

Bâzı Zamanları Uğurlu, Diğer Bâzısını İse Uğursuz Kılan
Rabbimize Hamdeder, Safer Ayında Yaratacağı Tüm
Şerlerden, Hafız Olan Rabbimize Sığınırız!

Lâlegül

Lâlegül Dergisi Yıl: 8 Sayı: 91 Muharrem - Safer 1442 EYLÜL 2020 Fiyatı: 15 TL

ŞEHÂDETİNİN 14. YILINDA BAYRAM ALİ ÖZTÜRK HOCAMIZI RAHMET VE MİNNETLE YÂD EDİYORUZ!

Ahmet Mahmut ÜNLÜ s.04

Hayırlara Nâiliyet,
Şerlerden Emniyet, Şifâ ve
Rızık Bereketi İçin Hicrî Ayın Başında
Yapılacak Mühim Vazîfeler
s.68-69

Safer Ayının İlk Gece Namazı
s.69-70

Safer Ayının Her Günü Okunacak Bir Duâ
s.70-71

Safer Ayının İlk Çarşamba Gecesi Kılınacak Namaz
s.72

Her Ayın, Özellikle de Safer Ayının Başında Okunarak
Korkulardan ve Zelîl Durumdan Kurtulup Azîz
Olmaya Vesîle Olacak Mühim Bir Duâ
s.72-78

Âhirette Kişiyi Birçok Faydalara Nâil Kılacak
Bir Salevât-ı Şerîfe
s.78

Ehl-i Beyt Silsilesinden Müteşekkil Olup Herhangi
Bir Musîbete Uğramış Kimse Üzerine Okunsa
Mutlakâ İyileştirecek Bir Hadîs İsnâdî
s.78-80

“Zayıf” Hadîslerle Amel
Müstehab Sayılmıştır.
Bir Rivâyete “Mevzû” Demek
Tehlikeli Bir Şey Olduğundan
Bu Hususta İhtiyâta Riâyete Gerekir
- 9 -

Ahmet Mahmut ÜNLÜ s.06

Diyanet'te Görevli Sâbık Bâzı Zevâta;
Görmez ve Ekibi; Özafşar,
Erul ve Ünal'a Reddiye -1-

Dr. Ahmet GELİŞGEN s.20

Devlet-i Aliyye'nin 29. Şeyhulislâmı,
Ahîzâde Hüseyin Efendi

Hasan KUDUOĞLU s.26

İslâm'da Nazarın Yeri Nedir?

Ömer Faruk KORKMAZ s.32

Sabah Mü'min İken Akşam Kâfir Olmak

Mustafa ÖZSİMŞEKLER s.44

Ebû Zer Mahkemeleri

Dr. İhsan ŞENOCAK s.56

Mustafa Öztürk'e Reddiye -1-

Hüseyin Avni KANSIZOĞLU s.64

EDİTÖRDEN

Amellerimizde eksik ve noksanlar olabilir, bunun affı vardır. Tevbe edildiği takdirde Allah-u Teâlâ'nın affetmeyeceği günah yoktur. Fakat "i'tikâdî bir meselede eksiklik veya bozukluk olursa bunun tevbesi olmaz" denilir.

Nitekim Taberânî'de geçen bir hadis-i şerifte: **"Bid'at ehlinin tevbesi, bid'ati bırakana kadar kabul olmaz."** buyrulmuştur.

Peki burada geçen "tevbenin kabul olmaması" ne demektir?

Önce şunu ifade edelim ki, Ehl-i Sünnet ulemasının görüşlerine uymayan inanç ve i'tikadlar da, bid'attir. İşte bu tür i'tikâdî bozukluk içinde olan kimseler, doğru yolda olduklarını zannettikleri için tevbe etmezler, dolayısıyla edilmeyen tevbenin kabul olma ihtimali de olmaz. İşte tevbenin kabul olmaması bu demektir. Yoksa yanlış yolda olduğunun farkına varıp gerçekten tevbe eden ve bozuk i'tikâdından dönenler, Allah-u Teala'yı ziyadesiyle affedici olarak bulacaklardır.

Demek ameli bozuk olan kimse tevbe edip kurtulabilir ama i'tikâdî bozuk olan kimse, (kendini doğru yolda zannettiğinden) tevbe etmez ki kurtulabilsin. Onun için i'tikad bozukluğu dünya ve ahiretimizi mahvedecek büyük bir tehlikedir. Bu tehlikeye dâ'ir olmamak için bozuk akîdeli, Ehl-i Sünnet dışı dâl (sapık) fırkalara mensup kimselerden son derece uzak durmalı, Ehl-i Sünnet ulemâsının sözlerine kulak verip onların yolundan gitmeye azami derecede gayret etmelidir.

Fırka-i Naciye (Kurtuluşa Eren Fırka) Kimlerdir?

Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) bir hadîs-i şeriflerinde:

"Yakında ümmetimin yetmiş üç fırkaya ayrılacak, bunların hepsi cehenneme gidecek ancak biri kurtulacaktır." buyurmuştur.

Bunun üzerine "O bir (fırka) hangisidir?" diye sorulunca, Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem): **"Benim ve ashâbımın gittiği yoldan gidenlerdir."** buyurmuştur. (Tirmizi, İman:18; İbn Mace, Fiten:17)

Bir fırka dışındaki diğer fırkaların, inanç ve i'tikatlarındaki bozukluk sebebiyle ateşe girecekleri açıkça beyan edilmiştir. Kurtulacak olan fırkayı ise, Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem): **"Benim ve Ashâbımın yolundan gidenler."** şeklinde açıklamıştır.

"Benim yolum" ifadesiyle; **"Ehl-i Sünnet", "Ashâbım"** ile de; **"Cemaat"** kastedilmiştir.

Dolayısıyla Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)in ve ashâbının yolunda gidenlere **"Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat"** denmiştir. İşte **Fırka-ı Nâciye**; kurtuluşa erecek, ahiretteki her türlü azaptan beraat ederek necat bulacak/kurtulacak olan topluluk, bunlardır.

Her Grup "Bu Fırka Biziz" İddiasında!

Kur'an-ı Kerim'de: **"...Her fırka kendi(lerinin doğru olduğuna inanarak) yanlarında olan (dini anlayış) ile sevinicidirler."** (Rûm:32) buyrulur, bu duruma işaret edilmiştir. Yani her topluluk "kendilerinin doğru, diğerlerinin yanlış" olduğunu iddia etmektedir.

Peki doğru olanlar kimdir?..

Efendi Babamız Ali Haydar Efendi (Kuddise Sirruhu)ya bir gün şeytan gelip mezheplerden sorar. O da gereken cevabı verir. Şeytan: "Hak olduğuna delilin nedir?" deyince, Efendi Babamız (Kuddise Sirruhu): **"Kur'an-ı Kerim'dir."** der. Şeytan: "Her mezhep sahibi haklı olduğuna dâir Kur'an'ı delil getiriyor; onların haksız, senin haklı olduğun ne malum?" deyince, Efendi Babamız (Kuddise Sirruhu) ona nice âyet ve hadislerden deliller getirir. Fakat şeytan hepsine karşılık verir.

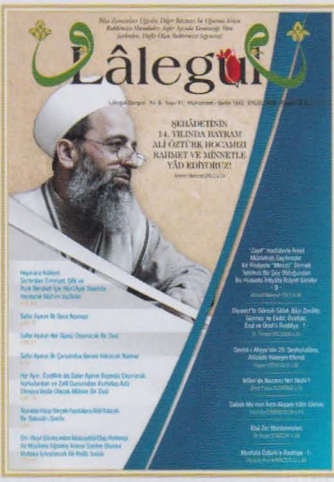
Saatler süren bu ilmî mücadele neticesinde, şu âyeti delil getirip şeytanı susturur: **"Eğer onlar da, Sizin (Senin ve ashâbının) inandığınız gibi inanırlarsa, muhakkak doğru yolu bulmuş olurlar. Eğer yüz çevirirlerse, onlar haktan büyük bir ayrılık içindedirler."** (Bakara:137)

Efendi Babamız (Kuddise Sirruhu) bu âyeti okuduktan sonra şöyle buyurur: **"İşte bu âyet-i celile nâzil olduğu zaman ne Mutezile ne Şia ne Cebriye ne de Kaderiye gibi bâtil mezhepler mevcut değildi. Ancak Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) ve ashâbı mevcuttular. Hak üzere olanlar da ancak onlardır!"**

İşte her kim onlar gibi, yani Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) ve ashâbı gibi inanırsa, **"Ehl-i Sünnet Ve'l-Cemaat"** onlardır.

Rabbim bizleri bu i'tikad üzere daim eylesin. Bozuk fikirleriyle milleti ifsad eden dâl (sapık) fırka mensuplarına karşı da, Ehl-i Sünnet'in sesini çok daha gür bir şekilde duyurabilmeye muvaffak eylesin!

Mustafa Özşimşekler

LÂLEGÜL DERGİSİ ADINA İMTİYAZ SAHİBİ
TUANA YAYINCILIK A. Ş.

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Mustafa ÖZŞİMŞEKLER

GENEL MÜDÜR
Gürsel YILDIZ

REKLAM İLETİŞİM
reklam@lalegulyayinlari.com

YAYIN TÜRÜ
Aylık İlim-Kültür ve Fikir Dergisi

BASIM YERİ
Matsis Matbaa Hizmetleri - Tefikbey Mah.
Dr. Ali Demir Cad. No:51 Sefaköy / İSTANBUL
Tel: 0212 624 21 11 www.matbaasistemleri.com

ABONELİK ÖDEMESİ İÇİN
BANKA HESAP BİLGİLERİ
TUANA YAYINCILIK A. Ş.

VAKIF KATILIM TL HESABI
İBAN: TR77 0021 0000 0000 8388 9000 01

VAKIF KATILIM EURO HESABI
İBAN: TR66 0021 0000 0000 8388 9001 02

VAKIF KATILIM DOLAR HESABI
İBAN: TR93 0021 0000 0000 8388 9001 01

POSTA ÇEKİ HESAP NUMARASI
TUANA YAYINCILIK A. Ş.
14851995

ABONE DAĞITIM
TUANA YAYINCILIK A. Ş.
0212 435 10 58

YURTIÇİ ABONELİK
0212 435 10 58

YURTDIŞI ABONELİK
+49 176 62512872

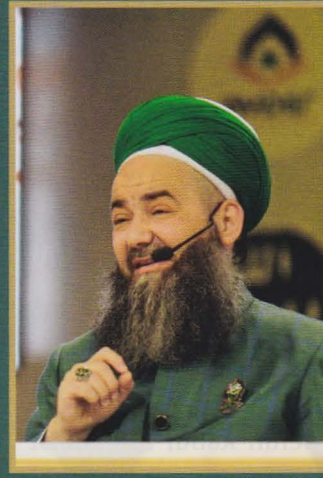
e-DERGİ ABONELİK
www.lalegul.net

WEB
www.herseybusepette.com
www.lalegulavrupa.com

ADRES
Tuana Basın Yayın - Çınar Mah. Osman Gazi Cad.
No: 50/A Bağcılar / İSTANBUL

Dergimizde yayınlanan yazıların, reklamların sorumluluğu yazarına ve reklam sahibine aittir.

İÇİNDEKİLER

■ AHMET MAHMUT ÜNLÜ

► 06

“ZAYIF”
HADİSLERLE
AMEL MÜSTEHAB
SAYILMIŞTIR.

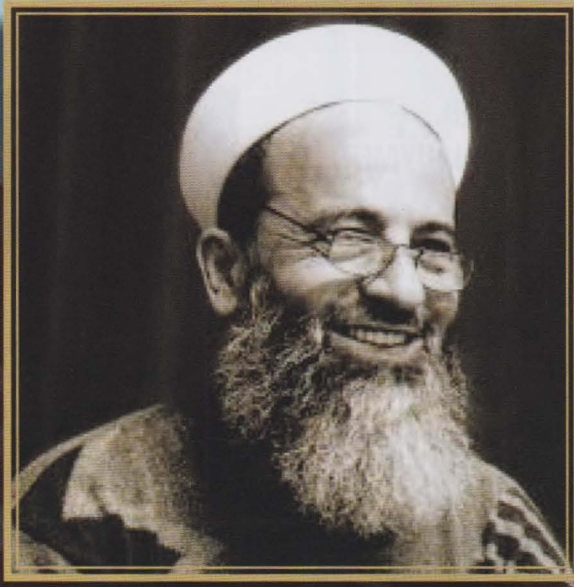
Bir Rivâyete “Mevzû”
Demek Tehlikeli Bir
Şey Olduğundan
Bu Hususta İhtiyâta
Riâyet Gerekir - 9 -

- 30 YESEVİ YOLU
54 SÜNNET - HADİS-İ ŞERİFLER
62 HİKEMİYYÂT

DUÂLAR, ZİKİRLER VE FAZİLETLİ AMELLER

- 68 HAYIRLARA NÂİLİYET, ŞERLERDEN EMNİYET, ŞİFÂ VE RIZIK BEREKETİ İÇİN
HİCRÎ AYIN BAŞINDA YAPILACAK MÜHİM VAZİFELER
- 69 SAFER AYININ İLK GECE NAMAZI
- 70 SAFER AYININ HER GÜNÜ OKUNACAK BİR DUÂ
- 72 SAFER AYININ İLK ÇARŞAMBA GECESİ KILINACAK NAMAZ
- 72 HER AYIN, ÖZELLİKLE DE SAFER AYININ BAŞINDA OKUNARAK
KORKULardan VE ZELİL DURUMdan KURTULUP AZİZ OLMAYA VESİLE
OLACAK MÜHİM BİR DUÂ
- 78 ÂHİRETTE KİŞİYİ BİRÇOK FAYDALARA NÂİL KILACAK BİR SALEVÂT-I ŞERİFE
- 78 Ehl-i Beyt Silsilesinden Müteşekkil Olup Sıtma, Cin Çarpması ve Haşerât
Sokması Gibi Akıl Hastalığı Dâhil Herhangi Bir Musibete Uğramış Kimse
Üzerine Okunsa Mutlakâ İyileştirecek Bir Hadis İsnâdı

ŞEHÂDETİNİN 14. YILINDA BAYRAM ALİ ÖZTÜRK HOCAMIZI RAHMET VE MİNNETLE YÂD EDİYORUZ!

AHMET MAHMUT ÜNLÜ

Bismillâh! es-Salâtü ve's-selâmu alâ
Rasûlillâh ve alâ âlihî ve sahbih!

Rabbimiz Tebârake ve **Te'âla** kıymetli
şehîd **Bayram Hocamız'**ın şehâdetini ka-
bûl eylesin, **Allâhım** rızâsına nâil eylesin,
yüce dereceler ihsân eylesin, **Hızır Efen-
di Hocamız'**ın da, **Bayram Efendi Hoca-
mız'**ın da şehâdetlerine sebep olan kâtilleri
teşhîr eylesin ve onlara lânet eylesin. Âmîn!

Bu meselelerde hükûmetimizi daha
ziyâde gayretli eylesin, yetkililerimize
Allâh-u Te'âlâ ferâsetler, basîretler ih-
sân eyleyip, güçlerini kendilerine ilhâm
eylesin de bu kâtillerin ve bunların arka-
sında bulunan derin şebekelerin kimler
olduğunu bir an evvel meydana çıkarıp
cezâlandırıldıklarını görmeyi de bizlere
nasîb eylesin. Âmîn!

Hocamızı anlatmak çok vakit alır, hak-
kında ciltler dolusu kitap yazıldı. Kendi-
sinin ilim merağı, talebe okutması, ted-
rîsâtı, özellikle son dönemdeki vaaz ve
irşâdı, hayâtını ilimle geçirmesi, kitap
sevgisi, kitap muhabbeti emsalsizdi.

Şu anda ne zaman yurt dışından Arap-
ça kitaplar gelse, her kitabı elime aldı-
ğında “Ah **Bayram Hoca** görseydi, ah
Bayram Hoca görseydi.” derim. Gerçi o
yine görüyordur, zîrâ şehitler ölmezler ve
Allâh-u Te'âlâ indinde diridirler.

Kitapçılara gemiyle gelen yüzlerce koli
kitabı ilk kendisi görmek istediğinden işi
kitapçıya bırakmayıp bâzen 400-500 koli
kitabı kendisi açmak için yemeden içme-
den kitapçıda beklemesini anlamak ve
anlatmak elbette güç olsa gerektir.

En büyük zevki ulûm-i dîniyyeyi, tefsîr, hadîs, fıkıh, akâid, tasavvuf kitaplarının kolilerini açmak, onlara ilk bakan olmak, onları okumak, okutmak, anlatmak, neşretmek, yaymaktı.

Tabî kitaplara doyamadan âhirete irihâl etti, emînim kıyâmete kadar yaşasa onun ameli Ehl-i Sünnet ulemâsının kitaplarını okuyup anlatmak olacaktı.

Bâzı velîler: “Yâ **Rabbi!** Kabirde bana bir şey nasîb edeceksen namaz nasîb et.” diye duâ etmişlerdir. Meselâ **Sâbit el-Bünânî** (Radyallâhu Anh) meşhurdur, bu mesele “**Şu‘abü’l-îmân**”da mezkûrdur. (el-Beyhakî, Şu‘abü’l-îmân, rakam:3191, 3/156)

Ona kabirde namaz nasîb edilmiştir, birçok velîye bu hususta istedikleri nasîb edilmiştir.

Ben de inanıyorum ki **Bayram Hocamız**’a da kabirde kitap okumak nasîb ediliyordur ve yeni tabedilip gelen bütün kitaplardan da rûhu haberdâr oluyordur diye îtikâd ediyorum.

Osmân ibni Affân (Radyallâhu Anh)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «يَسْفَعُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثَلَاثَةٌ؛ الْأَنْبِيَاءُ ثُمَّ الْعُلَمَاءُ ثُمَّ الشُّهَدَاءُ.»

“**Kıyâmet gününde üç zümre şefâat edecektir, (başta) nebîler sonra âlimler ardından şehitler.**” (İbnü Mâce, es-Sünen, ez-Zühd:37, rakam:4313, 2/1443)

Bayram Hocamız hem âlimler sınıfındadır, onun için ikinci dereceden şefâat hakkına sâhiptir, hem de hüsn-ü zannımız odur ki şehîd olduğundan üçüncü dereceden de şefâat hakkına sâhiptir. Yâni üç zümrenin ikisinden nasîbi vardır, hem ilimden hem de şehâdetten.

Bu vesîleyle **Allâh-u Te‘âlâ** kendisine şefâat hakkı nasîb eylesin, bizi de şefâatine nâil eylesin. Dünyâda tanıştık, görüştük, din yolunda kardeş olduk, dost olduk, haphânede de geldi, hastahânede de geldi, kötü günlerimizde de geldi. Hocamız, kıymetli dostumuz, ağabeyimiz, büyüğümüzü.

Yüce Allâhım cümlemizi mahşerde kendisiyle buluşturup dostlarının zümresinde haşr-u cem eylesin ve ulemâ ve şühedâdan olan bu zâtın ve cümle ulemânın, şühedânın, enbiânın, **Alî Haydar Efendi Babamız** başta olmak üzere bütün meşâyihimizin ve hâssaten **Efendi Hazretlerimiz**’in şefâatlerine, himmetlerine, himâyelerine dünyâda ve âhirette cümlemizi dâhil eylesin. Âmîn!

Hepsinin ruhları için el-Fâtîha!

“ZAYIF” HADİSLERLE AMEL MÜSTEHAB SAYILMIŞTIR.

Bir Rivâyete “Mevzû” Demek Tehlikeli Bir Şey Olduğundan Bu Hususta İhtiyâta Riâyet Gerekir - 9

HADİS-İ ŞERİFLER HAKKINDA İHTİYATSIZ DAVRANANLARIN BAŞLARINA GELENLER

Büyüklüğü karşısında her şeyin alçaldığı **Allâh-u Te‘âlâ**’ya hamdederim. İzzeti karşısında, her şeyin zelîl olduğu **Allâh-u Te‘âlâ**’ya hamdederim.

Allâh-u Te‘âlâ’nın cümle salâtları ve selâmları Nûr-ı evvel ve Sırr-ı ekmel olan **Muhammed Mustafâ Efendimiz**’in, Ehl-i Beyti’nin ve ashâbının üzerine olsun.

2019 Ağustos sayımızda “Bir hadîs-i şerîfin bir tarîkten gelen rivâyetinin ‘Mevzû’ olması diğer tarîkten gelen rivâyetinin de ‘Mevzû’ olmasını îcab ettirmez” şeklinde bir başlık atmış ve o hususta îzahta bulunurken iki misal zikredeceğimizi vaad etmiştik ki o yazımızda birinci misal olarak “Hırzû Ebî Dücâne” hakkındaki hadîs-i şerîfi konu etmiştik.

Bu vaadimizi tahkîken ikinci misal olarak da “Çarşamba gününün uğursuzluğu ile ilgili hadîs-i şerîf” hakkında da bu hükmün geçerli olduğunu bu yazımızda inşaallâh konu edeceğiz.

BİR HADİSİN BİR SENEDİNİN “MEVZÛ” OLMASI DİĞER TARİKTEN GELEN İSNÂDININ DA “MEVZÛ” OLMASINI İCAB ETTİRMEZ

Çarşamba Gününün Uğursuzluğu Hakkındaki Hadîs-i Şerîf Mevzû Değildir

Bu başlığımızın açılımı “Bir hadîs-i şerîfin bir tarîkten gelen isnâdının ‘Mevzû’ olması, kendisinde mecrûh bulunmayan diğer tarîkten gelen isnâdının da ‘Mevzû’ olmasını iktizâ etmez.” şeklindedir ki bu konuya ikinci bir misal olarak sizlere bu başlık altında çarşamba gününün uğursuzluğu ile ilgili iki hadîs-i şerîf zikredeceğiz.

Nitekim **İbnü'l-Cevzî** bu konuda vârid olan iki hadîs-i şerîfte geçen râvîleri cerhederek bunları “Mevzû” rivâyetler arasında zikretmişse de diğer ulemâ hem o râvîlerin diğer muhaddisler nezdinde mecruh olmadıklarını, hem de hadîs-i şerîflerin başka tarîklerden de mervî olduğunu zikrederek ona reddiye yapmışlardır.

Bu husustaki birinci hadîs-i şerîf **Câbir ibni Abdillâh** (*Radyallâhu Anhümâ*)dan, yine iki ayrı senetle **Alî** (*Radyallâhu Anh*)dan ve **Âişe** ile **Enes** (*Radyallâhu Anhümâ*)dan rivâyet edilmiştir ki bu hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** (*Sallallâhu Te'âlâ Aleyhi ve Sellem*) **Efendimiz** şöyle buyurmuştur:

عَنْ جَابِرٍ وَعَلِيٍّ وَعَائِشَةَ وَأَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمْ قَالُوا: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «يَوْمَ الْأَرْبَعَاءِ يَوْمٌ نَحْسٍ مُسْتَمِرٌّ.»

“Çarşamba günü, uğursuzluğu sürekli olan bir gündür.” (et-Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*, rakam:797, 1/243, rakam:6422, 6/283; **el-Beyhakî**, *es-Sünenü'l-kübrâ*, rakam:20655, 10/286; İbnü **Hibbân**, *el-Mecrûhîn*, 1/103; **ed-Deylemî**, *Müsnedü'l-Firdevs*, rakam:8997, 5/532; İbnü **Adiyy**, *el-Kâmil*, 1/387; **es-Süyûtî**, *ed-Dürü'l-mensûr*, 14/80-81; **Aynı mlf.**, *Câmi'u'l-ehâdîs*, rakam:34886, 32/120; **Aynı mlf.**, *el-Le'âli'l-masnû'a*, 1/485-486; **el-Kurtubî**, *et-Tefsîr*, 17/132; **es-Sehâvî**, *el-Mekâsîdül-hasene*, rakam:1365, 5/446; **Alî el-Müttakî**, *Kenzü'l-'ummâl*, rakam:14498, 5/826; **Alî el-Kârî**, *el-Esrâru'l-merfû'a*, rakam:624, sh:396; **el-'Aclûnî**, *Keşfü'l-hafâ*, rakam:3255, 2/397; **el-Âlûsî**, *Rûhu'l-me'ânî*, 15/130)

Bu hususta ikinci hadîs-i şerîf **Hatîb ve Vekî** (*Rahimehüvellâh*) gibi muhaddislerin **İbnü Abbâs** (*Radyallâhu Anhümâ*)dan rivâyet ettikleri:

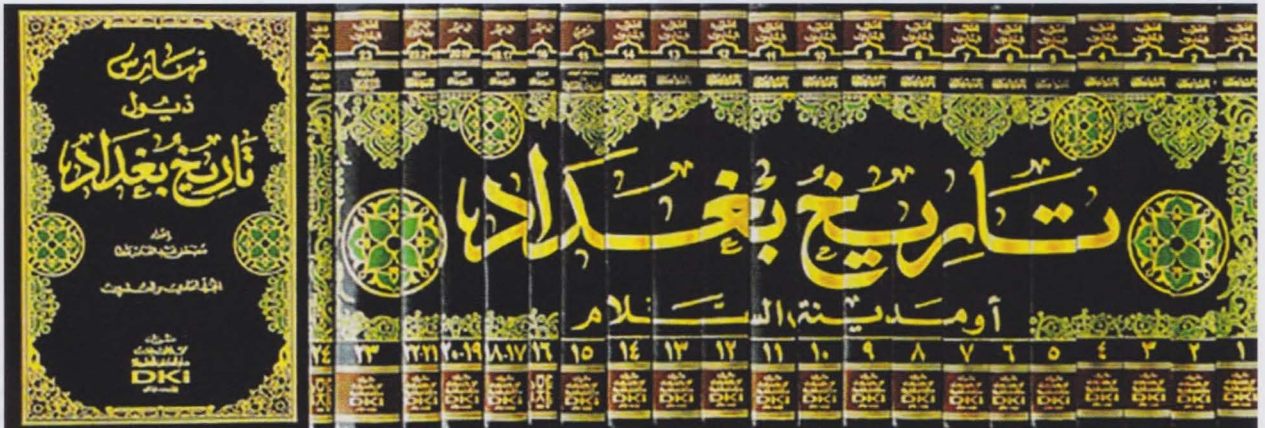
عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «أَحْرُ أَرْبَعَاءٍ فِي الشَّهْرِ يَوْمٌ نَحْسٍ مُسْتَمِرٌّ.»

“Ay içerisinde bulunan son çarşamba, uğursuzluğu süregelen bir gündür.” hadîs-i şerîfidir. (el-Hatîb, *Târîhu Bağdâd*, rakam:7727, 14/406; **el-Vekî**, *el-Ğurar*, İbnü **Merdüveh**, *et-Tefsîr*; **es-Süyûtî**, *ed-Dürü'l-mensûr*, 14/81; **Aynı mlf.**, *Câmi'u'l-ehâdîs*, rakam:6, 1/13; **Aynı mlf.**, *el-Câmi'u's-sağîr*, rakam:8; **Aynı mlf.**, *el-Le'âli'l-masnû'a*, 1/485-486; **el-Münâvî**, *Feyzu'l-Kadîr*, rakam:1016, 1/45; İbnü **Arrâk**, *Tenzîhü's-şerî'a*, 2/55; **Alî el-Müttakî**, *Kenzü'l-'ummâl*, rakam:2931, 2/11; **el-'Aclûnî**, *Keşfü'l-hafâ*, rakam:3, 1/12; **el-Gümüşhânevî**, *Râmûzü'l-ehâdîs*, sh:3; **Aynı mlf.**, *Levâmi'u'l-ukûl*, 1/45)

BU İKİ HADİS-İ ŞERİFE “MEVZÛ” DİYENLER İSÂBET ETMEMİŞTİR

Birinci Hadîs-i Şerîfin “Mevzû” Olmadığının İsbâtı

1) İbnü'l-Cevzî (*Rahimehullâh*) “Bu hadîsi **İbrâhîm**'den başkası rivâyet etmedi, **Dârekutnî** de onun hakkında ‘Metruktür (hadîsi terkedilmiştir)’ dedi.” (İbnü'l-Cevzî, *el-Mevzû'ât*, rakam:919, 2/347) diyerek bu hadîsi “Mevzû'ât (uydurma rivâyetler)” sınıfına sokmuştur.

Hâtîb-i Bağdâdî'nin Târîhu Bağdâd isimli eseri

Onun **İbrâhîm** diye bahsettiği zât ise **İbrâhîm ibni Ebî Hayye** (*Radyallâhu Anh*)dır ki Ehl-i Beyt imamlarından **Ca'fer-i Sâdık** (*Radyallâhu Te'âlâ Anh*)ın râvîlerindedir.

İbnü'l-Cevzî bu hadîsi sâdece bu zâtın rivâyet ettiğini söylerken yanlış konuşmuştur. Dolayısıyla onun bu hadîs-i şerîf hakkındaki hükmü bâtıldır.

Nitekim **Süyûtî** ve **İbnü Arrâk** (*Rahimehüllâh*) **İbnü'l-Cevzî**'nin bu husustaki isâbetsizliğini beyân sadedinde:

“**İbnü'l-Cevzî**'nin îtirâz ettiği **Câbir** (*Radyallâhu Anh*)dan gelen tarîk dışında **İbnü Merdûyeh** (*Rahimehüllâh*) bu hadîs-i şerîfi iki ayrı tarîkle **Alî** (*Radyallâhu Anh*)dan, başka bir isnâd tarîki ile de **Âişe** (*Radyallâhu Anhâ*)dan, diğer bir tarîkle ise **Enes** (*Radyallâhu Anh*)dan rivâyet etmiştir ki **İbnü Merdûyeh** (*Rahimehüllâh*)ın **Âişe** (*Radyallâhu Anhâ*)dan yaptığı tahrîc tarîkinde **İbrâhîm ibni Herâse** (*Radyallâhu Anh*) mevcuttur.

Yine **İbnü Merdûyeh** (*Rahimehüllâh*)ın **Enes** (*Radyallâhu Anh*)dan yaptığı tahrîcde onun bahsettiği **İbrâhîm** bulunmayıp **Ebu'l-Ahyel Hâlid ibni Amr** (*Radyallâhu Anh*) mevcuttur.

Ayrıca **Alî** (*Radyallâhu Anh*)dan gelen iki tarîk vardır ki bunların birinde **Yahyâ ibni'l-Alâ** (*Radyallâhu Anh*) mevcut olup bu zât hakkında ileri geri konuşulmuşsa da bu doğru değildir. Zîrâ bu zât **Ebû Dâvûd** ve **İbnü Mâce**'nin senedlerinde zikredilen ricâlden olması hasebiyle taan edilecek biri olamaz.” demişlerdir. (*es-Süyûtî, el-Le'âli'l-masnû'a, 1/485-486; İbnü 'Arrâk, Tenzihü's-şerî'a, 2/55-56*)

Bu beyânattan anlaşıldığı üzere; **İbnü'l-Cevzî**'nin zikrettiği tarîk hâricinde birçok turuk mevcut olması hasebiyle bu hadîs-i şerîf aslâ “Mevzû” olamaz.

2) Bu hadîs-i şerîfi **Beyhakî** (*Rahimehüllâh*) “**es-Sünenü'l-kübrâ**” isimli eserinde (**el-Beyhakî, es-Sünenü'l-kübrâ, rakam:20655, 10/286**) nakletmiştir ki kendisi eserlerinde “Mevzû” rivâyetlere yer vermeyeceğini sarâhaten beyân etmiştir.

Nitekim onun bu husustaki beyanlarının özeti: “Benim usûl ve fûrû (îtikâd ve fıkıh) hakkında yazdığım kitaplarımdaki âdetim; rivâyetlerden “Sahîh” olanıyla yetinmek ya da “Sahîh” olanla olmayanı (“Zayıf” olanı) birbirinden seçerek tespit etmektir.

Benim bundan maksadım ise kitaplarıma bakan Ehl-i Sünnet kimselerin neye îtimâd edecekleri husûsunda basîret sâhibi olmalarını ve kalbinde haktan sapma bulunan bid'at ehlinin bu sâyede Ehl-i Sünnet'in delillerinde taan edecek bir nokta bulamamasını temin etmektir.” şeklindedir. (**el-Beyhakî, Delâilü'n-Nübüvve, 1/34, 46-47**)

İmâm-ı Süyûtî (*Rahimehüllâh*) da: “**Beyhakî** (*Rahimehüllâh*) eserlerinde ‘Mevzû’ olduğunu bildiği bir hadîse yer vermeme şartını iltizam etmiş ve bu şartı yerine getirmiş bir kimsedir.” demiştir. (*es-Süyûtî, el-Le'âli'l-masnû'a, 1/88*)

İkinci Hadîs-i Şerîfin Mevzû Olmadığının İsbâtı

1) **İbnü'l-Cevzî** (*Rahimehüllâh*): “ Bu hadîsin râvîleri içerisinde **Mesleme ibni Salt** vardır ki, bu zât metrûkü'l-hadîstir (hadîsi alınmaz).” (**İbnü'l-Cevzî, el-Mevzû'ât, rakam:919, 2/346-347**) diyerek bu hadîs-i şerîfi “Mevzû” rivâyetler sınıfına dâhil etmiştir.

Fakat **İbnü Arrâk** (*Rahimehüllâh*): “**İbnü'l-Cevzî**'nin bu beyânı isâbetli değildir.

Zîrâ bu zâtı yalanla ithâm eden hiçbir kimse görmedim. Bilakis **İbnü Hibbân** (Rahimehullâh) ondan sika (rivâyetine güvenilen biri) olarak bahsetmiş, **Ahmed ibni Hanbel** (Rahimehullâh) gibi bir müctehid de kendisinden hadîs rivâyet etmiştir.” (İbnü ‘Arrâk, *Tenzîhü’s-şerî’a*, 2/55) diye te‘akkubda bulunarak **İbnü’l-Cevzî**’nin bu hükmünü iptâl etmiştir.

2) İmâm-ı Süyûtî ve İbnü Arrâk (Rahimehumellâh)ın beyanları vechile; hadîs-i şerîfin geliş tarîki tek olmayıp, **İmâm-ı Tuyûrî** (Rahimehullâh) da başka bir yoldan bu hadîs-i şerîfi nakletmiştir ki böylece hadîs-i şerîf kuvvet kazanmıştır. (es-Süyûtî, *el-Le’âli’l-masnû’a*, 1/485; İbnü ‘Arrâk, *Tenzîhü’s-şerî’a*, 2/55)

3) Bu hadîs-i şerîfin mânâsı ve tahlîli hakkında büyük muhaddis İmâm-ı Halîmî (Rahimehullâh) **“Şu‘abü’l-îmân”** isimli eserinde geniş tafsîlatta bulunmuştur ki “Mevzû” rivâyetler hakkında en büyük eserlerden birini yazmış olan **İbnü Arrâk**’ın beyânı vechile; **Halîmî** (Rahimehullâh)a göre bu hadîs “Mevzû” değildir. (el-Halîmî, *el-Minhâc fî Şu‘abi’l-îmân*, sh:234, 536; İbnü ‘Arrâk, *Tenzîhü’s-şerî’a*, 2/56)

Halîmî (Rahimehullâh)a göre bu hadîs-i şerîfin “Mevzû” olmaması bizler için huccet (delil) teşkil eder.

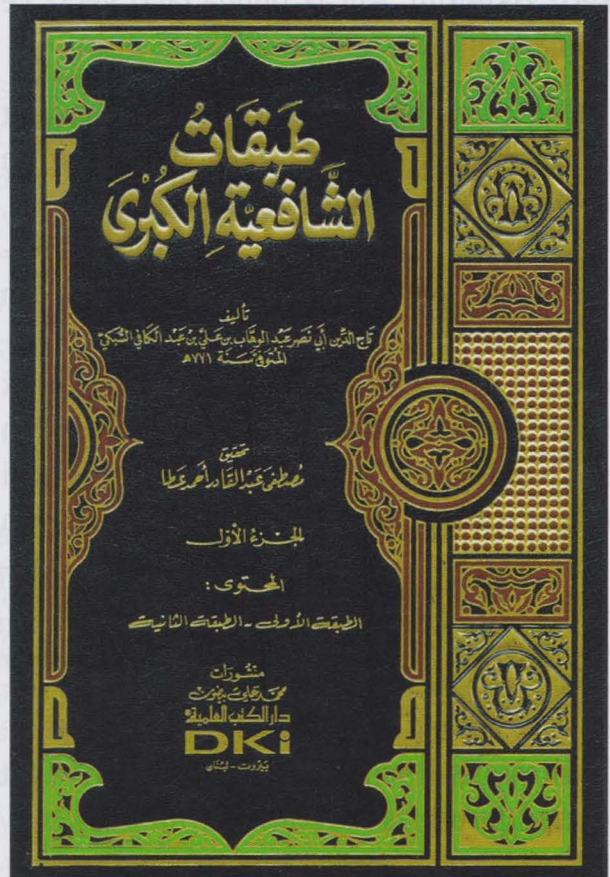
Zîrâ kendisi rastgele bir muhaddis değildir. Nitekim **İmâm-ı Sübkî** (Rahimehullâh): “İsmi **el-Huseyn ibni’l-Hasen**, künyesi ise **Ebû Abdillâh** olan **Halîmî** (Rahimehullâh) 338 senesinde doğmuş, 403 senesinde vefât etmiştir. Büyük muhaddis **Hâkim** de onun talebelerindendir ki bu zât hakkında: ‘Mâverâünnehir’de Şâfi‘î ulemâsının biriciği idi.’ demiştir.

Halîmî (Rahimehullâh)ın musannefâtından olan **‘el-Minhâc fî Şu‘abi’l-îmân’**

kitaplarının en güzellerindendir.” demiştir. (es-Sübkî, *Tabekâtü’s-Şâfi‘iyyeti’l-kübrâ terceme rakamı:389, 4/333-335*)

İbnü Kesîr (Rahimehullâh) ise: “**Ebû Abdillâh el-Halîmî el-Buhârî** (Rahimehullâh) Mâverâünnehir’de Şâfi‘î ulemâsının en birincisi, aklî ilimlerde en üstünü ve edebiyatta en ileri geleni idi. Çok faydalı musannefâtı olan bu fazîletli zattan **İmâm-ı Beyhakî** (Rahimehullâh) çok nakillerde bulunmuştur. Hadîs ilminde çok ileri olmasına rağmen **Hâkim** (Rahimehullâh) dahî ondan rivâyette bulundu.” demiştir. (İbnü Kesîr, *Tabekâtü’s-Şâfi‘iyyîn*, sh:150)

İmâm-ı Zehebî (Rahimehullâh) da: “Şâfi‘î fakîhi olan **Ebû Abdillâh el-Halîmî el-Buhârî** (Rahimehullâh) hadîs ashâbının reîsi idi, **Beyhakî** ve **Hâkim** (Rahimehumellâh) ondan çok rivâyetlerde bulunmuşlardır.” demiştir. (ez-Zehebî, *Târîhu’l-İslâm*, terceme rakamı:102, 9/57)

İmâm-ı Sübkî'nin *Tabekâtü’s-Şâfi‘iyyeti’l-kübrâ* isimli eseri

Artık böyle bir muhaddisin “Mevzû” kabûl etmediği bir hadîs-i şerîf hakkın- da **İbnü’l-Cevzî** gibilerin verdiği hüküm nasıl mûteber olabilir?!

4) Büyük muhaddis **Alkamî** (*Rahimehullah*) da: “Meşâyihimizin ‘Mevzû’ hadîsler hakkındaki sözlerinin özetine bakılırsa bu hadîs-i şerîf ‘Mevzû’ değildir.” demiştir. (*el-‘Azîzî, es-Sirâcu’l-münîr, 1/11*)

5) Bu hadîsi nakleden **İmâm-ı Süyûtî** (*Rahimehullah*) “*el-Câmi’u’s-sağîr*” isimli eserinin bidâyetinde; kitaplarında uydurma bir rivâyete yer vermeyeceğine dâir bizi temin etmiş (bize güvence vermiş) tir. (*es-Süyûtî, el-Câmi’u’s-sağîr bi şerhî’t-Teyisr, 1/4; Aynı mlf., Cem’u’l-cevâmi’, 1/43-45*)

Nitekim **Süyûtî** (*Rahimehullâh*) “*el-Câmi’u’s-sağîr*” isimli eserinin başında: “Ben bu eserimde **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*)e âit olan binlerce (10.934) hadîs-i şerîf zikrettim. Ancak bunda lafzı vecîz ve mânâsı müessir olanlarla iktifâ ettim.

Hadîsleri tahrîc ederken çok gayret göstererek kışrı terk edip lübbü aldım (‘Mevzû’ rivâyetleri terk edip, ‘Sahîh’, ‘Hasen’ ve senedi sâbit ‘Zayıf’ rivâyetleri zikrettim) ve bu kitabımı (**Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) adına hadîs uyduran) bir vazzâ’ın yâhut (uyduruculuk vasfı olmasa da kelâmalarında çok yalan söyleyen) bir kezzâbın teferrüd ettiği (sâdece onun rivâyet ettiği) hadîslerden korudum. Bu nedenle bu eserim bu babda yazılan diğer kitaplardan üstün oldu.” (*es-Süyûtî, el-Câmi’u’s-sağîr bi şerhî’t-Teyisr, 1/4; Parantez içi mânâlar için bkz.: el-Münâvî, et-Teyisr, 1/4*) demiştir ki bu da son çarşamba ile ilgili hadîs-i şerîfin “Mevzû” bir rivâyet olmadığına isbâtıdır.

6) Osmanlı’da yetişen en büyük muhaddis kabûl edilen Nakşî-Hâlidî meşâyihün-

dan **Ahmed Ziyâuddîn Gümüşhânevî** (*Kuddise Sirruhû*) da “*Râmûzu’l-ehâdîs*” isimli şâheserinin bidâyetinde; o eserinde topladığı hadîs-i şerîfler hakkında “Sıhhat”, “Husn”, “Kuvvet” ve “Za’f” olmak üzere hadîs-i şerîflerin durumunu beyân edeceğini zikrederek kitabında uydurma bir rivâyete yer vermeyeceğine dâir bize güvence vermiştir. (*el-Gümüşhânevî, Râmûzu’l-ehâdîs, sh:2; Aynı mlf., Levâmi’u’l-‘ukûl, 1/45*)

Uğursuzluğu Sürekli Olan Çarşamba Gününden Maksud Nedir?

Şu bilinsin ki; **Allâh-u Te’âlâ:**

﴿إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي يَوْمِ نَحْسٍ مُّسْتَمِرٍّ﴾

“Şüphesiz ki Biz, uğursuzluğu sürekli olan bir günde üzerlerine pek soğuk /çok gürültülü/ bir fırtına gönderdik.” (*el-Kamer Sûresi:19’dan*) âyet-i celîlesinde Âd kavmi üzerine gönderilen bu azapla ilgili belli bir günden bahsetmekte ve bugünün uğursuzluğunun sürekli olduğunu belirtmektedir.

Şimdi “Bu hangi gündür?” diye soracak olursanız, tabî ki bu konuda hadîslere ve tefsirlere mürâcaat etmeden bir şey söylememiz mümkün değildir.

Süyûtî ve **İbnü Kesîr** dâhil tüm hadîs hâfızlarının, kendilerinden hadîs naklettiği; **Taberânî**, **İbnü’l-Münzir** ve **İbnü Merdûyeh** (*Rahimehümullâh*) gibi büyük muhaddislerin, iki farklı kanalla **Câbir ibni Abdillâh** (*Radiyallâhu Anhümâ*)dan, yine iki ayrı senetle **Alî** (*Radiyallâhu Anh*) dan ve **Âişe** ile **Enes** (*Radiyallâhu Anhümâ*) dan rivâyet ettikleri bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*):

عَنْ جَابِرٍ وَعَلِيٍّ وَعَائِشَةَ وَأَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمْ قَالُوا: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «يَوْمُ الْأَرْبَعَاءِ يَوْمٌ نَحْسٍ مُسْتَمِرٌّ.»

“Çarşamba günü, uğursuzluğu sürekli olan bir gündür.” buyurmuştur. (et-Taberânî, *el-Mu‘cemü’l-evsat*, rakam:797, 1/243, rakam:6422, 6/283; el-Beyhakî, *es-Sünenü’l-kübrâ*, rakam:20655, 10/286; İbnü Hibbân, *el-Mecrûhîn*, 1/103; İbnü ‘Adiyy, *el-Kâmil*, 1/387; es-Süyûtî, *ed-Dürü’l-mensûr*, 14/80-81; Aynı mlf., *Le‘âlî’l-masnû‘a*, 1/485-486; el-Kurtubî, *et-Tefsîr*:17/132; es-Sehâvî, *el-Mekâsîdü’l-hasene*, rakam:1365, 5/446; ‘Alî el-Muttakî, *Kenzü’l-‘ummâl*, rakam:14498, 5/826; ‘Alî el-Kârî, *el-Esrâru’l-merfû‘a*, rakam:624, sh:396; el-‘Ac-lûnî, *Keşfü’l-hafâ*, rakam:3255, 2/397; el-Âlûsî, *Rûhu’l-me‘ânî*, 15/130)

İbnü Ebî Hâtîm’in, uğursuz günden bahseden Kamer Sûresi’nin 19. âyet-i kerîmesinin tefsîrinde Zirr ibni Hubeyş (*Radiyallâhu Anh*)dan yaptığı tahrîc de bunu teyid etmektedir. (İbnü Ebî Hâtîm, *et-Tefsîr*, rakam:18708, 10/3320)

Zîrâ bu zât Ömer ve Osmân (*Radiyallâhu Anhümâ*) gibi birçok sahâbeden rivâyetler yapmış olması hasebiyle tâbi‘înin ulularındandır, kendisi 120 sene yaşamıştır ve Yahyâ ibni Ma‘în gibi kolay kolay herkese sika (güvenilir) demeyen bir zât tarafından sika olarak nitelenmiştir. (ez-Zehbî, *Siyeru e‘lâmi’n-nübelâ*, 4/167-168)

Sa‘lebî, Beğavî, Kurtubî, Beyzâvî, Neseî, Hâzin ve Mazharî (*Rahimehümullâh*) gibi sayısız birçok müfessir, kimi Zeccâc (*Radiyallâhu Anh*)dan, kimi ise İbnü Abbâs (*Radiyallâhu Anhümâ*)dan naklen; bu günden maksadın ayın son çarşambası olduğuna dâir görüş birliği nakletmişlerdir. (İbnü Ebî Hâtîm, *et-Tefsîr*, rakam:18708, 10/3320; es-Sa‘lebî, *el-Keşf*, 9/165; el-Beğavî, *Me‘âlimü’t-Tenzîl*, 7/430; el-Beyzâvî, *Envâru’t-Tenzîl*, 5/166; el-Kurtubî, *el-Câmi‘u li-ahkâmi’l-Kur‘ân*, 20/87; ez-Zemahşerî, *el-*

Keşşâf, 4/436; en-Neseî, *Medârikü’t-Tenzîl*, 3/403; es-Süyûtî, *ed-Dürü’l-mensûr*, 14/80-81; Aynı mlf., *Tefsîru’l-Celâleyn*, sh:706; İsmâ‘il Hakkî el-Bursevî, *Rûhu’l-beyân*, 4/9; el-Âlûsî, *Rûhu’l-me‘ânî*, 26/201)

Lâkin bâzı rivâyetlere göre; Âd kavmi üzerine gönderilen rüzgâr Şevvâl’in son çarşambasından diğer çarşambaya kadar sürmüş, diğer kavle göre ise bu azap Safer ayının son çarşambasında başlayıp yedi gece sekiz gün sürmüştür. (İsmâ‘il Hakkî el-Bursevî, *Rûhu’l-beyân*, 10/133, 9/275)

Eğer birisi: “Bu uğursuz gün sâdece Safer ayında mıdır? Yoksa her ayda mıdır? Her çarşamba mıdır? Yoksa her ayda bir çarşamba mıdır?” diye soracak olursa, buna şöyle cevap verebiliriz:

1) Bu hüküm Safer ayına mahsus olmayıp her ay söz konusudur.

2) Hangi çarşamba olduğu husûsunda ise iki görüş vardır:

a) Bu konudaki hadîs-i şerîflerin ekserîsi genel olduğundan her çarşamba bu durum söz konusudur ki İbnü Ömer (*Radiyallâhu Anhümâ*)dan rivâyet edilen:

عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «وَأَجْتَبَيْتُوا الْحِجَامَةَ يَوْمَ الْأَرْبَعَاءِ ... فَإِنَّهُ لَا يَبْدُو جَذَامًا، وَلَا بَرَصًا إِلَّا يَوْمَ الْأَرْبَعَاءِ أَوْ لَيْلَةَ الْأَرْبَعَاءِ.»

“Çarşamba günü kan aldirmaktan sakının. Zîrâ şüphesiz cüzam ve alaca hastalığı ancak çarşamba günü veyâ çarşamba gecesini ortaya çıkar.” (İbnü Mâce, *es-Sünen*, rakam:3487, 2/1104; el-Hâkim, *el-Müstedrek*, rakam:8305, 5/585; Ebû Dâvûd, *el-Merâsîl*, rakam:451, sh:319; el-Hatîb, *Târîhu Bağdâd*, rakam:7727, 14/406) hadîs-i şerîfi ile yine bu konuda İbnü Abbâs (*Radiyallâhu Anhümâ*)dan nakledilen:

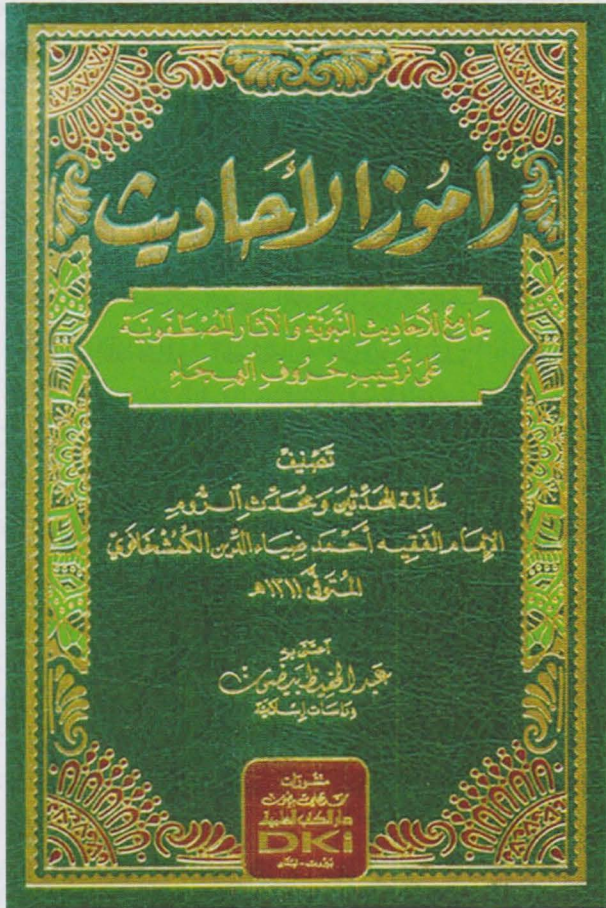
«مَا عُذِّبَ قَوْمٌ إِلَّا يَوْمَ الْأَرْبَعَاءِ.»

“Hiçbir kavim çarşamba günü dışın-
da azâba uğramadı.” (el-Mâverdi, en-Nü-
ketü ve'l-‘uyûn, 5/174; el-Beyzâvî, et-Tefsîr, 5/69;
el-Kurtubî, el-Câmi‘u li-ahkâmi'l-Kur‘ân, 15/348;
el-Âlûsî, Rûhu'l-me‘ânî, 13/173) rivâyetinden
anlaşıldığına göre; çarşamba günü hak-
kındaki nuhûset (uğursuzluk) özel bir
çarşambaya mahsus olmayıp, her çar-
şamba hakkında umûmîdir.

b) Yine bu konuda **İbnü Abbâs** (Radiyal-
lâhu Anhümâ)dan rivâyet edilen:

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «أَخْرُ
أَرْبَعَاءَ فِي الشَّهْرِ يَوْمٌ نَحْسٍ مُسْتَمِرٌّ.»

“Ay içerisinde bulunan son çarşam-
ba, uğursuzluğu süregelen bir gün-
dür.” (el-Hatîb, Târîhu Bağdâd, rakam:7727,
14/406; el-Vekî‘, el-Ğurar, İbnü Merdûyeh, et-Tef-
sîr; es-Süyûtî, ed-Dürrü‘l-mensûr, 14/81; Aynı

Gümüşhânevî Hazretleri'nin Râmûzü'l-ehâdis
isimli şâheseri

mlf., Câmi‘u'l-ehâdis, rakam:6, 1/13; Aynı mlf.,
el-Câmi‘u's-sağîr, rakam:8; Aynı mlf., el-Le‘â-
li'l-masnû‘a, 1/485-486; el-Münâvî, Feyzu'l-Kadîr,
rakam:1016, 1/45; İbnü ‘Arrâk, Tenzîhü‘ş-şerî‘a,
2/55; ‘Alî el-Muttakî, Kenzü'l-ummâl, rakam:2931,
2/11; el-‘Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, rakam:3, 1/12;
el-Gümüşhânevî, Râmûzü'l-ehâdis, sh:3; Aynı
mlf., Levâmi‘u'l-‘ukûl, 1/45) hadîs-i şerîfinden
anlaşıldığına göre ise, bu uğursuzluk her
ayın son çarşambasına mahsustur.

Büyük muhaddis **İsmâ‘îl el-Aclûnî**
(Rahimehullâh): “Bir hadîs-i şerîfte mutlak
mânâda çarşambanın uğursuzluğu zikre-
dilmişse de bu durum diğer hadîs-i şerîfte
geçen: ‘**Ayın son çarşambası**’ ile mu-
kayyed kabûl edilirse iki hadîs-i şerîfin
arası cem edilmiş olur.

Bu durumda **Allâh-u Te‘âlâ**’nın ırmak-
ları, ağaçları (ve nûru) çarşamba günü
yarattığı (ve Hendek Muhârebesi’nde
Rasûlüllâh (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)in duâ-
sını çarşamba günü kabûl etmesi) gibi
çarşamba gününün medhiyesine dâir ha-
dîs-i şerîfler ayın son çarşambasının dı-
şındaki çarşambalara hamledilir.

Çarşamba gününün zemmine dâir:

- Onun uğursuz gün olduğu,
- Firavun’un onda doğduğu, o günde
ilahlık iddiâ ettiği ve **Allâh-u Te‘âlâ**’nın
onu o günde helâk ettiği,
- Âd ve Semûd kavimlerinin o gün
helâk edilişi,
- Çarşamba günü alışverişin mübârek
olmadığı,
- Eyyûb** (Aleyhisselâm)a hastalığın o gün
isâbet etmesi,
- Çarşamba günü kan aldırılmaması,
- Cüzam ve alaca hastalığının çarşam-
ba günü ve gecesi belirlediği,

h) O gün tırnak kesmenin baras hastalığına sebebiyet vereceği gibi husûslarda vârid olan hadîs-i şerîf ve rivâyetler ise kamerî (hicrî) ayın son çarşambasına hamledilir.” (el-‘Aclûnî, *Keşfü'l-hafâ*, rakam:3, 1/12) diyerek bu konuda çok faydalı ilimler zikrettikten sonra şöyle demiştir:

“**İmâm-ı Sehâvî** (Rahimehullâh)ın beyânı vechile: ‘(‘Ta‘lîmü'l-müte‘allim’ isimli meşhur eserin sâhibi) **Burhânü'l-İslâm** (Rahimehullâh) **‘el-Hidâye’** sâhibi (el-Merğînânî) (Rahimehullâh)dan naklen:

«مَا بُدِيَ بِشَيْءٍ يَوْمَ الْأَرْبَعَاءِ إِلَّا تَمَّ.»

‘Çarşamba günü başlayan her iş

mutlakâ tamâma erer.’ şeklinde bir rivâyet zikretmiş ve akabinde: ‘Bundan dolayı meşâyih derslere çarşamba günü başlamaya özen göstermişlerdir. Çünkü ilim nurdur, dolayısıyla ona nûrun yaratıldığı gün başlanması uygundur.’ demiştir. (Burhânüddîn ez-Zernûcî, *Ta‘lîmü'l-müte‘allim*, sh:48; es-Sehâvî, *el-Mekâsîdü'l-hasene*, rakam:953, 4/395-396; ‘Alî ibnü İbrâhîm el-Halebî, *es-Siyratü'l-Halebiyye*, 2/12)

Lâkin bu rivâyetin de ayın sonundaki çarşambadan gayrı olan çarşambalara hamledilmesi mümkündür.” (el-‘Aclûnî, *Keşfü'l-hafâ*, rakam:3, 1/12; ‘Alî ibnü İbrâhîm el-Halebî, *es-Siyratü'l-Halebiyye*, 2/15)

Çarşamba Günü Herkes Hakkında Uğursuz Değildir ve Onda İş Güç Yapmak Mübahtır, Yasak Değildir

Alî el-Kârî (Rahimehullâh)ın beyânı vechile; çarşamba günü kâfirlere uğursuz olduğu gibi iyi kullara da çok uğurlu mübârek bir gündür.

Nitekim **İbnü Hacer el-Askalânî** (Rahimehullâh)ın naklettiğine göre; sâlihlerden biri şöyle demiştir: “Çarşamba günü insanların kendisinden uğursuzluk duyduğu hakkında Allâh-u Te‘âlâ’ya şikâyette bulununca Allâh-u Te‘âlâ da ona: ‘Ben de sana şu husûsiyeti bahsettim ki sende başlayan her bir iş mutlakâ tamâma erecektir.’ buyurmuştur.” (‘Alî el-Kârî, *el-Esrâru'l-merfû‘a*, rakam:401, sh:302-303; es-Sehâvî, *el-Mekâsîdü'l-hasene*, rakam:953, 4/398; el-‘Aclûnî, *Keşfü'l-hafâ*, rakam:2191, 2/182)

Bundan anlaşıldığına göre; çarşamba günü kâfirlere ve zâlimlere yapılan bedduâlar süratle icâbete mazhar olur. Bu hususta özellikle ikindiye yakın saat kollanmalıdır.

Nitekim **Câbir ibni Abdillâh** (Radiyallâhu Anhümâ) şöyle anlatmıştır: “**Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) Fetih Mescidi’nde (Medîne-i Münevvere’de, Hendek Muhârebesi’nin yapıldığı yerdeki en yüksek mescidde) üç gün (pazartesi, salı, çarşamba) duâ yaptı. Çarşamba günü iki namaz (öğle ile ikindi) arasında (ikindiye yakın vakitte) duâsı kabûl edildi. O zaman ben onun yüzünde kabulden dolayı sevinç eseri gördüm.”

Câbir (*Radiyallâhu Anh*) şöyle devâm etti: “Ne zaman benim başıma mühim bir iş gelse, mutlakâ o saati kollar, onda duâ yapardım ve kabûlünü görürdüm.” (*el-Kurtubî, el-Câmi‘u li-ahkâmî‘l-Kur‘ân, 2/313; Ahmed ibnü Hanbel, el-Müsned, rakam:14036; İbnü Sa‘d, et-Tabekât, 2/73; el-Münzirî, et-Terğîb, 2/219; Feyrûzâbâdî, el-Meğânimü‘l-mutâbe, sh:218; el-Heysemî, Mecma‘u‘z-zevâid, 4/12; ‘Alî ibnü İbrâhîm el-Halebî, es-Siyratü‘l-Halebiyye, 2/12*)

Bu konuda huccet sayılan **Halîmî** (*Rahimehullâh*) şöyle demiştir: “Şerîatın (kaynakları olan âyet ve hadîslerin) beyanıyla bilmiş olduk ki günler içerisinde nahs (uğursuz) olanlar mevcuttur.

Bunun karşılığı ise sa‘d (uğurlu) olanlardır. Zâten bâzı günlerin uğursuzluğu sâbit olunca, diğer bâzılarının da uğurlu olması gerekir.

Bu konuda günlerin şahıslardan farkı yoktur. İnsanlar içerisinde uğurlu uğursuz, bedbaht ve mesud kimseler bulunduğu gibi, zaman dilimleri hakkında da bu geçerlidir.

Bir kişi, gezegenlerin yâhut günlerin, kendi arzularıyla bâzı vakitleri ya da kişileri mutlu veyâ mutsuz yapabileceğine inanıyorsa, bu fikir batıldır.”

Ancak kişi şöyle diyebilir: “**Allâh-u Te‘âlâ** birtakım gezegenlere ve zamanlara değişik tabîatlar ve mîzaçlar vermiştir, bunlarınsa yeryüzüyle ve sâkinleri olan insanlarla bir takım ilişkileri vardır.

Nitekim **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurmuştur:

«إِذَا طَلَعَتِ الشَّرِيَّةُ أَمِنَ الزَّرْعُ مِنَ الْعَاهَةِ.»

‘**Süreyyâ** (Ülker Yıldızı) **doğduğu** (gün doğumunda mayıs ayının ikinci onunda kendisine bakanlara iyice belirlediği) **zaman ekinler fesâda uğramaktan kurtulur.**’ (*el-Münâvî, Feyzu‘l-Kadîr,*

rakam:744, 1/511; et-Taberânî, el-Mu‘cemü‘s-sağîr, rakam:104, 1/81; Ahmed ibnü Hanbel, el-Müsned, rakam:8476, 8/330; Ebû Hanîfe, el-Müsned, sh:137)

Allâh-u Te‘âlâ’nın sebepler âleminde koyduğu kânunlar hasebince, burçların ve gezegenlerin (güneş ve ay tutulmaları, rüzgârların farklı yönlerden esmeleri gibi hâdiselerin) kimi sıhhat ve selâmete, bolluk ve berekete, güzel ahlâka, insafı davranışa ve hayırlara rağbete sebep olabilir.

Kimi de çirkinliklere, zulümlere, şerlere ve hastalıklara sebebiyet verebilir, lakin burada şöyle inanmalıdır ki; sebepleri yaratan sadece **Allâh-u Te‘âlâ**’dır.”

Nitekim **Hatîb** (*Rahimehullâh*)’ın nakline göre; **Alî** (*Radiyallâhu Anh*) gökteki ayın mihâkında (Heysem (*Radiyallâhu Anh*)’dan nakledildiğine göre; ayın bitimine üç gün kaldığında, Yahyâ ibni Ma‘în (*Radiyallâhu Anh*)’ın tefsîrine göre ise bir veyâ iki gün kaldığı zaman) ya da ay akrep burcuna bulunduğu kişinin evlenmesini ya da yolculuğa çıkmasını kerîh görmüştür ki büyük muhaddis **Yahyâ ibni Ma‘în** (*Radiyallâhu Anh*) da bu hadîs-i şerîfi kabûl etmiştir. (*el-Hatîb, Târîhu Bağdâd, rakam:2414, 8/250, rakam:3711, 13/9*)

Dolayısıyla bir insanın, ayın son çarşambasında alışveriş yapması, yolculuğa çıkması ve sâir önemli işlere teşebbüs etmesi mübah olduğu gibi, bu işlerden uzak durması da, İslâm’ın kendisine verdiği müsâadelerdendir.

Lâkin burada o günün kendisine hiçbir zarar verme gücü olmadığına inanması farzdır, bu îtikâd üzere bulunması şartıyla içine gelen sıkıntıdan dolayı, bâzı işlerden geri durma ruhsatını da kullanabilir. (**el-Halîmî**, *el-Minhâc fî Şu‘a-bi’l-îmân*, sh:234, 536; **el-Münâvî**, *Feyzu’l-Kadîr*, 1/86-88; **el-Âlûsî**, *Rûhu’l-me‘ânî*, 15/130-132; **Nu‘mân el-Âlûsî**, *Ğâliyetü’l-mevâ‘ız*, 2/101)

İbnü Arrâk (*Rahimehullâh*) **Halîmî** (*Rahimehullâh*)ın bu görüşlerini naklettikten sonra şöyle demiştir: “Bu beyânâtan anlaşıldığı üzere; çarşamba günü zâlimler hakkında uğursuz olup mazlumların o günde onlar aleyhine yaptıkları bedduâlar kabûl olunur.

Nitekim **Câbir** (*Radiyallâhu Anh*)ın, duâlarını o günde yaparak kabûl eserini gördüğünü ifâde etmesi de onun mazlum olduğu hâlde yaptığı duâlara işâret etmektedir.

Netîcede **Halîmî** (*Rahimehullâh*)ın bu ifâdesi bu hadîsin onun nezdinde ‘Mevzû’ kabûl edilmediğine delâlet etmektedir.” (**İbnü ‘Arrâk**, *Tenzîhü’ş-şerî‘a*, 2/56)

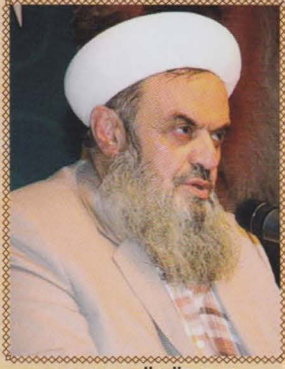
Önümüzdeki ay inşâallâh sizlere “**Muhaddisler Bâzen Bir Hadîsin Lafzına ‘Mevzû’ Derken Mânâsı İçin ‘Sahîh’ Demişlerdir**” başlığı altında **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) **Efendimiz**’e hitâben buyrulan, birçokları tarafından “Mevzû” kabûl edilse de meşâyih tarafından makbul sayılan:

«لَوْلَاكَ لَوْلَاكَ مَا خَلَقْتُ الْأَفْلَاكَ.»

“**Sen olmasaydın, sen olmasaydın felekleri yaratmazdım.**” (**en-Nablusî**, *Kevkebü’l-mebânî ve Mevkibü’l-me‘ânî*, sh:109; **‘Alî el-Kârî**, *el-Esrâru’l-merfû‘a*, rakam:385, sh:295; **el-‘Aclûnî**, *Keşfü’l-hafâ*, rakam:2123, 2/164; **el-İmâmü’r-Rabbânî**, *el-Mektûbât*, mektûb rakamı:93, 3/124) hadîs-i kudîsinin lafzen “Mevzû” olsa da mânen “Sahîh” olduğu konusunu işlerken, **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) **Efendimiz**’in gönderilmesinin bizlere ne büyük nîmet olduğunu beyâna çalışacağım.

Daha sonraki ayda ise inşâallâh çarşamba günüyle ilgili hadîs-i şerîflerin tahlîline kaldığım yerden devâm edeceğim.

Allâh-u Te‘âlâ cümlemize **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) **Efendimiz**’in hadîs-i şerîflerine yakînî derecede îmân ve mazmunlarına hakkıyla ittibâ nasîb eyleyerek dünyâda himmetine dâhil, âhirette de şefâatine nâil olabilmeyi lütfeylesin. Âmîn!

RESUL BÖLÜKBAŞ
0532 321 43 78

NİHÂYET AYASOFYA DA İBÂDETE AÇILDI, MÜBÂREK OLSUN!

Evet, Ayasofya'nın açılması için gayret gösterip açanlardan Allâh razı olsun. Bundan böyle kıyamete kadar câmi olarak ibâdete açık olarak devâmını yüce Mevlâ'dan niyâz ederiz.

Özellikle millî görüşün bidâyetinden beri açılması için mitinglerde atılan sloganlar duâ mertebesinde oldu ki yüce Allâh bu mâbedi Ümmet-i Muhammed'e açmayı nasip etmiştir. Bu hususta hiç yorum yapmadan Kur'an-ı Kerîm'den bâzı âyetleri yazmakla ve meâlini arz etmekle iktifa edeceğim.

1- Bakara Sûresi (114)

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ مَنَعَ مَسَاجِدَ اللَّهِ أَنْ يُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ وَسَعَى فِي خَرَابِهَا أُولَئِكَ مَا كَانَ لَهُمْ أَنْ يَدْخُلُوهَا إِلَّا خَائِفِينَ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١١٤﴾

“Allah’ın mescitlerinde onun adının anılmasını yasak eden ve onların yıkılması için çalışandan kim daha zâlimdir?! Böyleleri oralara (eğer girerlerse) ancak korka korka girebilmelidirler. Bunlar için dünyada rezillik, âhirette de büyük bir azap vardır.”

2- Bakara Sûresi (115)

وَلِلَّهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ فَأَيْنَمَا تُوَلُّوا فَثَمَّ وَجْهُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿١١٥﴾

“Doğu da, Batı da (tüm yeryüzü) Allah’ındır. Nereye dönerseniz Allah’ın yüzü işte oradadır. Şüphesiz Allah lütfu geniş olandır, hakkıyla bilendir.”

3- Tevbe Sûresi (17)

مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ أَنْ يَعْمُرُوا مَسَاجِدَ
اللَّهِ شَاهِدِينَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ بِالْكَفْرِ أُولَٰئِكَ
حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي النَّارِ هُمْ خَالِدُونَ

﴿١٧﴾

“Allâh’a ortak koşanların, inkârlarına bizzat kendileri şahitlik edip dururken, Allâh’ın mescitlerini îmar etmeleri düşünülemez. Onların bütün amelleri boşa gitmiştir. Onlar ateşte ebedî kalacaklardır.”

4- Tevbe Sûresi (18)

إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى
الزَّكَاةَ وَلَمْ يَخْشَ إِلَّا اللَّهَ فَعَسَىٰ أُولَٰئِكَ
أَنْ يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ ﴿١٨﴾

“Allâh’ın mescitlerini, ancak Allâh’a ve âhiret gününe inanan, namazı dos-doğru kılan, zekâtı veren ve Allâh’tan başkasından korkmayan kimseler îmar eder. İşte onların doğru yolu bulanlardan olmaları umulur.”

Bu dört âyet yeteri kadar durumu vuzûha kavuşturduğu için tefsir ve yoruma gerek duymuyorum ve bu ayki yazımda bu kadarla iktifa ediyorum.

Allâh’ın selâmı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun...

Mahmud Efendi Hazretleri'nin KIYMETLİ KELÂMLARINDAN

• **Mahmud**'dan dinliyorsanız, hiçbir şey dinlemiyorsunuz.

• (-ici, -ucu) takısı kafasından bir şeyler çıkaranlara denir.

Bana “Mahmutçu” demeyin, ben kafamdan bir şey çıkarmıyorum. Sarık, cübbe vs. benden değildir.

• **Efendi Babam** (*Kuddise Sirruhû*)ya sormadan hiçbir iş yapmak istemezdim el-hamdülillâh.

• **Hazreti Hamza** (*Radiyallâhu Anh*) çok sevdiğim zattır.

• Ben talebeyim bilmediğimi öğreniyorum, bildiğimi öğretiyorum.

• Bir gönül arıyorum ki, bu İslâmî ilimler gidiyor diye onunla konuşayım.

• Ben, sizin gibi âciz bir insanım, benim de sizin gibi nasihate ihtiyacım var.

• Bu sözlerim doğrudur. Vallâhi doğrudur, billâhi doğrudur, tallâhi doğrudur. Kafamdan atmıyorum bunları.

• Rahmetli anam benim şalvarımı, gömleğimi eliyle dikerdi. Anam da kadındı, siz de kadınsınız, hepiniz cennete varın inşaallah! Benim elbiselerimi anam dikti olmadı mı?! Oldu, hem de eskিয়েceye kadar giyerdim. Bana oluyor da size neden olmasın?! İnsanların bedenleri aynı ama kibir ve gurur aynı olmamızın önüne geçiyor.

• Benim şahsen **Rabbimden** isteyeceğim bir şey kalmadı. Çok şükür hepsini verdi, ancak bütün amelleri kendisinin razı olacağı şekilde yapmayı nasip etsin.

• Bu yaşa geldim, bir tane namahrem görmedim ama bundan sonra da ümidim **Rabbimdir**. Yine bana haram nasip etmez inşaallah.

• **Mevlâ Te'âlâ** bizi konuşturuyor, biz boş konuşmadık.

• Sohbetlerimi bir çocuğun bile anlayacağı sadelikte yapıyorum.

• Bu fakir **Efendi Babam** (*Kuddise Sirruhû*)nun elini tutmuştur. **Efendi Babam** (*Kuddise Sirruhû*): “**Mahmud**’un elinden tutan benim elimden tutmuş olur” dedi. Yalan yok, yalan demek haramdır.

Demek ki bu fakirin elinden tutan **Ali Haydar Ahishavî** (*Kuddise Sirruhû*)nun elinden tutmuş oluyor. Onun elinden tutan **Ali Rıza Bezzaz Hazretleri**’nin elinden tutmuş oluyor.

Böylece gide gide **Peygamber Efendimiz** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)e dek dayanıyor. İşte bu sahih yeddirdir. Bir yere bağlı olunacak ki feyiz cârî (akıcı) olsun.

• Erkeklerin evlendiği hanımlar kendi cinslerinden insandır. Hanım bulmak bir nimettir, **Mevlâ** cümlemizin ailelerini sâlihâttan, bizleri de sâlihînden eylesin ve salih evlatlar ihsan eylesin.

Hanım olmasa çok kötülükler olur dünyada. Hanımın olmasa dünyada da âhirette de hüsranda olursun.

Madem bizi de, hanımlarımızı da **Al-lâh** yarattı, O nasıl evlenmemizi istiyorsa öyle yapalım. Bidat karıştırmayalım. Eğer bidat karışırsa İslâm zaafa uğrar. Taksiyi süslemeyin, eğer süslerseniz o zaman “Gelin bakın, gelin hanım burada” demek istemiş olursunuz.

Halbuki gelinin çarşafı ile gizlenmesi lazım. Gelin nasıl gelinlik giyecek, onu hoca hanımlar tayin edecek, ben onlara inanıyorum. Şimdi bazıları şeriat üzere olan düğüne fitne sokuyorlar.

DİYÂNET’TE GÖREVLİ SÂBIK BÂZİ ZEVÂTA; GÖRMEZ VE EKİBİ; ÖZAFŞAR, ERUL VE ÜNALA REDDİYE -1-

DR. AHMET GELİŞGEN Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanı

A) DİYANET’TE SÜNNET ALEYHİNE DÜŞÜNCE VE FAALİYETLERDEN ÖRNEKLER

Sosyal medyada dolu dizgin devam eden sünnet aleyhtarlığında, son 15 yıldaki Diyanet’in ciddi bir katkısının olduğunu düşünüyoruz. Her ne hikmetse, son 15 yılda Diyanet yönetiminin ana kademelerine bütün yazı ve çalışmalarıyla hep sünneti örselemeye çalışan Ankara Okulu/İslamiyat/Kitabiyyat ekolünden bir grup tercih edildi. Bunların biri gidiyor, öteki geliyor. Görmez, Özafşar, Yavuz Ünal ve Bünyamin Erul, bu ekipten Diyanet’e getirilenler arasında. Sabık DİB Başkanı Bardakoğlu’nun zihniyeti de bunlardan farklı değildi. Bunların din adına ileri sürdükleri temel bazı düşüncelerinin yanlış olduğunu, adil jürinin hazır olduğu her türlü platformda kaynaklarıyla ortaya koymaya hazır olduğumuzu deklare ediyoruz.

Kandil Mesajları

DİB Başkanı Görmez, bazı Mevlid Kandili mesaj ve konuşmalarında dahi, bugün hadislerde gelen sünnet anlayışına “sünnete ittiba” adına aynen uyulamayacağını, günümüz evrensel değerlerine göre dini metinlerden ortaya konacak genel ilkelerden oluşan yeni bir dini anlayışa uymakla ancak sünnete uyulmuş olacağını açıkça ifade etmektedir.

Görmez’in birden çok yerde yaptığı açıklamalara göre, güya “önce, Hazreti Peygamber (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*)’in bu günkü toplumda yaşadığını düşünmemiz gerekiyor. Ondan sonra da bugünkü toplumda Hazreti Peygamber (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) ne yapardı ve ne söyler idiyse, ona göre bir din anlayışı geliştirmemiz gerekiyor(!). (Bkz. <https://www.youtube.com/watch?v=95L2Wvklw-NU>; Linkteki vidoda, 18:56-20:30 dakikalari arası)

Pratik yönden bakılacak olsa, bu faraziyeğe göre, Allah ve Rasülü'nün indirdiği İslam Dini'nin orijinalini devre dışı bırakarak, "Din" adına herkesin fikir beyan etmesi düşünüldüğünde, insan mevcudu adedince dinin ortaya çıkması mümkündür. Bunun yanında, Allah Teâlâ'nın gönderdiği "Son Din İslamiyet," kıyamete kadar hükmü baki ise ki elbet bâkidir, onun temel kaynakları olan Kur'an ve Sünnet de kıyamete kadar baki olacaktır. 14 asır önce gelen bir Peygamberin sünnetinde ortaya koyduğu hükümler, bugünün ihtiyacını karşılayamayacak olsaydı şayet, 124 bin Peygamber göndermeye kâdir olan Allahu Teâla, ihtiyaca bağlı birkaç peygamber daha gönderebilirdi. Bu durumda her kafadan bir ses de çıkmaz ve insan sayısı kadar dini anlayış zuhur etmezdi.

İttiba ve Üsve Anlayışı/Teessî

Benzer şekilde Görmez ve Özafşar, bazı eserlerinde, Kuran'da emredilen Peygambere "ittiba"nın ve Hazreti Peygamber (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*)e atfedilen "üsve-i hasene" kavramının, birebir olarak bütün hükümlerde ona uymak anlamına gelmediğini, yoksa bunun zemmedilen bir taklid olacağını belirtmektedirler. Devamla Görmez ve Özafşar, Rasûlüllah (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) de olsa, taklid edilemeyeceğini, ittiba ve üsvenin "teessi" anlamına geldiğini, "teessi"nin ise, birebir (tikel olarak) uymak anlamına gelmediğini, aksine, zamanın şartlarına göre aklın öncülüğünde dini metinler bağlamında ortaya konacak evrensel genel ilkeler anlamına geldiğini, bu bakımdan asıl "ittiba"nın, bu ilkelere göre hareket etmek olduğunu ileri sürmektedirler. (Bkz. Mehmet Görmez, Sünnet ve Hadisin Anlaşılmasında Metodoloji Sorunu, s. 282, 283; "Hazreti Peygamberi Örnek Almak ve Sünnete Tabi Olmanın Anlamı Üzerine", Üçün-

cü 1000'e Girerken İslâm Kutlu Doğum Sempozyumu 2000, TDV yayınları, Ankara, 2005, s. 93, 100, Özafşar, Hadisi Yeniden Düşünmek, s. 77-80).

Biz aynı düşünceyi Fazlurrahman'da da görüyoruz. (Fazlurrahman, Tarih Boyunca İslami Metodoloji Sorunu, s. 20, 24, 27, 29, 31). Diyanet'in 7 ciltlik "HADİSLERLE İSLAM" adlı eserinde de bu yaklaşım esas alınmış. (Hadislerle İslam, DİB yayınları, Ankara, 2013, I/134).

Bundan başka, Özafşar'ın, Saim Yeprem'le 2008'de TRT 1 televizyonunda yaptıkları bir programda da aynı konuya temas edilmiştir. ("Düşünce İklimi", TRT 2; 17.07.2008'de de TRT 2'de, Kenan Gürsoy'un yönettiği M. Emin Özafşar ve Saim Yeprem'in katıldığı "Tutuculuk, Gelenek, Muhafazakârlık" konulu açık oturum. <http://www.trt.net.tr/televizyon/detay.aspx?pid=12370> linkinde yer alan program silinmiş!).

Halbuki "üsve" kökünden gelen, teessi'nin anlamı, iddia ettiklerinin tam aksine, birisine tupa tupa aynen uymak, birinin izini takip etmektir. "İttiba" da aynı anlama gelmektedir. Bu bağlamda "üsve i hasene"; uyulacak, ittiba edilecek en güzel örnek demektir. (Râğıb İsfahânî, Müfredât, s.18, 72; İbn Manzur, Lisânü'l-Arab, V/25, I/147, II/1160; İbnü'l-Esîr, Nihaye, I/52).

Elbetteki ittiba'nın, bağlayıcılık açısından mendup, sünnet, vacip ve farz olan çeşitleri mevcuttur.

"İslamiyat/Ankara ekolüne mensup olduğu belirtilen Görmez ve Özafşar da, çoğu eser ve makalelerinde tarihsellik adına benzer fikirleri savunmaktadırlar. Görmez, Özafşar, Bünyamin Erul ve Yavuz Ünal'ın kaleme aldıkları yazı ve eserlerde bu düşünceler, kâh bağımsız ele alınmış, kâh da satır aralarına yerleştirilmiştir.

O halde Görmez ve ekibinin “sünnete ittibâ” anlayışı, hadislerde belirtilen direkt yaşantı ve hükümlerin “Din” olmadığını, bunların “tarihsel” olduğunu ve zamanımızda geçerli olmadığını ifade etmenin, bir başka şeklidir.

Esasen bu düşüncelere, genelde müsteşriklerin fikirlerine takılan Fazlurrahman’ın eserlerinde rastlandığını yukarıda belirtmiştik. Ne var ki bizim teologların, bu fikirleri Fazlurrahman’dan aldıklarını mümkün merteye gizledikleri ve kendi fikirleriymiş gibi lanse ettikleri görülmektedir. Hatta Görmez’in en gözde kitabında, bu fikirlerin temellendirmesi için meşhur bazı İslam alimlerine yanlış isnadlarda bulunulduğuna da rastladık. Belki bu yanlış isnadların kaynağı, bilginin alındığı eserlerdir.

Sünnetin Hucciyetinin Delilleri ve Sahabeye Ağır İtham

Görmez ve ekibinin sadece bu yaklaşımlarla yetinmeyip, sünnetin hucciyetine dair olan ayet ve hadislerin hucciyeti (delil oluşu) aleyhine de müstakil makaleler kaleme aldıklarını görüyoruz. Bunlardan Görmez’e ait olanların çoğunu, kendine ait sitede görebilirsiniz. (www.mehmetgormez.com).

Özağşar bu konuda, “Hadisi Yeniden Düşünmek” adlı kitabında, âyet ve hadislerin mecmû’undan oluşan “külli kâideler”in yanlışlığını izaha çalışmaktadır. Sünnetin hucciyetinin en önemli delillerinden olan “Erîke” hadislerini çürütmek için ise, müstakil denebilecek bir makale kaleme almıştır. (“*Polemik Türü Rivayetlerin Gerçek Mahiyeti*”, İslâmiyât, I, 1998, Sayı: 3).

Özağşar, sözkonusu “Erîke Hadisi” rivayetlerinin, sahabenin kendi aralarındaki

daki ilmî münakaşalarında takındıkları tavırlarının, hadis şekline dönüşmesinden meydana geldiğini ileri sürmektedir. (“*Polemik Türü Rivayetlerin Gerçek Mahiyeti*”, s. 30; Hadisi Yeniden Düşünmek, s. 163-171).

Aynı konuda Özağşar, çeşitli konulara sahâbenin Kur’ân âyetlerinden delil göstermelerine aksülamel olarak sünneti savunan hadis rivayetlerinin geliştirilmiş yani uydurulmuş olabileceğini, bu aksülamele karşılık olarak da sahabenin, rivayetlerin Kur’an’a arzı konusunda hadis rivayeti geliştirmiş olabileceğini (yani hadis uydurmuş olabileceğini) ifade etmektedir. (“*Polemik Türü Rivayetlerin Gerçek Mahiyeti*”, s. 32. 33).

Özağşar, Erîke hadisini anlamca destekleyen, “sünnet’in Kur’an’a önceliğini bildiren hadis rivayetlerinin” bir kısmının da muhakkak, ilk üç asır İslam toplumunun ürünü olduğunu dile getirmektedir. Dolayısıyla ona göre, bu tür hadislerin bir kısmı da polemik türü rivayetlerdir. Özağşar’ın bu ifadeleri de yine, sahabe, tâbiun ve tebeüt tâbiunun hadis uydurduğuna işaret etmektedir. (Bkz. “*Polemik Türü Rivayetlerin Gerçek Mahiyeti*”, s. 29).

Bu bağlamda Özağşar şöyle demektedir: “*Bize öyle geliyor ki, bu nevi rivayetler, Sahabe’nin kendi aralarındaki ilmi münakaşalarda takındıkları tavrın rivayete dönüşmüş şeklidir. İşte Erîke haberi de bu türden bir rivayet olmalıdır.*” (Bkz. “*Polemik Türü Rivayetlerin Gerçek Mahiyeti*”, s. 30).

İfadeden açıkça anlaşılacak şu ki; sahabe ilmi münazaalardaki görüşlerini rivayete, yani Hazreti Peygamber (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) adına hadis rivayetine dönüştürmüş ve hadis (Hazreti Peygamber’in

sözü) diye rivayet etmiş (!)... Bize gelen hadislerin arka planı da bu demektir(!). Buna hâşâ ve kellâ demekten başka çare-miz yok doğrusu.

Mehmet Görmez ise, hadislerin büyük bir kısmının metninin râvîlere ait olduğunu ifade etmektedir. (“*Hadislerde Delalet Sorunu*”, DİB Güncel Dini Mes-eleler Birinci İhtisas Toplantısı Tebliğ ve Müzakereler 02-06 Ekim 2002 An-kara, s. 232).

Görmez’in bu ifadesinden, hadisle-rin büyük kısmının râvîler tarafından uydurulduğu anlamı çıkmaktadır. Gör-mez bu konuda biraz daha ileri giderek, olaylardan çıkarılan yanlış bir hükmün râvîler tarafından fikhî bir formülas-yona sokularak Hazreti Peygamber’e isnad edildiğini ve bunun pek çok ör-nekte görüldüğünü ifade etmektedir. (“*Hadislerde Delalet Sorunu*”, age, s. 240). Benzer bir görüşü Özafşar da söylemektedir. (“*Polemik Türü Riva-yetlerin Gerçek Mahiyeti*”, s. 32. 33).

Görüldüğü gibi Görmez ve Özafşar’ın bu fikirlerinden sahabeyle ilgili olanla-rın, “sahabenin hadis uydurduğu” an-la-mına geldiği açıktır. Böyle bir düşünce, işin ehli olamayan kimselerde, “sahabe bile (güya) hadis uydurmuşsa, onlardan

sonra gelen râvîlerden daha kimler hadis uydurmaz ki” vehmini uyandıracak gibi, maksatlı çevrelere de aynı yaklaşımla dine saldırı fırsatı verecektir. Görmez ve Özafşar’ın bu fikirlerinin aynısı yine Fazlurrahman’da görülmektedir. (Fazlur-rahman, *Tarih Boyunca İslâmi Metodoloji Sorunu*, s. 56, 57).

15 Temmuz 2016’dan sonra Hasan Kâ-mil Yılmaz hocanın yerine, DİB Başkan Yardımcısı olarak atanan Yavuz Ünal da, ilk ravi sahabiler tarafından, tarihsel ek-lentiler göz ardı edilerek, ya da Hazreti Peygamber (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) zama-nındaki bir uygulamanın sözlü şekle dö-nüştürülmesiyle, (sahabeye ait cevapların vs) yeni formatta ortaya çıktığını (yani, yeni rivayetlerin/hadislerin ortaya çıktığını) ifade etmektedir.

Ünal ayrıca, fiili sünnetin sözlü sözlü metne dönüştürülmesiyle Hazreti Pey-gamber (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*)’in vefatın-dan sonra hadislerin sayıca arttığını ifade etmektedir. Ünal’ın bu türden ifadeleri de Görmez ve Özafşar’ın ifadelerinde olduğu gibi, sahabenin hadis uydurduğu anlamına gelmektedir. (Bkz. *Hadisin Do-ğuş ve Gelişim Tarihine Yeniden Bakış*, Pasifik Ofset (Ensar Neşriyat), 2013, İs-tanbul, s. 58-60).

İslamiyat ekibinden Bünyamin Erul ise, iki dönemdir Din İşleri Yüksek Kurulu Üyesi olarak uzun yıllar DİYK’da Dini Yayınlar Komisyonu Başkanlığını yürütmüş-tür. Yavuz Ünal’la birlikte Diyanet’in “Hadislerle İslam” çalışmasının baş mimarla-rındandır. Ankara İlahiyat Hadis kürsüsü hocası da olan Erul, “peygamberin çevre-sindeki inanışlardan veya kültürden etkilenererek ya da bir beşer olarak kendi zan ve tahmininden kaynaklı olarak” hadis iradında bulunduğunu ifade etmektedir. (Bkz. *Sahabenin Sünnet Anlayışı*, TDV yayınları, Ankara, 2008, s. 246; *Hadislerin Dili*, İlk Hadis Belgesi Hemmâm’ın Sahifesi, Tertip, Terceme, Yorum, Ankara, 2010, s. 128,129. Prof. Dr. Bedri Gencer’den naklen: https://www.academia.edu/32723065/Bedri_Gencer_Kutlu_Dogumun_Arkaplani).

Bünyamin Erul, diğer bir makalesinde de, “Size iki şey bıraktım bunlara sıkı sarıldığınız sürece sapıtmazsınız: *Kitabullah ve Rasülünün Sünneti!*” hadisinin varyantlarını incelemektedir. Makalede Erul, hadisin varyantlarının zayıf isnadlarla geldiğini, hadisin içeriğinin ise çelişkili olduğunu ifade ederek, sonuç bölümünde yer verdiği soru yağmuruyla, okuyucuya, bu hadislerin delil olmayacağı imasını vermektedir. (Bkz. “*Hazreti Peygamber’in Bize Bıraktığı Miras “Kitab ve Sünnet” bırakıldığını ifade eden rivayetlerin tedkiki*”, Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi, VII (2007), sayı: 1, s.9-33).

Halbuki muhtevasının özü, Kur’an ve Sünnet’in hücciyeti olan bu hadisler, inancımızın en köklü hadisi şeriflerinden olarak, Tirmizi, Nesâi, Ebu Davud, İbn Mace, Ahmed b. Hanbel ve Muvatta gibi hadis kaynaklarında hasen ve sahih isnadlarla da rivayet edilmiş ve çok sayıdaki “şahid” (destekletici) rivayetleri de mevcuttur. Dolayısıyla, “*Kitabullah ve Rasülünün Sünnetine sarılmayı emreden*” bu hadis, makbul hadisler içerisinde yer almaktadır, kendisiyle amel zorunludur.

Görüldüğü gibi, Görmez’in İslamiyat/Ankara Okulu ekibi, hep sünnetin ayakları olan ana delilleri, makale ve kitaplarına konu etmektedirler.

Şayet sahabe Rasüllülâh’a yalan uyduracak kadar (hâşâ) günahkâr ise, o takdirde Kur’an da tehlikede demektir. Zira, Kur’an’ı Rasüllülâh Efendimiz (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*)den alıp bir sonraki nesle aktaranlar sahabedir. Dolayısıyla Kur’an bize sahabe aracılığıyla gelmiştir. Bu mühim vazifelerinden dolayı sahabe, bizzat Cenâb ı Hakk tarafından Kur’an’da tezkiye edilmiştir. Cenab-ı Hakk’ın ve Haz-

reti Peygamber (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*)in tezkiye ettiği bir nesli hadis uydurmakla itham etmek, son derece tehlikeli demektir. Sahabeyi bir yaralarsanız, “Din” kökünden gitti demektir. Bu konuda müsteşriklerin amacı açıktır. Fakat bizim teologları anlamak mümkün değil!

Sahabenin, hadis rivayetinde “udul/adaletli” olduğu kesin olarak bilinmektedir. Bu husus üzerinde bütün ulema ittifak etmiştir. Sahabeden sonraki hadis râvilerinin ise, bir bir yaşantıları tetkik edilmiş, gerektiğinde bunlar cerh/tenkit edilerek hadis rivayetleri reddedilmiştir. Hadis rivayetinde bulunan her bir râvi, adalet ve zabt yönünden incelenmiş, râvinin durumu rical kitaplarında kaydedilmiş ve ilgili râvinin hadisleri de bu istikamette değerlendirilmiştir. Hadis rivayetinin direği sayılabilecek bu eserler, hadislerin sahih ve zayıf olanlarıyla birlikte uydurma rivayetler, makbuliyeti üzerinde ittifak edilmiş eserlerde toplanmıştır.

Elhamdülillah bu eserler bugün elimizde mevcuttur. Hadis alimlerimiz, tesis ettikleri köklü bir metodoloji ile, rivayet edilen hadisleri derinlemesine tetkik ederek, bunların zayıfını, sahihini ve uydurma olanını gerekçeleriyle birlikte ayrı ayrı ortaya koymuşlardır. Bu surette sünnet bize sapaşğlam ulaşmıştır. Tetkik edilmeyen hadisler ortaya çıktığında, bugün dahi iyi niyetli ihtisas sahibi muhaddislerimiz, yerleşik “cerh ve ta’dil” kuralları çerçevesinde benzer incelemeleri yapabilirler. Hadis ilimleri kaldırıldığında ise, rical ve isnad ilmi de yok olacağından, yeni araştırmalar yapılamayacağı gibi, önceden incelenen hadislerin güvenliği de tehlikeye düşer. Bilerek ya da bilmeyerek, itibarsızlaştırılmak istenen ve en sonunda yok edilmesi hedeflenen “sermayemiz” işte budur.

Tarihselcilerin en önemli çalışma yöntemlerinden biri de, İslami ilimlerdeki yerleşik kavramları dejenere gayretidir. Kavramlar bir ilmin rükünleridir. Rükünler ortadan kaldırılırsa, çatı kendiliğinden çöker. Bu bakımdan dini kavramların Türkçeleştirilmesi söylemleri de kesinlikle masum değildir. Neden hukukta, tıpta ve iktisatta, kavramların Türkçeleştirilmesi gündeme gelmiyor da, sadece dini kavramlar hakkında gündeme geliyor? Bu konuda maksatlı çevrelerin oluşturduğu gündeme karşı uyanık olmak durumundayız.

Sünnete ve İslami ilimlere yönelik iyimser görünümlü eleştirilerle müsteşrikler tarafından asıl varılmak istenen hedef, “sünneti doğrudan inkâr etme” görüntüsüne düşmeden, sünneti ve İslami ilimleri örselemektir. Fazlurrahman’dan etkilenen teologlarımız bu hususta belki iyi niyetli olabilirler, ancak böyleleri için durum, bilmeyerek de olsa, müsteşriklerin ekmeğine yağ sürmekten başka bir şey değildir.

Hadis ve Sünnet Ayırımı!

DİB Başkanı Görmez ve Başyardımcısı Özafşar’ın, İslam âlimlerinin anlayışlarına zıt düşüncelerinden biri de hadisi sünnetten tamamen farklı bir keyfiyette tanımlamalarıdır. Görmez’e göre sünnet, din olarak toplumun kabul ettiği ve toplumda uygulanabilen şeylerdir. Hadis ise, Hazreti Peygamber sav’den bize gelen ve hadis kaynaklarında yazılı olan, Hazreti Peygamber’e ait söz fiil ve takrirlerdir. Görmez’e göre hadisin doğruluğunu belirleyen kıstas, “sünnet”tir. Görmez’in tanımladığı “sünnet”e uymayan “hadis”, bir değeri yoktur(!). (Bkz Görmez, Sünnet ve Hadisin Anlaşılması ve Yorumlanmasında Metodoloji Sorunu, TDV Yayını, 1997, s. 231, 233, 234, 240).

Mehmet Görmez, bir yanda sünnetin bir model olarak bize ulaşmadığını belirtirken, bir yandan da, Kur’ân’ı anlamanın önündeki en büyük engelin “sünnet” olduğunu ifade etmektedir. (İslam’ın Anlaşılmasında Sünnetin Yeri ve Önemi -Kutlu Doğum Sempozyumu 2001-, TDV Yayınları, Ankara, 2008, s. 269; “Hadislerde Delalet Sorunu”, DİB Güncel Dini Meseleler Birinci İhtisas toplantısı, Tebliğ ve Müzakereler 02-06 Ekim 2002 Ankara, TDV matbaası, Ankara, 2004, s. 229).

Görmez’in, “Sünnet ve Hadisin Anlaşılması ve Yorumlanmasında Metodoloji Sorunu” adlı kitabı, en son Otto Yayınları arasında basılmıştır. Şahsa ait özel kitap olduğu halde Türkiye’deki çoğu Diyanet Yayınında, Görmez’in eserlerinden oluşan bir paket dahilinde hali hazırda satılmaktadır. Eleştirilerden sonra yeni baskılarda sakıncalı noktalar çıkarıldı mı bilmiyoruz.

Anlaşılan odur ki, hadisi devre dışı bırakılmak için her yola ve her türlü izahe girilmektedir. Adeta hadis/sünnet, bir darbeden kurtulursa ötekinde vurulsun anlayışı geliştirilmiş... (Bu ağır eleştirimiz art niyetli kimselere yöneliktir. İyi niyetle bu işlere yeltenenler için de işin yanlışlığı ortadadır. Zira, iyi niyetler hataları telafi etmez).

Önce hadis ilimleri bağlamında sünnet, ardında da usul ilimleri başta olmak üzere bütün İslami ilimler hedef tahtası yapıyor. İslami İlimler hedefe konuyor. İslami ilimler, 14 asır boyunca Kur’an ve Sünnetle yoğrulmuş, sahabe, tâbiun, tebeü’t-tâbiîn’den günümüze kadar gelen muteber ulemanın birikimini toparlayan, itikad ve amelimizin dayanağı olan İslami kültür hazinemizdir.

DEVÂM EDECEK İNŞÂALLAH.

Bu makale www.ahmetgelisgen.com adresinden alınmıştır.

HASAN KUDUOĞLU

DEVLET-İ ALİYYE'NİN YİRMİ DOKUZUNCU VE İDÂM EDİLEN İLK ŞEYHULİSLÂMÎ

AHİZÂDE HÜSEYİN EFENDİ

(Rahimehûllâh)

Vilâdet târihi: 980 / 1572 - Vefât târihi: 1043 / 1634

Şeyhulislâmlık târihi: 19 Receb 1041 - 7 Receb 1043 / 10 Şubat 1632 - 7 Ocak 1634

Şeyhulislâmlık müddeti: 1 yıl, 10 ay, 26 gün - Şeyhulislâmlar arasındaki sırası: 29.Şeyhulislâm

Meşihat makâmındaki sırası: 37 - Meşihat dönemindeki pâdişah: 4.Murad

- Târihçe-i Hayât-ı Necîbesi -

Ahîzâde Hüseyin Efendi 980'de (1572) doğdu. 2.Selîm devri kazaskerlerinden Ahîzâde Mehmed ibni Nûrullâh Efendi'nin oğludur.

- İlmî Hayâtı ve Vazîfeleri -

İlk tahsîlini babasından gördükten sonra Hoca Sa'deddîn Efendi'ye intisâb ederek 1589'da mülâzım oldu.

997'de (1588-89) Papazoğlu Medresesi'nde başlayan müderrisliği, 1000'de (1591) Osman Paşa Medresesi'nde¹ devâm etmiş, 1001'de (1593) Yeni (Semiz) Ali Paşa Medresesi'nde görev yapmış (Bkz.: Resim-1), 1004'de (1596) İsmihân Sultan Medresesi müderrisliği pâyesine nâil olmuştur. (Bkz.: Resim-2)

1008'de (1599) İstanbul'daki Sahn-ı Semân, 1009'da (1601) Şehzâde, Süleymâniye, 1011'de (1603) Süleymâniye Dâ-

1 - Bugün Fâtih, Çarşamba'daki yerinde Muallim Yahyâ İlkokulu bulunmaktadır.

rü'l-Hadis ve 1012'de (1603) Hâkâniyye-i Vefâ gibi medreselerde müderrislik yaptı.

Ardından kadılık mesleğine geçerek 1604-1632 yılları arasında Bursa kadılığı, üç kere İstanbul kadılığı, iki kere Anadolu, üç kere de Rumeli kazaskerliği görevlerinde bulundu.

Bu görevlerden ayrıldığı dönemlerde ise Rodosçuk, Prevadi, Galata ve Gelibolu gibi kadılıklar arpalık olarak kendisine verildi.

- Şeyhulislâm Olması -

1632 yılı başlarında sipâhîlerin ayaklanması ve Hâfız Ahmed Paşa'nın îdâmı ile sonuçlanan olaylar sırasında Şeyhulislâm Zekeriyâyâde Yahyâ Efendi azledilerek 19 Receb 1041'de (10 Şubat 1632) meşihat Ahîzâde Hüseyin Efendi'ye verildi. (Bkz.: Resim-3 ve 4)

- Vefâtı -

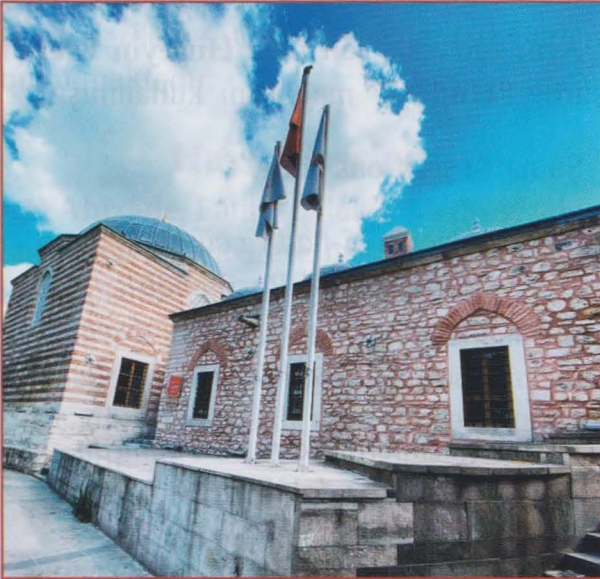
İki yıla yakın bir müddet bu makamda kalan Ahîzâde'nin şeyhulislâmlığı sırasında 4.Murad Bursa'ya giderken halkın şikâyeti

üzerine herhangi bir soruşturma yapmadan İznik kadısını îdâm ettirmişti.

Bu hareketi ilmiye mesleğine ve hukûka ağır bir darbe olarak gören **Hüseyin Efendi**, **Vâlide Mahpeyker Kösem Sultan**'a bir tezkire göndererek bu tezkirede ulemânın ve kadıların pâdişâhın duâcıları oldukları, onlara güzel muâmele yapılması gerektiğini ifâde ederek kendisinin bu yolda oğluna nasîhatte bulunmasını istemişti.

O sırada pâdişâh av için Bursa'da bulunuyordu. **Ahîzâde Hüseyin Efendi** de geçmiş bir küskünlüğün giderilmesi için yine ulemâdan bâzı zevatla birlikte **Şeyhî Efendi**'nin çağrısına uyarak evine gittiler.

Yemek sırasında İznik kadısının îdâm haberi geldi. Aralarında bu mesele hakkında konuşular. Bunun üzerine **Hüseyin Efendi**'yi çekemeyen bâzı garazkârlar ise yemekteki konuşmaları kötüye yorup **Vâlide Kösem Sultan**'a giderek "Bu ziyâfet müftünün İznik kadısı olayını konuşup cülûs ettirmek için ulemâ ile bir anlaşma toplantısıydı" dediler.

1- Fâtih'teki Semiz Âli Paşa Medresesi. Bânîsi olan zât Kânûnî Sultan Süleyman'ın sondan bir önceki sadrazamı olup kabri Hâlid ibni Zeyd Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri'nin hemen yanındadır.

Vâlide Kösem Sultan da bu haberleri ve **Hüseyin Efendi**'nin kendisine yolladığı mektubu oğlu **4.Murad**'a gönderdi ve "Benim arslanım! Acele ile gelesiz! Cülûs tedbîri için sözler ve cemiyetler olmaktadır." diye haber saldı.

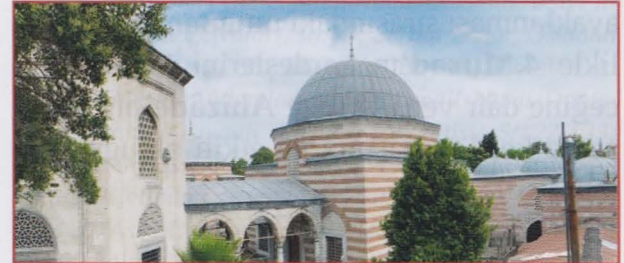
Pâdişâh **4.Murad** Bursa'da haberi alınca içine şüphe girdi. **Hüseyin Efendi**'nin askerinin isteğiyle ve şehzâdelere kefil olması karşılığında meşîhata geldiğini düşündü. Askerinin onun sözüne inanacağı husûsunda kanâati pekişti ve hemen yola çıktı.

Marmara Denizi'ndeki fırtınaya rağmen kadırgayı beklemeden bir kayıkla Gebze'ye geçti ve oradan Üsküdar'a ulaştı. Hasbahçe'ye geldikten sonra **Şeyhulislâm Hüseyin Efendi** ve oğlu İstanbul kadısı **Mehmed Çelebi**'yi birer gemi ile ayrı ayrı Kıbrıs'a sürgüne gitmeleri için irâde çıkardı.

Bostancıbaşı² 7 Receb 1043'de (7 Ocak 1634) akşam üzeri **Hüseyin Efendi**'yi evinden alıp gemiye bindirerek Kıbrıs'a doğru gönderdi.

Annesi tarafından Seyyid sülâlesinden olan oğlu **Mehmed Çelebi** de gemiyle yola çıkarıldı.

2 - Bostancıbaşı: Asıl işi pâdişâh sarayının korunması ve şehirdeki zâbita işleri olan, bunun yanında pâdişâhın saraydan çıkışlarında hizmetinde bulunarak kayığın dümenini kullanmak ve katli emredilenlerin ölüm fermânını yerine getirmek gibi işlerle de görevli olan Bostancı Ocağı'nın başındaki kimse.

2- Eyüp'teki İsmihan Sultan Medresesi. Bânîsi Sokullu Mehmed Paşa'dır. Medreseyi karısı İsmihan Sultan için yaptırmış olmasından dolayı bu isimle anılmaktadır.

Sonra **4.Murad** Bostancıbaşı'ya **Hüseyin Efendi** ve oğlunun denizden tâkip edilmesini, boğazdan çıkmamışlarsa yakalayıp öldürmesini, çıkmışlarsa geri dönmesini emretti.

Bunun üzerine yola çıkan Bostancıbaşı dalgalı denizde ilerleyemeyen gemide **Hüseyin Efendi**'yi yakalayıp sâhile çıkardı. Florya sâhiline getirilen **Hüseyin Efendi**, halkın çoğu Hristiyan olan Kalabriya isimli köydeki bir yeniçeri evinde kementle boğduruldu ve mezarının bilinmemesi için sâhile gömdürüldü.

1043'teki (1634) vefâtına:

فَعَزَّ الْإِسْلَامَ

“İslâm'ın övünç kaynağı (1043)” ibâresi ile târih düşülmüştür.

Böylece İstanbul'daki medresesinin hazîresindeki mezar yeri boş kaldı. Osmanlı târihinde îdâm edilen ilk şeyhulislâm bu zattır. Bu nedenle **Ahîzâde Hüseyin Efendi** ilmiye mesleğindeki büyük ve günahsız bir şehîd sayılmaktadır.

Oğlu **Mehmed Çelebi** tâkip esnâsında Çanakkale Boğazı'nı geçmiş olduğundan îdamdan kurtulmuştur.

Osmanlı geleneğinde ilmiye sınıfında en ağır cezâ sürgün iken **4.Murad**'ın ilk defâ bu kuralı çiğneyerek önce bir kadıyı, sonra da bir şeyhulislâmı îdâm ettirmesi çeşitli huzursuzluklara sebep oldu.

İdâm karârında, şeyhulislâmın askerinin ayaklanması sırasındaki tutumunun ve özellikle **4.Murad**'ın kardeşlerini öldürmeyeceğine dâir verdiği söze **Ahîzâde**'nin asker adına kefil olmasının da etkili olduğu söylenmiştir.

- Şahsiyeti -

Bilgili ve gayretli bir kimse olan **Ahîzâde Hüseyin Efendi**'nin devrin siyâsî olaylarının devamlı içerisinde bulunması, yıpranmasına sebep olmuştur.

3- Fâtih Câmii şadırvan avlusu revakları sütun çemberi yazılarından birinde Ahîzâde'nin meşîhata geldiği târih yazılmıştır.

حسین افندی مفتی اولدی رجبک اون طقرنده سنه ۱۰۴۱

“Hüseyin Efendi müftî oldu. Receb'in on dokuzunda. Sene 1041.”

Târihçi **Solakzâde**, pâdişâhın temâyülüne uygun fetvâlar verdiğini belirtmekte, sigara konusundaki fetvâsını buna misal göstermekte ve **Hüseyin Efendi**'yi tenkit etmektedir.

Aynı zamanda şâir olan **Hüseyin Efendi** şiirde “**Hüdâyî**” mahlasını kullanmıştır.

Şu na‘t-ı şerîf ona âittir:

“Suçum bî-had ve cürmüm
bî-nihâyet yâ **Rasûlellâh!**

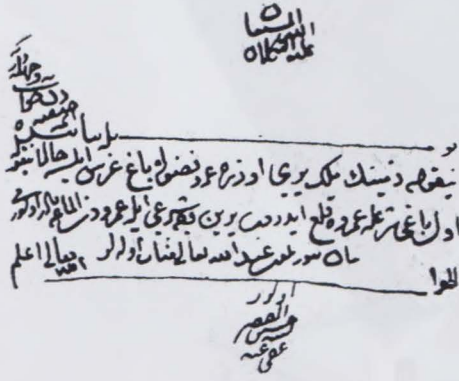
Kulunum kapuna geldim inâyet
yâ **Rasûlellâh!**

Nice demlerdir ki rekm-i gümrâh
yine dalâlettir,

Hüdâyî bendene eyle hidâyet
yâ **Rasûlellâh!**”

- Eserleri -

Kâtib Çelebi bâzı eserlere hâşiyeler yazdığını söylemekte fakat isim belirtmemektedir.

4- Allâhü'l-müste'ân, Aleyhi't-tüklân

Bu mesele beyânında eimme-i Hanefiyyeden cevap ne vechiledir?

Nikola zimmînin mülk yeri üzere Amr Nikola bağ ğars eylese hâlâ Nikola ol bağı şer'le Amr'a kal' itdürüp yerin vech-i şer'î ile Amr'dan almağa kâdir olur mu? Beyân buyrulup musâb olalar.

el-Cevâb: Allâh-u Te'âlâ a'lem olur.

Ketebehû el-fakîr Hüseyin. 'Ufiye anh.

Süleymâniye Kütüphânesi, Esad Efendi, no:3398'de kayıtlı bulunan mecmûadaki iki gazeli, **Vasfi Mâhir Kocatürk**'ün "**Tekke Şiiri Antolojisi**" adlı eserinde bir ilâhîsi, tezkirelerde ve diğer kaynaklarda beyitleri bulunmaktadır.

- Hayır Eserleri -

1) Ahîzâde, Fâtih'te Çukur Medrese adıyla bilinen bir medrese inşâ ettirmiştir. Yeri kesin olarak belli olmamakla birlikte Çarşamba civârında mevcut olduğu anlaşılan bu medrese de civardaki diğer bâzı medreseler gibi 1918 Fâtih yangınından kurtulmamıştır.

2) Bir kiliseyi câmiye çevirerek buraya çeşitli gelirler tahsîs etmiştir. Câmiye çevrilen en son Bizans yapısı **Ahîzâde**'nin bu mescididir ki adı Ahîzâde ya da Şühedâ Mescidi'dir.

İstanbul câmileri hakkındaki ana kaynak olan **Ayvansaraylı Hüseyin Efendi**'nin

"**Hadîkatü'l-Cevâmi**"'inde kiliseden çevrilmiş olarak gösterilen Şühedâ Mescidi'nin, Karagümrük dolaylarında **1.Ahmed**'in haremî **Canfedâ Hâtun**'un infâkı Kethudâ Kadın Câmii yakınında olduğu belirtilir ki bugün mevcut değildir.

Bu mescidin bânîsi olan **Ahîzâde**'nin pâ-dişâhın gazabına uğrayarak îdâm edilmesi üzerine mescide Şühedâ Mescidi denildiği söylene de **Ayvansarayî "Hadîka"**da mescidin dışında da bir **şehîdin** kabrinin bulunduğunu haber verir. Böylece hem bu adı bilinmeyen **şehîd**, hem de haksız olarak **îdâm** edildiği için **şehîd** sayılan **Ahîzâde**'ye atf yapılarak mescide **Şühedâ Mescidi** denilmiş olmalıdır.

Şühedâ Mescidi 1870'li yıllarda çizilen İstanbul planında gösterilmediğine göre, bu târihten önce yok olmuş olmalıdır.

Rûhu için el-Fâtîha.

Kaynaklar:

(Mehmet İpşirli, Tdv İslâm Ansiklopedisi, 1/548-549; Müstakimzâde Süleymân Sa'düddîn, Devhatü'l-meşâ-yih, sh:49-50; Aynı mlf., Devhatü'l-meşâ-yih (me'azeyl), Süleymâniye Ktp., Yazma Bağışlar, kayıt no:5497, verak:22b-23a; Nev'îzâde 'Atâî, Hadâiku'l-hakâik fî tekmeleti's-Şekâik, sh:755-757; Hüseyin 'Ayvansarayî, Hadîkatü'l-cevâmi', 1/42, 128-129; Mehmed Süreyyâ, Sicill-i 'Osmânî, 2/189-190; Şemsüddîn Sâmî, Kâmûsu'l-a'lâm, 3/1955; Muhammed eş-Şâmî, Hulâsâtü'l-eser, 2/109-111; İlmiyye Salnâmesi (haz. Seyid Ali Kahraman, Ahmed Nezih Galitekin, Cevdet Dadaş), sh:368-370, 750-751; Ahmed Sıdkî, Mu'cemü şüyühi'l-İslâm fi'l-'ahdi'l-'Osmânî, 1/438-445; Abdülkadir Altunsu, Osmanlı Şeyhülislâmları, sh:64-66; Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Osmanlı Arşivi'nde Şeyhülislam Fetvaları, sh:13; Serhat Başar, Osmanlı Şeyhülislâmları, sh:88; M.Orhan Bayrek, İstanbul'da Gömülü Meşhur Adamlar, sh:68; İsmail Hami Danişmend, İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi, 5/122-123; Uzunçarşılı, Osmanlı Tarihi, 4/464-465; Ali Fuat Bilkan ve Yusuf Çetindağ, Şeyhülislâm Sâirler, sh:99-100; Aynı mlf., 20. Asra Erişen İstanbul Medreseleri, sh:224-225; Cahid Baltacı, 15-16. Asırlarda Osmanlı Medreseleri, sh:843; Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, 7/188; Kâtib Çelebi, Fezleke, İstanbul 1287, 2/160-162; Solakzâde, Târih, İstanbul 1297, sh:753; Na'imâ, Târih, İstanbul 1281-83, 3/191-196)

İletişim adresi: hasan.kudu@hotmail.com

ÖMER FARUK KORKMAZ

İSLÂM'DA NAZARIN YERİ NEDİR?

Allah Teâlâ mevcudâtı belli kanunlar ve esaslar üzerine yaratmıştır. Kâinatta meydana gelen şeyler varlıkların birbiriyle olan irtibatı ve alakası müvâzenesinde tahakkuk etmektedir. Hâdiselerin vukû bulmasında her ne kadar bu irtibatların bir yönden tesiri bulunmaktaysa da işin aslına bakıldığında her şeyi meydana getirenin Allah Teâlâ olduğu görülecektir. Her ne kadar yaratıp meydana getirmesinde böyle bir intizama muhtaç olduğu asla söylene mezse de kâinatta deveran eden mahut düzenin “Âdetullâh” gereği olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.¹

“Nazar değmesi” şeklinde tabir edilen olayın naklî boyutuna gelince: Ulema nazarı her şeyden önce Kur’an-ı Kerim’le desteklemektedir. Mesela Yusuf Sûresi’nde anlatılan Yakup (*Aleyhisselam*)ın Mısır’a giden oğullarından topyekûn bir kapıdan değil farklı farklı kapılardan girmelerini istemesi² İbn Abbas, Katâde, Dahhâk gibi müfessirler tarafından “Onlara degecek nazardan korkması sebebiyle bunu söylemiştir” şeklinde tefsir edilmiştir.³

İbn Abbas (*Radyallahu Anh*)a göre Yakub (*Aleyhisselam*)ın bu sözü söylemesinin sebebi on bir kardeşin sadece bir adamın çocuğu olması sebebiyle onlara degecek

olan herhangi bir nazardan korunmaları gâyesiyledir.⁴

Ayrıca güzel ve kuvvetli olmaları da ayrı bir nazar sebebi olarak sayılmaktadır. Bu da nazarın ta o dönemde mevcut olan bir gerçek olduğunu bütün boyutlarıyla resmetmektedir. Her ne kadar bu konuda Mu’tezile’den⁵ Ebu Ali el-Cüb-bâî gibileri dendene yapmaktaysalar da nazarın sabit ve hak bir iş olduğu ümmetin bütün âlimlerince kabul edilmiştir.⁶

Aynı şekilde Kehf Sûresi’nin 39. âyet-i kerimesi sadedinde nakledilen rivayetler de İslam’da nazarın mevcudiyetini göstermektedir.⁷

Bu âyet-i kerimede iki kardeşin kıssası hikâye edilirken birinin diğerine “Sen bağına girdiğin zaman (işte bütün bu güzellikler) Allah’ın dilediğidir. Kuvvet ancak Allah iledir” deseydin ya”⁸ şeklinde söylediği söz nakledilmektedir.

Kalem Sûresi’nde yer alan “Muhakkak ki o kâfir olmuş kimseler zikri (Kur’an’ı) duydukları zaman elbette gözleriyle seni kaydırmalarına pek yakın olmuşlardı”⁹ şeklindeki âyet-i kerime de İslam’da nazarın varlığına delil sayılmaktadır.¹⁰

Bu âyet-i kerimenin tefsirini yapan bir takım müfessirler; müşriklerin Efendimiz (*Aleyhissalatü vesselam*)ı göz değdirerek

helak etmeye yönelik bir takım formüllerle ve mücerreb hâdiselere başvurduğunu aktarmaktadırlar.¹¹ Bunun içindir ki bir kısım âlimler bu âyet-i kerimenin kıraat edilmesinin nazarın zararını def edeceğini belirterek bu âyetin göz değmesi olayının hak olduğunu ortaya koymakta asıl olduğunu söylemişlerdir.¹²

Herhangi bir şeye duyulan hayranlık sebebiyle nazarın tahakkuk edeceğine dâir hadis mâhiyetinde rivayetler de mevcuttur. Bu rivayetler cümlesinden olarak “Göz değmesi haktır,”¹³ “Deveyi kazana insanı mezara sokar”¹⁴ şeklindeki rivayetlerin tamamı nazarın varlığına delalet etmektedir.

Nazarla ilgili İmam Malik’in Muvatta’ında yer alan bir rivayet de şöyledir: Muhammed b. Ebû Ümâme b. Sehl b. Huneyf babasının şöyle dediğini işitmiştir: Babam Sehl, (Cuhfe yakınlarında bir mevki olan) Harrar’da gûsül aldı. Üzerindeki cübbeyi çıkardı. Amir b. Rebia’da (babama) bakıyordu. Babam Sehl, beyaz ve cildi güzel olan birisiydi. Bunun üzerine Amir b. Rebîa’nın “Bugün gibi bir gün ve böyle pürüzsüz bir cilt görmedim” demesiyle Sehl olduğu yere baygın düştü. Ve bitkinliği gittikçe arttı.

Resulullah (*Sallallahu Aleyhi ve Sellem*)’a “Sehl baygın düştü. Ve sana gelemiyor” denilerek haber verilince Allah Resulü onun bulunduğu yere geldi. Sehl ona olan bitenleri anlatınca Allah Resulü şöyle buyurdular: “Hangi şey üzerine sizden biriniz kardeşini öldürüyor. ‘Allah mübarek kılsın’ deseydinya!”¹⁵

Hâdise mahiyetindeki bu rivayet nazarla ilgili vârid olmuş kavli rivayetleri de tasdik eder mahiyettedir. Zira bu rivayette de nazarın öldürmeye dahi varan tesiri görülmektedir.¹⁶

Hatta bununla ilgili ulema şöyle söylemektedir: Göz değdirme hasleti olan kişiyi halifenin tespit etmesi durumunda rızkını temin edip onu evinden dışarıya çıkartmamalı ve insanlarla oturup kalkmasından menetmelidir. Zira bu kişinin zararı Hazreti Peygamberin mescitlere yaklaşmalarını yasakladığı sarımsak veya soğan yiyen kimselerin zararlarından daha şiddetlidir. Aynı şekilde Hazreti Ömer (*Radıyallahu Anh*)ın menettiği

cüzzamlının zararından da daha beterdir. Öyleyse bu kişinin topluma karışması engellenmelidir.¹⁷

Nazar değmesinin keyfiyetiyle ilgili konuşmak gerekirse şunlar söylenebilir: İnsanlar tabiatları itibarıyla farklıdır. Nazar kimi zaman insanın gözünden çıkıp havada olan ve nazar edilen kişinin bedene ulaşan bir zehir sebebiyle degebilir. Kimileri şöyle demiştir: Hoşuma giden bir şeyi gördüğümde gözümünden çıkan bir sıcaklık hissetmekteyim. Bu durum tıpkı hayızlı bir kadının elini süte koymasıyla sütün bozulması gibidir. Şayet bu kadın temizlendikten sonra elini süte koysa süt bozulmayacaktır.¹⁸

Nazardan dolayı okunma mevzuuna gelince bunun da sünnetle desteklenmesi mümkündür. Efendimiz (*Aleyhissalatü vesselam*) akrep sokmasından dolayı rukye yapılmasına izin vermiştir.¹⁹

Aişe (*Radıyallahu Anha*)den nakledilen bir rivayette o “Hazreti Peygamber bana gözden dolayı rukye yapmamı tavsiye ederdi” demektedir.²⁰ Bir diğer rivayette Allah Resulü (*Sallallahu Aleyhi ve Sellem*) bir cariye yüzünde siyahlık görünce “Bunda nazar vardır. Ona rukye yapınız” buyurmuştur.²¹

Bunlar ve benzerleri olan birçok rivayetler bizlere nazarın hak ve sabit olduğunu göstermekle birlikte göz değmesinin okunma ile birlikte def edilebileceğini de göstermektedir. Bâ husus selefî kesimin inkâr ederek şirk addettiği rukye kayıtsız bir şekilde mutlak olarak ele alınmamalıdır. Efendimizin nehyedip yasaklamış olduğu rukye çeşidi şirk ehlinin şeytanlardan veya cinlerden yardım isteyerek yapmış oldukları rukyedir.²²

Dipnotlar:

1 Ebubekir İbnu'l-Arabî, el-Mesâlik fi Şerh-i Muvatta-i Mâlik, VII/ 434-435, Daru'l-Ğarbi'l-İslâmî, Beyrut, 2007, B.I

2 Kuran, Yusuf, 67

3 İbn Cerir et-Taberi, Cami'u'l-Beyan, XIII/ 236-237 vd. Daru'Hicr, Kahire, 2001, B.I, Ebu Mansur el-Maturidi, Te'vilâtü'l-Kur'an, VII/332, Daru'l-Mizan, İstanbul, 2006, İbn Kesir, Tefsiru'l-Kur'ani'l-Azim, III/535, Daru'l-Kitabi'l-Arabî, Beyrut-Lübnan, 2011, Muhammed Senaullah el-Mazhari, Tefsiru'l-Mazharî, V/47, Daru'lhyai't-Türasi'l-Arabî, Beyrut-Lübnan, 2004, B.I

4 Abdurrahman es-Seâlebî, el-Cevâhiru'l-Hisân fi Tefsîri'l-Kur'ân, III/338 Daru'lhyai't-Türasi'l-Arabî, Beyrut, 1997, B.I

5 İbn Adil ed-Dımeşkî, el-Lübab fi Ulûmi'l-Kitâb, XI/151 Daru'l-Kütübi'l-İkmiyye, Beyrut-Lübnan, 1998, B.I

6 Fahrudin er-Razi, et-Tefsiru'l-Kebir, XVIII/176 vd. Daru'l-Fikr, Beyrut, 1981, B.I

7 Celalettin es-Suyûtî, ed-Dürü'l-Mensûr, IX/542 vd. Merkezu'Hicr, Kahire, 2003, B.I

8 Kur'an, Kehf 39

9 Kur'an, Kalem 51

10 Muhammed Senaullah el-Mazharî, Tefsiru'l-Mazharî, IX/383-385, Daru'lhyai't-Türasi'l-Arabî, Beyrut-Lübnan, 2004, B.I

11 Muhammed b. Ahmed el-Kurtubî, el-Cami' li Ahkâmi'l-Kur'an, XVIII/178, Mektebetu's-Safâ, Kahire, 2005, B.I

12 Şihabuddin Mahmud el-Âlûsî, Rûhu'l-Meânî, XVI/64, Daru'l-Fikr, Beyrut-Lübnan

13 Ahmed b. Hanbel, Müsned, IV/ 281, No: 2477, Buhari, Tıb, No: 5408, Müslim, Selam, No: 2187, Ebu Davud, Sünen Tıb, No: 3881, Tirmizi, Sünen, Tıb, No: 2061, İbnMace, Sünen, Tıb, 3506, Hakim, el-Müstedrek, No: 5742, Taberânî, el-Evsat, No: 6536, el-Kebir, No: 3561, Müsnedu's-Şâmiyyîn, No: 459, el-Bezzâr, Müsned, No: 4877, İbnHibbân, Sahih, No: 5504, el-Beyhaki, es-Sünenu'l-Kübâ, No: 7570 vd.

14 İbn Şihab, Müsned, No: 1057, Ebu Nuaym, Hilye, VII/90, Hadisin tahriri için bkz. Aclûnî, Keşfu'l-Hafâ, II/71 Daru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut-Lübnan 2001, Şemsuddin Muhammed es-Sehavî, el-Makâsıdu'l-Hasene, s.341, Daru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut-Lübnan, 2006, B.II

15 Malik b. Enes, Muvatta, Kitabu'l-Ayn, No: 1745

16 İbn Abdilber, el-İstizkâr, VIII/400 Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut-Lübnan, 2010, B.III

17 Muhammed b. Abdülbakî ez-Zürkânî, Şerhu'z-Zürkânî alâ Muvattai'l-İmam Malik, IV/430, Daru'l-Hadis, Kahire, 2011

18 Muhammed Zekerıyya el-Kandehlevî, Evcezu'l-Mesâlik, XVI/484 Daru'l-Kalem, 2010, B.II

19 Ahmed b. Hanbel, Müsned, 40/18 No: 24018, Müslim, Kitabu's-Selam, No: 5673, Bezzâr, Müsned, No: 6775,

20 Müslim, Kitabu's-Selam, No: 5678,

21 Müslim, Kitabu's-Selam, No: 5681

22 Muhammed Taki el-Usmânî, Tekmiletu Fethi'l-Mülhim, VI/188 Daru'l-Kalem, Dımeşk, 2006, B.I

İlm-i Hâl

İSMAİLAĞA FIKİH KURULU

EMR-İ Bİ'L-MA'RÛF VE NEHY-İ ANİ'L-MÛNKER

Allah Teâlâ'ya sonsuz hamd, onun Rasûlü'ne ve Rasûlü'ne tâbi olan âl, ashâb ve ümmetine salât-ü selâm olsun.

Arapçada “hesap etmek, saymak; yeterli olmak” anlamlarındaki hasb (hisâb) kökünden türeyen ihtisâb; sevabını umarak bir işi yapmak, akıllı ve basiretli bir şekilde yönetmek; çirkin bir iş yapmayı kınamak, hesaba çekmek mastarından isimdir.

Dini bir terim olarak hisbe; emir bi'l-ma'rûf nehy-i ani'l-münker kâidelerine uyularak¹ gerçekleştirilen genel ahlâkı ve kamu düzenini koruma faaliyetlerini ve özellikle bununla görevli müesseseyi ifade eder.

Devlet tarafından bu işle görevlendirilmiş memura muhtesib, vâli'l-hisbe, veliyyü'l-hisbe, müteveli'l-hisbe, nâzirü'l-hisbe denir.

Kur'ân-ı Kerîm'de ve hadîs-i şeriflerde diğer birçok terim gibi ma'rûf ve münkerin de kısmen eski anlamlarını korumakla birlikte kapsamlarının genişlediği görülmektedir. Bu kaynaklarda iyi ve doğru olarak kabul edilen inanç, düşünce ve davranışlara tek kelimeyle işaret edilmek istendiğinde en çok “ma'rûf” kelimesi; yanlış, İslâm dinine yabancı, Müslüman toplum tarafından yadırganan inanç, düşünce ve davranışlar için de “münker” kelimesi kullanılmaktadır. Emr-i bi'l-ma'rûf ve nehy-i ani'l-münker (iyiliği emretmek ve kötülüğü önlemek), fertlerin olgunluğunu sağlayıcı özelliğiyle, İslâm Dîni'nin en önemli prensiplerinden biridir.

Dînin payandası, umdesi, direği, en hayâtî dinamiklerinden biri olarak nitelendirebileceğimiz iyiliği yayma ve kötülüğü önlemeye çalışma manasını ifade eden “emr-i bi'l-ma'rûf ve nehy-i ani'l-münker”in fonksiyonu itibarıyla dinde önemli bir yeri vardır. O, İslâm medeniyetinin kurulmasında önemli temel ilkelerden biri olma özelliğini taşıdığı gibi, aynı zamanda onsuz İslâm Dîni'nin varlığını sürdüremeyeceği bir ilkedir. Yine onsuz namaz, oruç, zekât, hac ve benzeri ibadetlerin icrâ ve îfâsı söz konusu olamaz. Emr-i bi'l-ma'ruf ve nehy-i ani'l-münkerin böylesine hayati bir öneme sahip olduğunda İslâm ümmeti içinde ittifak vardır. Bu yüzden Ehl-i Sünnet ve'l-Cemat bu vazifeyi yerine getirilmesi gereken bir farz olarak kabul etmiştir.

Allah'ın seçkin kulları olan peygamberlerin bu görev ile gönderilmiş olmaları, özellikle de Kur'ân-ı Kerim'de sevgili Peygamberini (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)i anlatırken Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

“Onlar, yanlarındaki Tevrat'ta ve İncil'de yazılı buldukları Resûl'e, o ümmî peygambere uyan kimselerdir. O, onlara iyiliği emreder, onları kötülükten alıkoyar. Onlara iyi ve temiz şeyleri helâl, kötü ve pis şeyleri haram kılar. Üzerindeki ağır yükleri ve zincirleri kaldırır. Ona iman edenler, ona saygı gösterenler, ona yardım edenler ve ona indirilen nura (Kur'an'a) uyanlar var ya, işte onlar kuruluşa erenlerdir.”

Bu ayet-i kerimede Allah Teâlâ'nın, Peygamber Efendimizin (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)in en önemli vasıflarından birinin ümmî oluşu, diğerinin de iyiliğe davet etmesi ve kötülüğü önlemeye çalışması olduğunu beyan etmesi, bu ilkenin önemini açıkça ortaya koymaktadır.

Emr-i bi'l-ma'rûf ve nehy-i ani'l-münker (iyiliği emretmek ve kötülüğü önlemek) ilkesinin hükmü, Kitap, Sünnet ve icmâ

ile sabittir. Fakat İslâm âlimleri bu ilkenin farz-ı ayn veya farz-ı kifâye olduğu hususunda ihtilâf etmişlerdir. Bu ihtilâf, âlimlerin ayetlerde geçen bazı lafızları farklı yorumlamalarından kaynaklanmaktadır.

Cumhurun (İslâm âlimlerin çoğunluğunun) görüşü, bu görevin farz-ı kifâye olduğu yönündedir. İslâm ümmetinden bir grubun bu görevi mutlaka yerine getirmesi gerekmektedir. Ancak bu sayede Müslümanlar arasında birbirlerini aydınlatma ve irşâd etme gibi önemli hususlar gerçekleşir ve yine bu sayede İslâm toplumunda bir bütünlük meydana gelebilir. Bu görevin yerine getirilmemesi durumunda ise, emredildikleri şekilde ikame edilemeyeceği gibi, dinin olmazsa olmaz hükümleri uygulama/uygulanma ortamı bulamayacaktır. Dolayısıyla da dinin sosyal hayatta gündem tayin edici etkisi azalacaktır/olmayacaktır.

Dini bir esas olarak emr-i bi'l-ma'rûf ve nehy-i ani'l-münkerin (iyiliği emretmek ve kötülüğü önlemek) ilk uygulayıcısı hiç kuşkusuz Peygamber Efendimizin (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)dir. Peygamber Efendimizin (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*), bu emrin ilk ve örnek uygulayıcısı olarak bir yol oluşturmuştur. Bu konuda hiçbir taviz vermediği gibi zorbaça uygulamalara müsaade etmemiştir. Zaten bu görev O'nun (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*), önceki vazife arkadaşlarının aslî vazifesidir.

Bu konuda İmam Gazzâlî'nin şu sözlerine kulak vermek gerekir: “Emr-i bi'l-ma'rûf ve nehy-i ani'l-münker”, dinin en büyük temeli ve dayanağıdır. Allah Teâlâ'nın bütün peygamberlerini, devam ettirmesi için gönderdiği esas ve önemli meselesidir. Eğer bu vazife yapılmazsa, ilmi ve ameli yönden bozguna uğrarsa, kesinlikle peygamberlik vazifesi muattal olur, diyânet temelinden yıkıma uğrar. Başboşluk hâkim olur ve dalâlet yayılır. Cehalet alabildiğine dağılır. Fesat, insanların iliklerine kadar işler. Yırtık oldukça genişler memleketler harap ve kullar helâk olurlar. Fakat helâk olduklarını ancak kıyamet gününde anlarlar².

Târik ibnü Şihâb anlatıyor: “Bayram hutbesini namazdan öne okumak isteyen ilk kişi Mervan’dır. O, bu işe tevessül edince cemaatten birisi ayağa kalkarak: “Yanlış iş yapıyorsun, namazın hutbeden önce kılınması gerekir” dedi.

Mervan: “Artık o usul terkedildi” diyerek devam etmek istedi. Ebu Saîdu’l-Hudrî ortaya atılarak: “Bu adam, üzerine düşen uyarma vazifesini yaptı. Zira ben Hazreti Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm)in şöyle söylediğini işittim:

“Sizden kim (sünnetimize uymayan) bir münker görürse (seyirci kalmayıp) onu eliyle düzeltsin. Buna gücü yetmezse lisanıyla düzeltsin. Buna da gücü yetmezse kalbiyle buğzetsin. Bu kadarı imanın en zayıf mertebesidir”³

Kuşkusuz İslam dinini koruyacak olan Allah Teâlâ’dır. Allah Teâlâ, her şeyi fiziki esbaba bağladığı gibi Müslümanların başarılı olmasını da sebeplere bağlamıştır. Ancak bazen Müslümanlar tüm güçlerini kullandıklarında yine de esbap dairesinde zorda kalırlarsa ilahi yardım harikulade olarak yani adet ve esbap dairesinin dışına çıkarak Müslümanlara ulaşır, imdatlarına yetişir. Bunu da sebebi tüm güçle Allah Teâlâ yolunda mücadele etmektir.

Allah Teâlâ şu ayet-i kerimesinde bunu açıkça dile getirmektedir:

“Yoksa siz, sizden öncekilerin başına gelenler, sizin de başınıza gelmeden cennete gireceğinizi mi sandınız?! Peygamber ve onunla beraber mü’minler: ‘Allah’ın yardımı ne zaman?!’ diyecek kadar darlığa ve zorluğa uğramışlar ve sarsılmışlardı. İyi bilin ki, Allah’ın yardımı pek yakındır.”⁴

Müslümanların ilahi yardım içerisinde olmaları ve onların sıkıntı ve belaya düşmeleri ayrıca dualarının kabul olması ve muzaffer olmaları emr-i bi’l-ma’rûf ve nehy-i ani’l-münker vazifesini gereği şekilde ifa et-

melerine bağlanmıştır. Bu yüzden bu vazife oldukça önemlidir. Nitekim gelecek olan hadis-i şerifler bunu açıkça ortaya koyacaktır.

Emredilecek olan ma’ruf, şeriatın güzel kabul ettiği her şeydir. Yasaklanacak olan münker de yine şeriatın çirkin bulup reddettiği her şeydir.

Gerek Kur’ân-ı Kerîm’in birçok âyeti ve gerekse Peygamber Efendimizin (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)in pek çok hadisleri Müslümanları bu meselede hem ikaz hem de teşvik eder. Emr-i bi’l-ma’rûf ve nehy-i ani’l-münker yapmayan milletlerin tarihte çöktükleri ve gelecekte de musibet ve belalara maruz kalacakları, çökecekleri belirtilir. Bir hadis-i şerif şöyledir: “İçerisinde iyilerin daha mümtaz, daha güçlü bulunduğu bir kavimde kötülükler işlendiği halde, iyiler müdahale edip ıslahta bulunmazlarsa -bir başka rivayette: Müdahale edecek güçte bir kimsenin bulunduğu bir kavimde kötülükler işlenir fakat o kimse müdahalede bulunmazsa Allah Teâlâ herkese ulaşacak umumî bir ceza gönderir.”

Şu hadis-i şerif, emr-i bi’l-ma’ruf zamanında yapılmadığı takdirde cemiyetin mâruz kalacağı ıstırapın sonradan çok zor telâfi edileceğini ifade eder: “Ey Müslümanlar, yalvar yakar olmanıza rağmen dualarınız kabul olmayacak durumlara düşmezden önce iyiliği (ma’rûfu) emir ve kötülükten de menediniz.”⁵

Yine Peygamber Efendimizin (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) aşağıda zikredilecek olan hadis-i şeriflerinde konunun önemini ortaya koymaktadır: İbnu Mes’ûd (*radıyallahu anh*) anlatıyor: Peygamber Efendimizin (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurdular:

“Benden önce Allah’ın gönderdiği her peygamberin mutlaka ümmetinden havarîleri ve arkadaşları olmuştur. Bunlar onun sünnetiyle amel ederler emirlerini de yerine getirirlerdi. Sonra bu peygamberlerin ardından öylesi kötüler zuhûr etmişti ki, yapmadıklarını söyleyip, ken-

dilerine emredilmeyenleri de yapmışlardır. Kim bu güruhla eliyle mücahede ederse Müslümandır. Kim onunla diliyle mücahede ederse o da Müslümandır. Kim de onlarla kalbiyle mücahede ederse o da Müslümandır. Bundan öte artık zerre miktar iman yoktur.”⁶

İşlenen bir kötülük karşısında, Müslüman, şartlara göre mutlaka bir tavır takınması gerekir. Eliyle müdahale ettiği takdirde halledebileceği, müessir olabileceği bir durumsa eliyle, sözle faydalı olabileceksa sözlü müdahale edecektir. Her ikisi de fayda vermeyecek bir durumda ise kalben buğzederek taraftar olmadığını belirtecektir.

Müslüman, Allah Teâlâ'nın meşru kılmadığı şeyi güzel göremeyeceği gibi en azından kalbiyle onu kötülemesi gerekir. Çağımızda her türlü kötülüğün, İslam'a aykırı şeylerin yaygınlaşıp adeta normal bir hal alması çok dikkat isteyen bir durumdur. Allah Teâlâ muhafaza etsin ama bilinmelidir ki; imanımız her an tehlike boyutlarına sürüklenmektedir.

Yine İbn Mes'ud (radiyallahu anh) anlatıyor: Peygamber Efendimizin (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdular: **“İsrailoğulları bir kısım günahlar işlemeye başlayınca âlimleri onları bu işlerden menettiler. Ancak onlar dinlemediler, vazgeçmediler. Zamanla âlimler de onlarla oturmaya, dayanışmaya ve beraber içmeye başladılar. Allah da bunun üzerine, berikinin dalâletini öbürüne katarak, biriyle diğerinin küfrünü artırdı. “Dâvud’un ve Meryem oğlu İshâ'nın diliyle onları lânetledi...”** (Maide: 5/78). Sonra, ayakta bulunan Peygamber Efendimizin (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) oturarak sözünü tamamladı: **“Hayır, nefsimi kudret elinde tutan Zat'a yemin ederim, onları hak adına kötülüklerden menetmezseniz (siz de rızaya eremezsiniz).”**⁷

Kays b. Ebî Hâzım anlatıyor: “Hz. Ebu Bekir (radiyallahu anh) Allah Teâlâ'ya hamd ve

senadan sonra buyurdu ki: **“Ey insanlar! Sizler şu âyeti okuyor ve fakat yanlış anlıyorsunuz: “Ey iman edenler, siz kendinize bakın. Doğru yolda iseniz sapıtan kimse size zarar veremez”** (Maide: 5/105). Biz, Peygamber Efendimizin (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in: **“İnsanlar, zâlimi görüp elinden tutmazlarsa, Allah'ın, hepsine ulaşacak umumî bir belâ göndermesi yakındır” dediğini işittik.”** Keza ben, Peygamber Efendimizin (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in: **“İçlerinde kötülükler işlenen bir cemiyet, bu kötülükleri bertaraf edecek güçte olduğu halde, seyirci kalır, müdâhale etmezse, Allah'ın hepsini saran umumî bir belâ göndermesi yakındır” dediğini işittim”**⁸

Huzeyfe (radiyallahu anh) anlatıyor: Peygamber Efendimizin (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdular: **“Nefsimi kudret elinde tutan Zat'a kasem olsun, ya ma'rûfu emreder ve münkerden yasaklarsınız veya Allah, size katından umumî bir belâ göndermesi yakındır. O zaman yalvar yakar olursunuz da duanız kabul edilmez.”**⁹

İbn Mes'ûd (radiyallahu anh) anlatıyor: Peygamber Efendimizin (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdular: **“Sizler yardım göreceksiniz, ganimetler elde edecek ve birçok memleketleri fethedeceksiniz. Sizden kim bu zamana kavuşursa, Allah'tan çekinsin, ma'rûfu emredip, münkerden de nehyetsin. Kim de bile bile bana yalan isnat ederse, ateşteki yerini hazırlasın.”**¹⁰

Urs b. Amîre el-Kindî (radiyallahu anh) anlatıyor: Peygamber Efendimizin (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdular: **“Yeryüzünde bir kötülük işlendiği vakit, ona şahit olan kötü olduğunu kabul ederse, o kötülüğü görmemiş gibi zararından kurtulur. O kötülüğe şahit olmadığı halde, işittiği zaman memnun kalan kimse, sanki şahit olmuş gibi manen zarar görür.”**¹¹

Ebu Saîd (radiyallahu anh) anlatıyor: Peygamber Efendimizin (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdular:

“Zâlim sultanın yanında gerçeği/adaleti söylemek en büyük cihattandır.”¹²

Kötülüğe giden yolu kapatmak ve doğması muhtemel olan fitne-fesadı önceden engellemek amacıyla İslâm'ın koyduğu en mühim tedbirlerden birini, emr-i bi'l-ma'ruf ve nehy-i ani'l-münker müessesesi teşkil eder. Ma'rûf, aklın ve şeriatın güzel gördüğü, münker de yine aklın ve şeriatın çirkinliğine hükmettiği fiil olunca, bu müessese iyi fiillerin duyurulması, yaygınlaştırılması, kötü olan fiillerin de yasaklanması, önlenmesi demektir. Kur'ân-ı Kerîm ve hadis-i şerif bunun üzerinde fazlaca durur.

Bu işin ihmal edilmemesi için tekrar tekrar dikkat çekilir, yapıldığı takdirde elde edilecek mükâfatın büyüklüğü, terkedildiği takdirde de gelecek felâketin, uğranılacak zararın büyüklüğü, son derece açık ve herkesin anlayacağı bir şekilde ifade edilir.

Meselede dikkat çeken şeylerden en önemlisi de emr-i bi'l-ma'rûfun terkinden gelecek zararın bütün toplumu mahvedecek bir fitne olarak ifade edilmiş olmasıdır.

Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

“(Ey Muhammed!) Rabbinin yoluna, hikmetle, güzel öğütle çağır ve onlarla en güzel şekilde mücadele et. Şüphesiz senin Rabbin, kendi yolundan sapanları en iyi bilendir. O, doğru yolda olanları da en iyi bilendir.”¹³

Bu âyet-i kerime İslâm tebliğinin esas metodunu tespit etmektedir, insanlar başlıca üç kısımdır. Birinci kısım: aklını kullanmasını bilenler olup bunlara gerçeği anlatmak hikmetle, delilleri bildirmekle olur. İkinci kısım: daha geniş kitle olup bunlar aklî delillerden çok, selîm fitratlarını koruyan fayda ve zararını düşünen kimselerdir. Bu gruba güzel öğüt vererek, hakka uymakla sağlayacakları faydaları, uymamakla mâruz kalacakları zararları anlatmak gerekir.

Bu ikisinden anlamayıp muhalif olan kâfirlere de, şartlara göre tartışmanın en verimli şekli ile gerçeği anlatıp savunmak gerekir. Unutmamalıdır ki Allah Firavun'a gönderdiği Hazreti Mûsa ile Hazreti Hârûn'a da: “Ona tatlı, yumuşak bir tarzda hitap edin. Olur ki aklını başına alır yahut hiç değilse biraz çekinir.” talimatını vermiştir.

Netice itibariyle Allah'a davet yolunda bu âyete göre üç metot vardır. Farz olan bu emr-i bi'l-ma'rûf görevini yerine getirecek sorumluluk sahipleri İslâm'ın pak ve temiz imajını zedelemeyen bu metotlara dikkat etmeli, kendisi bunları günlük hayatında hakıyla yaşayarak ancak güzel örnek olabileceklerdir. Bu metotlar:

- Hikmetle dâvet. Bu ancak hikmeti, yani doğruyu bilmekle olur.

- İyi, güzel öğütle tebliğ yapılmalıdır.

- En iyi ve güzel şekilde kötülük defedilmelidir.

Emr-i bi'l-ma'rûf ve nehy-i ani'l-münker (iyiliği emretmek ve kötülüğü önlemek) görevini yerine getirecek olan kimselerde bulunması gereken vasıflar, İlim, yumuşak davranmak, ahlaklı olmak ve sabırdır. İlim, emir ve nehiyden önce; yumuşak davranmak ve ahlaklı olmak vazife yapılırken; sabır ise sonra olur. Bu üç şey bir bütün olarak bulunmalıdır. Gazzâlî'ye göre, bu şahsın ilim, takvâ ve güzel ahlâk sahibi olması gerekir. Kişi ilimle, bu görevin yapılacağı yerleri, yollarını ve engel olacağı durumları bilir. Takvâ ile kendini korur, güzel ahlâkla da yumuşak davranır.

İrşat-Fitne Münasebeti

Dinî naslarda irşatın (emr-i bi'l-ma'rûf ve nehy-i ani'l-münker faaliyetlerinin) terki ile fitnenin zuhuru ve yaygınlaşması arasında sıkı bir alâka kurulmaktadır. Peygamber Efendimizin (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurur: “Ya ma'rûfu emreder, münkerden

de nehyedersiniz yâhut Allah şerirlerinizi hayırlılarınıza mutlaka musallat edecektir. O zaman hayırlılarınız dua etse de duaları kabul edilmez.”

Bir başka hadis-i şerif de şöyledir: “İçerisinde iyilerin daha mümtaz, daha güçlü bulunduğu bir kavimde, kötülükler işlendiği hâlde, iyiler müdahale edip ıslahta bulunmazlarsa Allah Teâlâ herkese ulaşacak umumî bir ceza gönderir.”

Bu ceza o kadar umumî, o kadar herkesi yakalayıcıdır ki, o geldiği zaman, değil kötüler, iyiler bile şaşkına döner, “Ne fenalığı ortadan kaldırmaya güçleri yeter, ne de onun şerrinden kaçıp kurtulabilirler.”

Bu sebeple Peygamber Efendimizin (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*), irşatın vaktinde yapılarak, fitne ve fesadın zuhur edip büyümeden önlenmesini tavsiye eder:

Zeyneb Bint-i Cahş’tan gelen bir rivayette Peygamber Efendimizin (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) bir gün uyanınca: “Yaklaşan bir şerden Arapların vay hâline -ve parmaklarını halkalayarak- bugün Ye’cüc ve Me’cüc’ün duvarından şu kadar delik açıldı” der.

Zeyneb vâlidemiz (radıyallahu anhâ) sorar: “Aramızda sâlih kimseler olduğu halde toptan helâk mı olacağız?” Peygamber Efendimizin (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) şu cevabı verir: “Evet, fenalık artarsa (hepiniz birlikte helâk olursunuz.)”

Eski Milletlerden Örnek

İrşadın terki, sâdece ümmet-i Muhammed için bir felâket kaynağı olmayıp, insan cemiyetlerinin hepsinde başlangıçtan beri devam eden sünnetullâha dâhil umûmî ve sosyal bir kanundur. İnsanlık tarihinde felâketlere maruz kalan, silinip yok olan milletler, fenalıkların yayılmasına seyirci kalan, zamanında yeterli ve müessir şekilde irşat vazifesini yerine getirmeyen milletlerdir. Başlarına gelenler, bu ihmallerinin ilâhî ce-

zasıdır, tabîî sonucudur.

Kaydedeceğimiz iki ayet-i kerime bu açıdan düşündürücüdür. Birinci âyet, felâketin sebebini, fesadı önleyici kimselerden (irşat edicilerin) yokluğuna bağlarken, ikinci ayet-i kerime, fesadı önleyenler yani irşat edenler buldukça sırf şirk yüzünden milletlerin helâk edilmeyeceklerini ifade etmektedir:

Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

“Sizden önceki nesillerden akli başında kimseler (insanları) yeryüzünde bozgunculuk yapmaktan alıkoysalardı ya! Ancak içlerinden kendilerini kurtardığımız pek az kimse bunu yapmıştı. Zulmedenler ise içinde şımartıldıkları refahın ardına düştüler ve günahkâr kimseler oldular.”¹⁴

“Rabbin, halkları salih ve ıslah edici kimseler iken memleketleri zulmederek helâk etmez”¹⁵

Peygamber Efendimizin (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*), İsrailoğullarından örnek vererek onların irşat konusunda ihmalleri ve laubalilikleri yüzünden felâkete uğradıklarını belirtir:

İsrailoğullarının içine bozulma düştüğü zaman kişi, kardeşini günah üzere görür ve onu bundan menederdi. Ancak ertesi gün, bir gün önce yasakladığı şeyleri yapan kimselerle yeme-içme, sohbet etme ve arkadaşlık yapmadan çekinmezdi. Bunun üzerine Allah onların kalplerini birbirlerine karıştırarak hepsini sapıttı, onların bu hâli hakkında Kur’ân-ı Kerîm’de şu âyet-i kerime gelmiştir:

“İsrailoğullarından inkâr edenler, Davud ve Meryem oğlu İsa diliyle lânetlendi. Bu, onların isyan etmeleri ve hadlerini aşıyor olmalarından ötürüydü.

İşledikleri herhangi bir kötülükten birbirlerini vazgeçirmeye çalışmazlardı. Yapmakta oldukları ne kötüydü!

Onlardan birçoğunun inkâr edenleri dost edindiklerini görürsün. Andolsun ki kendileri için önceden (ahirete) gönderdikleri şey; Allah'ın onlara gazap etmesi ne kötüdür! Onlar azap içinde ebedî kâhırdırlar.

Eğer Allah'a, Peygamber'e ve ona indirilene (Kur'an'a) inanıyor olsalardı, onları (müşrikleri) dost edinmezlerdi. Fakat onlardan birçoğu fasık kimselerdir.”¹⁶

Ayakta duvara dayanmış durumda olan Peygamber Efendimizin (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) bu ayet-i kerimeleri okuduktan sonra oturur ve ilâve eder: **“Hayır, siz (haddi aşan) zâlimi elinden tutup onu hakka çevirinceye kadar (irşat işini bırakmazsınız).”**

İrşadın Önemi

Şârihler, yukarıda kaydettiğimiz muhtelif rivayetlerde geçen “iyilerin dualarının kabul edilmemesi” ifadesini şöyle de anlamışlardır: Herkes irşadı terk ederse, duaları kabul edilmez bir hâl alır. Yine fitnenin iyice yaygınlaşması, insanların çoğunlukla fenalıklara bulaşmış olmaları sebebiyle irşadı kabul etmezler, irşat tesirsiz kalır ve bela gelir.

Buna göre hadis-i şerifler şunu da ifade etmiş olur: Toplumda bir fenalık zuhur ettiğinde onu küçük veya önemsiz görmeyip hemen engellenmesi ve düzeltilmesi için çalışılmalıdır.

İbn Abbâs (*Allah ondan razı olsun*): **“Sadece içinizden zulmedenlere erişmekle kalma-
yacak olan bir azaptan sakının ve bilin ki Allah, azabı çetin olandır”¹⁷** ayet-i kerimesini tefsir ederken şu neticeyi çıkarır: “Allah Teâlâ, burada Müslümanlara, aralarında tek bir münkerin yer etmesine meydan vermemelerini emretmekte ve bu emre uymayanları azapla korkutmaktadır.”

Peygamber Efendimizin (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*), cemiyetin kaderini, yarınını

alâkadar eden emr-i bi'l-ma'rûf ve nehy-i ani'l-münker (irşat) hizmetini ifâ etmek gerektiğini, yâni dinin yasakladığı bir şey yapılmaya, emrettiği bir şey de terkedilmeye başlandığı zaman hakkı tebliğ ederken yılmamak gerektiğini ifade eder. Hak, sultana karşı da, halka karşı da çekinilmeden söylenmelidir. Buna dair hadis-i şerif yukarıda geçmişti.

Emr-i Bi'l-Ma'rûfun Hükmü:

Görüldüğü şekilde Kur'an ve hadiste müstesna bir yer ve fevkalâde bir ehemmiyet verilmiş olan emr-i bi'l-ma'rûf ve nehy-i ani'l-münker (irşat) işinin mutlak olarak farz olduğuna bütün âlimler ittifak etmiştir.

Ehl-i Sünnet'e göre, fûrudan olan bu mesele Mu'tezile'ye göre usûlden (yâni ana meselelerden) sayılmıştır. Emr-i bi'l-ma'rûfun farz olup olmayışı, emredilen şeyle, yasaklanan şeye bağlıdır. Farzın anlatılması farz, mendûbun anlatılması da mendup sayılır. Keza haramdan sakındırmak farz, mekruhtan sakındırmak kerahetin şiddetine göre vacip veya müstehaptır.

Allame Sadettin et-Taftazânî şöyle der: Ma'rûftan kastedilen farz veya vaciptir. Münkerden kastedilen de (tahrimen mekruh veya) haramdır. Bu yüzden, âlimler, marufun emredilip münkerin yasaklanmasını şüphesiz bir vacip vazife olarak görmüşlerdir. Ancak mendup olan bir işin emri, vacip değildir, sadece menduptur.

Emr-i bi'l-ma'rûf ve nehy-i ani'l-münkerin Râfızîler'in iddia ettikleri gibi, geleceği beklenen İmam'ın zuhuruna bağlı olmayan bir vacip olduğuna dair Kur'an, sünnet ve icmâ vardır.

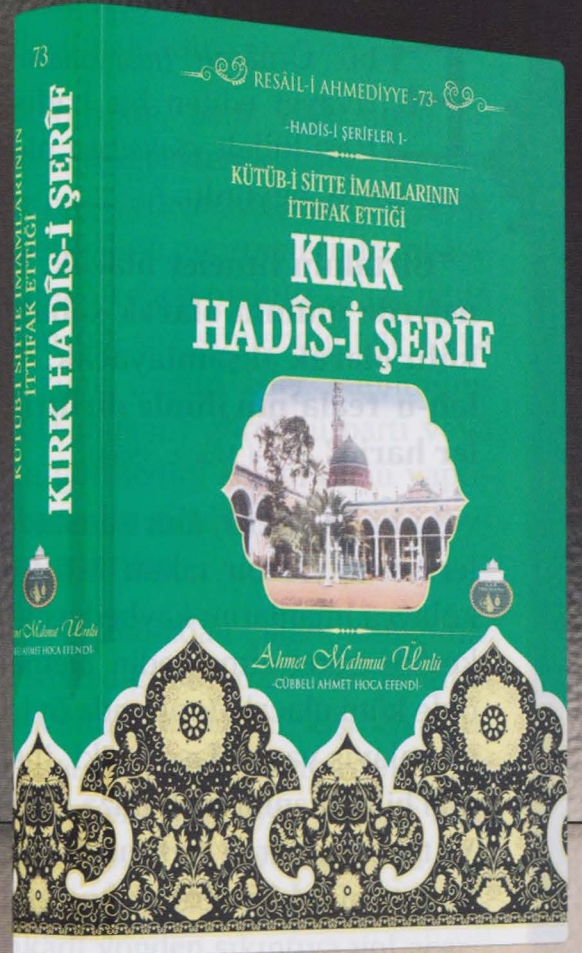
Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

“Sizden, hayra çağırın, iyiliği emreden ve kötülükten men eden bir topluluk bulsun. İşte kurtuluşa erenler onlardır”¹⁸

DESTEK KAMPANYASI

*Cübbeli Ahmet Hocaefendi'nin
Kaleminden
40 Hadîs-î Şerîf*

Kargo Dahil
100₺

Konuya ilişkin birçok ayet-i kerime ve hadis-i şerif daha vardır. Sözü uzatmamak için onları zikretmiyoruz.

Müslümanların ilk asırda ve bilâhare bunu birbirlerine tavsiye etmeleri, gücü yettiği halde terk edenleri de ayıplamaları buna dair icma olduğunu gösterir.

Konusu dinî-örfî ilkeler ışığında ve dengeli bir şekilde fert, toplum, devlet hakları ile kamu ahlâk ve düzeninin korunması olan hisbe faaliyeti Müslümanlar için farz-ı kifâye sayılmıştır. Bu hüküm, yukarıda bazıları verilen ayetlerde ve çeşitli hadislerde ifade edilen emir bi'l-ma'rûf nehy ani'l-münker yükümlülüğüne dayanmaktadır.

Emir bi'l-ma'rûf nehy-i ani'l-münker vazifesi devlet tarafından resmi olarak yapılır. Buna hisbe teşkilatı denir. Vazifeli olmayan ehil kişiler tarafından da yapılabilir. Fakat aralarında bazı farklar vardır.

İSMAİLAĞA FIKİH KURULU

Dipnotlar:

- 1 Âl-i İmrân 3/104, 110, 114; et-Tevbe 9/71, 112; el-Hac 22/41
- 2 Gazzâlî, Muhammed Ebû Hâmid, İhyâ-u Ulumi'd-Din
- 3 Müslim: 78
- 4 Bakara/214
- 5 Müslim, İman 80,
- 6 Müslim İman 80,
- 7 Ebu Dâvud, Melâhim: 17, (4336); Tirmizî, Tefsîr, Mâide: (3050), İbnu Mâce, Fiten: 20, (4006)
- 8 Ebu Dâvud, Melâhim 17, (4338); Tirmizî, Tefsir, Mâide (3059), Fiten 8 (2169); İbn Mâce, Fiten 20 (4005)
- 9 Tirmizî, Fiten: 9, (2170)
- 10 Tirmizî, Fiten 70
- 11 Ebu Davud, Melâhim: 17, (4345);
- 12 Ebu Dâvud, Melâhim 17, (4344); Tirmizî 13, (2175); İbnu Mâce, Fiten 20, (4011);
- 13 Nahl/125
- 14 Hud/116
- 15 Hud/117
- 16 Maide/78-81
- 17 Enfal/25
- 18 Al-i İmran/104

SİPARİŞ İÇİN :

0212 912 10 06 - 0212 435 10 58

www.herseybusepette.com

Güldeste

Mustafa Özşimşekler

SABAH MÜ'MİN İKEN AKŞAM KÂFİR OLMAK

Ebû Ümâme (Radiyallahü anh)'dan rivayet edilen bir hadis-i şerifte Rasûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

“Birtakım fitneler olacak. Kişi o fitnelerde mümin olarak sabahlayacak, kâfir olarak akşamlayacak. Ancak Allah-u Teala'nın ilimle dirilttiği kimse-ler hariç” (İbn-i Mâce: 3954)

Bu hadis-i şerif, âhir zamandaki fitneler sebebiyle bir takım Müslümanların kolayca imanlarını kaybedecekleri tehlikesine işaret etmektedir. Demek zaman öyle kötü olacak, toplumda öyle bir fitne ve anlayış yaygınlaşacak ki, insan yarım gün bile imanını muhafaza edemeyecek. Ve toplumu saran bu fitne dalgaları Müslümanı alıp kâfirlerin safına atacak...

Âhir zamanda olduğumuzu düşünürsek, günümüzdeki hiçbir müslüman bu fitnenin şerrinden emin olamaz. Muhbiri Sadık olan Peygamber Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'in bu beyanı, günümüz Müslümanlarını derinden sarsmalı, imanını kaybetme tehlikesine karşı herkes hâl ve ahvâline son derece dikkat edip kendisine çeki düzen vermelidir.

Hiç şüphe yok ki, en büyük fitne; kişiyi imandan mahrum bırakacak ve ebedî hayatını mahvedecek olan fitnedir. Zira **“iman”**, mümine verilen en büyük nimettir ve bir nevi Cennetin pasaportudur. Dolayısıyla bir Müslüman, imandan çıkmayı ateşe atılmak gibi kerih görür ve son nefesine kadar imanını muhafaza etmeye gayret eder. İmânî durum böylesine ciddiyet arz ediyorken, kişinin sabah imanlı olup o günün akşamı iman nime-tinden mahrum kalması, bir ömür muhafaza edilmesi gereken imanı yarım gün bile koruyamaması ne büyük bir fitne ve ne büyük bir bedbahtlıktır.

İşte Peygamber Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) bu tehlikeye dikkat çekmiş ve birtakım fitneler sebebiyle

“Kişi mümin olarak sabahlayacak ve kâfir olarak akşamlayacak.” Buyurup bizlere ikazda bulunmuştur.

Kişi, Sabah Mümin İken Akşam Nasıl Kâfir Olabilir?

Zuhûr edecek fitneler sebebiyle toplumdaki bozulma ve yozlaşma yaygın bir hale gelirse, mânevî hassasiyetler azalıp dini kriterlere itibar edilmezse, arsızlık ve hayâsızlık meziyet kabul edilip iffet ve namus gibi kavramlar adeta alay konusu olursa, nikâhsız beraberlikler yaygınlaşıp cinsel sapmalar normal karşılanmaya başlarsa; işte böyle bir toplumun genel kabullerini benimseyen ve buna uygun bir hayat süren kimselerin, i'tikâdî yönden bozulmaları kaçınılmaz olur.

Bu gün toplumun geneline baktığımızda maalesef bu bozulma ve yozlaşmayı görüyoruz. At izinin it izine karıştığı, Kur'an ve Sünnet ölçülerinden şaşıldığı, doğru ve eğrilerin adeta yer değiştirdiği böyle bir toplumda kişi, belki sabah imanlı olarak uyanır ve evinden mümin olarak dışarı çıkar. İş-gücü sebebiyle toplumun fertleri arasına karışır ve doğal olarak onlarla görüşüp konuşur. Fakat toplumu istila eden fitneler sebebiyle fikren yozlaşmış kişilerden, sosyal medyadan veya bazı yayın organlarından olumsuz yönde etkilenebilir. İşte bu olumsuz etkinin yaptığı mânevî tahribat sebebiyle, akşam i'tikâdî şüpheler ve bozulmalarla, belki de imanını kaybetmiş (kâfir) olarak evine dönebilir Allah muhafaza...

Kişinin İmanını Kaybetmesi Bu Kadar Kolay Mıdır?

Kelime-i tevhidi dil ile söyleyip kalbi ile tasdik eden kimse iman dairesine girer. Yani kişi bir sözle mümin olur, lakin

küfrü gerektiren bir sözle de imandan çıkar. Onun için ağızdan çıkan söz çok önemlidir.

Akâid Kitaplarımızda “**Elfaz-ı Küfür**” (kişiyi dinden çıkararak sözler) bahsi vardır. Hangi söz insanı iman dairesinden çıkarır, hangi hâl ve ahvâl insanı kâfir eder bunları bilmek lazımdır. Zira bu konudaki cehâletin mazereti olmaz. Nitekim yukarıda zikrettiğimiz hadis-i şerifin sonunda da istisna edildiği üzere; “**Allah-u Teala'nın, ilimle dirilttiği kimseler hariç**” Buyrulmuş ve “**ilim**” vesilesiyle bu duruma düşmekten korunabileceği açıkça ifade edilmiştir. Dolayısıyla, kişinin sabah mümin iken akşam kâfir olmasındaki en önemli faktör, dini bilmemek ve bu konudaki cehâlet olduğu anlaşılmaktadır.

Bununla birlikte, parti veya hizip taassubuyla hareket eden kimselerin, olur olmaz her meselede inatlaşmayı ve itiraz etmeyi adet haline getirmeleri de bu konuda sıkıntıya sebep olabilir. Zira, dinin gereği olan bir söz söylendiğinde veya İslamın özüne uygun işler yapıldığında bile, sırf muhalif gördüğü parti veya kendinden görmediği kesim bunu yaptığı için itiraz edip aleyhte ağır sözler söyleyenler olabiliyor.

Öncelikle ağızımızdan çıkanı kulağımız duymalı, söylediğimiz sözün nereye gittiğine dikkat etmelidir. Belki, kişi veya kurumlara karşı duyulan nefretten dolayı bir itiraz ve karalama yapıyor olabilir ama karşı çıkılan konu “**din ve iman**”la alakalı olunca, bu itirazlar ve aleyhte konuşmalar i'tikâdî yönden sıkıntıya yol açar.

Yine konumuzla alakalı olarak, son zamanların hastalığı olan sosyal medya ile alakalı bir tehlikeden de kısaca bahsedeyim.

Günümüzde hemen herkesin elinde akıllı telefonlar var ve bu sayede sosyal medyaya erişim çok daha kolay ve yaygın bir hale geldi. Dolayısıyla herkes o sanal mecrada görüşlerini paylaşıyor, yorumlar yapıyor, twitler atıyor... Hayra vesile olan da var, şerre teşvik eden de; Hakkı savunan da var, şeytanın avukatlığını yapan da... Mesela; adam klavyenin başına oturmuş alimlere, hocalara, müslümanlara sövüp sayıyor. İslam'ın hilafına yazılar yazıyor. Kur'an'ın âyetlerini hafife alıyor, dini konuları alay mevzu- su yapıyor. Yaptığı yorumlarla içindeki zehri sanal mecraya akıtıyor.

Peki bu yazılanların uhrevî mesûliyeti yok mu?..

Şunu sakın unutmayalım!..

Kişi “**söylediğinden**” mesûl olduğu gibi “**yazdığından**” da mesûldür. Onun için herkes söylediğine nasıl dikkat ediyorsa, yazdığına da dikkat etmelidir. Zira kişi bir sözle dinden çıktığı gibi, yaptığı bir yorumla veya attığı bir twitle de dinden çıkabilir.

Din Hırsızları “Hoca”Ların Yaptığı İmânî Tahribat

Sadedinde olduğumuz hadis-i şerifte zikredildiği üzere, “**mümin olarak sabahlayıp kâfir olarak akşamlamak**” konusunu tahlil ederken, dâl fırkaların görüşlerini dillendiren (İmâm-ı Rabbânî hazretlerinin ifadesiyle) bazı “**din hırsızları**”nın yaptığı imânî tahribata da bir iki cümleyle değinelim. Zira bu tür kimselerin Kur'an-ı kerim'i kendi i'ndî görüşleriyle tefsir edip kafaları karıştıran yanlış tevilleri, nezih i'tikatları ifsâd edici bâtil söylemleri, günümüz Müslümanları için tehlike arz eden bir durum haline geldiğini üzülen gözlemliyoruz.

İsimlerinin başında “**profesör**”, “**doçent**” titri olan bazı ilâhiyatçılar veya “**İslamcı yazar/çizer**” diye vasıflanan birtakım kimseler, sıradan bir müslümanın dahi kesinlikle söylemeyeceği, insanı iman dairesinden çıkaracak olan bazı sözleri maalesef uluorta, pervasızca söyleyip bir de bunu din adına yapıyorlar.

Sizlerin de hatırlayacağınız üzere yakın geçmişte, birtakım zevâtın bu türden beyanlarını taaccüp ederek duymuş ve dinlemiştik. Bir tefsir profesörü; “bazı âyetlerin Allah'tan geldiği kanaatinde olmadığını” söyleyerek bir nevi Kur'an'a noksanlık izafe etmişti. Yine sözümona dinde otorite(!) kabul edilen bir ilahiyat profesörü “Kur'an-ı kerim'de geçen **Hı-zır** (*Aleyhisselam*) kıssasının ve bazı ayetlerin değiştirilmesi gerektiği”nden bahsetmişti. Kur'an-ı kerim'in birçok ayetinde açıkça ifade edilmesine rağmen “şefaat”i, “**mûcize**”yi, “**cin**”leri inkâr edenleri, Allah-u Teala'nın gaybı bilmediğini, Adem (*Aleyhisselam*)'ın babası olduğunu, Meryem validemizin çift cinsiyetli olduğunu iddia edenleri ve daha nicelerini hepimiz hayret ve şaşkınlıkla dinlemiş, bu tâifenin Ehli Sünnet dışı beyanlarına maalesef şahid olmuştuk.

Şimdi sizlere soruyorum;

Bu tür fâsit görüşleri dillendiren kimseleri “**hoca**” diye dinleyen ve onların peşinden gidip söylediklerine inanan kimselerin imânî durumu ne olur?..

Ne derece mümin oldukları meçhul olan bu tür din hırsızları, öldürücü zehir kabilinden olan birtakım sapık fikirleri yayarak, maalesef nezih i'tikada sahip olan Müslümanların iman dairesinden çıkmalarına ve ebedî hayatlarını mahvetmelerine sebep olabilirler. Zira hadis-i

şerif'te de ifade edildiği üzere; şayet bir kimse, Kur'an'ın hilafına olan bu tür zehirli sözleri akşam dinleyip inanacak olsa sabaha, sabah dinleyip inanacak olsa o günün akşamına imanını kaybedebilir.

Dolayısıyla hadis-i şerifte geçen; imâni tehlikeye sebep olacak **“fitneler”** ifadesi, Ehli Sünnet'e muhalif görüşler serdeden bu zevâtı da kapsamaktadır, diye düşünüyorum.

Allah-u Teala iman ve i'tikadımızı bu tür din hırsızlarından muhafaza buyursun ve cümlemizi şerhlerinden emin eylesin.

Kişiyi İmansızlığa Düşürecek Çevresel Sebepler

Günümüzde bir Müslümanı imandan mahrum edecek birçok çevresel sebep ve etken vardır. Onun için bir Müslüman, imanına mâl olacak bu tür etkenlere karşı son derece dikkatli olmalı ve temkinli davranmalıdır. Zira; **“insan inandığı gibi yaşamazsa, zamanla yaşadığı gibi inanmaya başlar.”**

Maalesef birçok kimsenin, Müslüman olmasına rağmen dinin hükümlerini hayatında pek tatbik etmediğini üzülerek görüyoruz. İslamı yaşamadığına mazeret olarak da; “zaman değişti” veya “hangi sırada yaşıyoruz” diyerek kendini savunmaya çalışıyor. Ya da “Toplum sana uymazsa sen topluma uyacaksın” diyerek kendini kandırıyor ve inancını merkeze alan bir hayat yerine; menfaate dayalı, dünyevî çıkar eksenli, keyfe keder bir hayat sürüyor.

Tabi bu şekilde yaşaya yaşaya dine olan bağlılığı da her geçen gün zayıflıyor. Zamanla inandığı değerlerle alakası olmayan hatta inancıyla taban tabana zıt,

belki de kâfirlerin sıfatlarına uygun bir hayat sürmeye başlıyor. Ve gün geliyor, **“yaşadığı gibi inanmaya başlıyor.”**

Peki, İslâm'dan uzak bir hayat yaşaya yaşaya, bir kafir gibi haramlarla dolu bir ömür süre süre bu hayat tarzı artık kendisine gayet normal gelen ve; **“ne var bunda”** diyen bir kimsenin imanı sağlam kalabilir mi?..

Onun için bir Müslüman sadece **“inandım”** demekle yetinmemeli, iman ettiği esasları hayatının merkezine alıp hayatını ona göre şekillendirmelidir. Ve iman gereği olarak **“salih amel”** işlemeye de gayret etmelidir. Çünkü imanı muhafaza etme konusunda salih amel işlemenin çok büyük bir etkisi ve önemi vardır. Zira Peygamber Efendimiz (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) bir diğer hadis-i şerifte şöyle buyurmuştur:

“Karanlık gecenin parçaları gibi olan fitneler zuhûr etmeden önce, şâlih ameller işlemekte acele edin! Zira o vakit insan mü'min olarak sabahlayıp kâfir olarak akşamlayacak, ya da mümin olarak akşamlayıp kâfir olarak sabahlayacak. Dinini az bir dünya menfaati karşılığında satacaktır.” (Müslim, İman, 186; Tirmizi, Fiten, 30).

Yazımızın başında zikrettiğimiz hadis-i şerifte geçen **“mü'min olarak sabahlayıp kâfir olarak akşamlayacak”** ifadesini, bu hadis-i şerifte de görüyoruz. Anlaşıyor ki, fitne dönemlerinde imanı koruyup muhafaza etmek, iman etmekten çok daha zordur.

O halde sabah ile akşam, akşam ile sabah arasında imanın sürekli zikzaklar çizdiği bu fitne dönemlerinde, imanı muhafaza etmek için ne yapmak lazımdır?..

Peygamber Efendimiz (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) bu hadis-i şerifte, bunun cevabını veriyor ve karanlık gecenin parçaları gibi olan fitnelere korunabilmek için, salih amellere yapışmaya acele etmek lazım geldiğini açıkça beyan ediyor.

Dini Yaşamak, Avucunda Ateş Parçası Tutmak Gibi Zor Olacak

Tabi böyle dönemlerde, kişinin dinini yaşayıp salih ameller işlemesi de elbette kolay olmayacaktır. Zira fitne ve fesadın karanlık geceler gibi insanların üzerine çöktüğü, maddi çıkar ve menfaatin, makam ve mevki elde etme arzusunun hemen her şeyin önüne geçtiği, Din ve iman gibi (hiçbir şeye değişilmeyecek) kutsal değerler, birtakım küçük dünyevî menfaatler karşılığı satılıp peşkeş çekildiği, insanın bir günde imandan çıkıp küfre, küfürden çıkıp imana gireceği fitne dönemlerinde; dinini güzelce yaşayıp imanı muhafaza edebilmek, zorluklara göğüs gerip sabretmek, sıratı müstakimden ayrılmadan hak yolda sebat etmek elbette kolay değildir. Zaten bunun kolay olmayacağını Peygamber Efendimiz (*Sal-lallahü Aleyhi ve Sellem*) bizlere haber vermiş ve şöyle buyurmuştur:

“İnsanlar üzerine öyle bir zaman gelecek ki, o zaman dini(ni yaşamak) için sabreden, avucunda ateş parçası tutan kimse gibi olacaktır.” (*Tirmizî, Fiten:73; Ebu Davud, Melahim:17*).

Demek böyle bir zamanda dini yaşama gayreti, kor parçasını elinde tutmak gibi zor olacak. Birtakım acılar ve sıkıntılar yaşanacak, bazen elin yanacak, bazen de yüreğin... Cahiliye döneminde ilk Müslümanların ateşle imtihan edildiği gibi, bu dönemlerde dini tam yaşamak isteyen müslümanlar da böyle imtihan olacaklar.

Birtakım çevreler tarafından dışlanacak, kınanacak ve dinini yaşadığı için baskı görecekler.

Belki birçokları, avucunda ateş tutmak gibi zor olan dinini yaşamaya ne yazık ki tahammül edemeyecek. Çevrenin baskısı ve etkisinde kalan, kınayıcıların kınamasına karşı dik duramayıp boyun eğen ve dinini yaşamaya güç yetiremeyen; ya da nefesine cazip gelen haramlara ve za-aflarına kapılıp şehvî arzu ve isteklerine dalan kimseler, maalesef bu imtihanı kaybedecekler.

Aman dikkatli olalım!.. Bu yolda sebat etmeye gayret edelim!..

Dini yaşamak velev ki ateş parçasını elinde tutmak gibi can yakıcı hale gelse de, o ateş korunu elimizde, gerekirse sinelerimizde taşıyalım ama yine de dinimizi, davamızı yere bırakmayıp sınıksız tutalım. Varsın elimiz yansın!.. Varsın yüreğimiz, sinelerimiz yansın!..

Velev ki derdimizi, davamızı hakkıyla anlatamasak da, o yapıştığımız ve elimizden bırakmadığımız hak dava kendini anlatacaktır. Meryem validemizin kucağındaki yavrusu derdini nasıl anlatırsa, iftira edip karaladıkları annesini nasıl savunduysa, Onun pâk ve tertemiz olduğunu, çirkinliklerden beri ve uzak olduğunu söyleyip annesini nasıl temize çıkardıysa; aynı şekilde elimizden bırakmayacağımız bu hak dava da, hem dünyada hem de ahirette bizi savunacak. Hak davanın neferleri olduğumuzu, kötülüklerden ve çirkinliklerden beri olduğumuzu haykıracak ve bizi temize çıkarıp kurtaracak inşaAllah.

Fi Emanillah!

Bir Sahâbîyi Tanıyalım

BİLÂL-İ HABEŞÎ

(Radiyallâhü Anh)

- 1. Bölüm -

Ashâb-ı kirâmın meşhurlarından ve ilk Müslümanlardan olan Bilal-i Habeşî (*Radiyallahü anh*) Peygamber Efendimiz (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*)'in müezzini dir. Habeşistanlı bir aileye mensup olup babasının ismi Rebah, annesinin ismi Hamâme'dir.

Mekke-i Mükerrreme'de Beni Cumha kabilesine intisap etmişlerdir. Bilâl İbni Rebah Habeşî (*Radiyallahü anh*), (M. 581) senesinde Mekke-i Mükerrreme'de doğmuştur. Künyesi Ebû Abdullah'tır.

Bilâl-i Habeşî (*Radiyallahü anh*) ilk îmân eden bahtiyarlardandır. Müslüman olduğunu gizlemeyip müşriklere karşı açıkça söyleyen ve ağır işkenceler altında bile Allah'ın birliğini haykıran Peygamber aşığı bir yiğittir.

İslam'dan evvel Arap Yarımadasında korkunç bir cehâlet devri yaşanıyordu. İçki, kumar, zina, hırsızlık gibi ahlaksızlık namına ne kadar suç varsa işleniyor; güçlü olanlar zayıflara karşı son derece acımasız davranıp zorbalık ve zulümle güçsüzleri tahakküm altında tutuyorlardı. Köle olarak kullandıkları nice zayıf ve garip kimselerden biri de Bilâl-i Habeşî idi. Mekke-i Mükerrreme'de müşriklerin ileri gelenlerinden Ümeyye bin Halef'in kölesiydi.

Bilâl-i Habeşî (*Radiyallahü anh*)'ın diğer kölelerden çok farklı olan bazı vasıfları, onu özel kılan bir takım özellikleri vardı. O, son derece mert ve dürüst idi. Ticari yönden çok başarılıydı, kölesi olduğu Ümeyye bin Halef'in mallarını satmak üzere onun temsilcisi olarak ticaret kervanlarıyla çıktığı yolculuklardan, bol kazançlar elde ederek dönerdi. Ayrıca sesi de müthişti, herkesi mest edip kendinden geçirecek derecede fevkalade güzel sesi vardı.

Ümeyye bin Halef, sesinin güzel olması sebebiyle onu düğün ve şenliklere gönderirdi. Hatta sesinin güzelliğinden dolayı şenlik ve şölenlerin aranan ismi haline gelmişti. Ticaret için kervanlarla uzun yolculuklara çıkıldığında, yorgunluktan ve sıcaktan yürüyemez hâle gelen kervandakiler, onun nâmeleri ile kendine gelip coşarlardı, hatta develer bile onun namelerinin tesiriyle canlanıp daha da hızlanırlardı.

Dolayısıyla Ümeye bin Halef, bu özellikleri ve üstünlükleri sebebiyle Bilâl-i Habeşî'ye kıymet verir ve ona diğer kölelerinden daha farklı bir şekilde muamelede bulunurdu.

Görülen Sadık Rüya ve Tevili

Henüz Müslüman olmazdan önce Bilâl-i Habeşî (*Radyallahü anh*) yine Ümeye bin Halef'in mallarını satmak üzere Şam'a giden bir kervanla yola çıkmıştı. Bu kervanda Hz. Ebû Bekir (*Radyallahü anh*)'da vardı. İşte bu yolculuk, Hz. Ebû Bekir ile Bilâl-i Habeşî (*Radyallahü anhüma*) arasında güzel bir dostluk kurulmasına vesile oldu.

Hz. Ebû Bekir (*Radyallahü anh*), Şam'da bulunduğu sırada bir rüya görmüştü. Bu rüyasını tâbir ettirmek üzere oradaki bir rahibe gitti. Giderken yanında Bilâl-i Habeşî (*Radyallahü anh*)'ı da götürmüştü. Rahibin yanına vardıklarında Hz. Ebû Bekir (*Radyallahü anh*) rüyasını anlatınca, rahip şöyle dedi:

- **Senin rüyan sadık bir rüyadır. Ya-**

kında bir peygamber gönderilecek ve sen O'nun hayatında yardımcısı, vefâtından sonra da halifesi olacaksın.

Bilâl-i Habeşî (*Radyallahü anh*), rahibin sözlerini ibret ve hayretle dinledikten sonra, (o gün müşrikler putlara ilah diye taptıkları için):

- **O peygamberi putlar mı gönderecek?** Diye sordu.

Rahip şöyle cevap verdi:

- **Hayır! Bütün semâvâtı, arzı ve her şeyi yaratan Allah-u Teala gönderecek. Gönderilen O peygamber, eşi ve benzeri olmayan Allah-u Teala'ya ibadet edilmesini ve putların kırılmasını emredecek!**

Bilâl-i Habeşî (*Radyallahü anh*) derin derin düşündükten sonra; **“putları kıracak öyle mi?”** diye mırıldandı. Rahip; **“evet onların hepsini kıracak”** dedi.

Cahiliyye devrini tüm taassubuyla yaşayan putperest Araplar, vahşet ve

Bilâl-i Habeşî (*Radyallahü anh*)'ın Şam'daki Kabr-i Şerîfi

zulümde o dereceye varmışlardı ki; birçok haksızlık, zulüm ve batıl inançlarının yanında, küçük kız çocuklarını vicdansızca diri diri toprağa gömüyorlar ve kız çocuğu babası olmayı, yüz karası ve utanç sebebi sayıyorlardı.

İnsanların böylesine bunaldığı, çaresiz kaldığı ve zulüm karanlıklarının adeta her tarafı kapladığı bir devirde, artık İslâm güneşinin doğmasına ve âlemi aydınlatmasına çok az bir zaman, hatta sayılı günler kalmıştı. İşte bunun işaretlerinden biri de Ebû Bekir (*Radyallahü anh*)'ın gördüğü sadık rüya idi.

Bilâl-i Habeşî (*Radyallahü Anh*)'ın Müslüman Oluşu

İslâmın nûru âlemi aydınlatmaya başlamış, nasibi olanlar da birer ikişer iman edip müslüman oluyorlardı. Bilâl-i Habeşî (*Radyallahü anh*) bir gece yarısı, kaldığı evin kapısının yavaş yavaş çalındığını ve fısıltıyla kendisine **“Bilâl! Bilâl!”** diye seslendiğini duydu. Kendi kendine; **“gecenin bu saatinde bu ses de neyin nesidir?”** diyerek mırıldandı. Yine **“Bilâl! Bilâl!”** diye fısıldayan sesi işitince yerinden doğruldu ve karanlıkta ürpererek, sesin geldiği yöne doğru yaklaştı.

- Kimsin?

- Ben Ebû Bekir (*Radyallahü anh*)

- Bu saatte ne istiyorsun, söyleyeceğini sabah söyleyen olmaz mıydı?

- Hayır ya Bilâl! Bu meseleyi, sahibinin yanında sana açamam.

- Peki nedir bu kadar gizli ve önemli olan haber?

- Gönderilecek olan bu ümmetin Peygamberi geldi!

O anda Bilâl-i Habeşî (*Radyallahü anh*)'ın içinde adeta fırtınalar koptu. Kalbi hızla çırpılmaya başladı. “Bu ümmetin Peygamberi geldi öyle mi?” Diyerek sessizce bu sözü tekrarladı. Bunun üzerine Ebû Bekir (*Radyallahü anh*) cevap verdi:

- Evet Yâ Bilâl!

- Kimdir o?

- Muhammed bin Abdullah'dır (*Sallallahu aleyhi ve Sellem*)

- Peki Ya Eba Bekir bunu nasıl bildin?

- O peygamber olduğunu söylüyor ve gizlice insanları bir olan Allah-ü Teâlâ'ya imân etmeye çağırıyor. Ben Kendisiyle görüştüm ve Ona; “Yâ Ebe'l-Kâsım bir haber duydum” dedim. “Ne duydun?” diye sorunca, “insanları bir olan Allah-ü Teâlâ'ya imân etmeye davet ettiğini ve Onun Resûlü olduğunu söylediğini” duydum dedim. Bunun üzerine O; “Evet Yâ Ebû Bekir! Rabbim İbrâhîm (*Aleyhisselam*)'ı gönderdiği gibi, Beni de insanlara peygamber olarak gönderdi. Ben, insanlara müjdeleyici ve korkutucu bir elçi olarak gönderildim”, dedi. Ben de, “Sen yüksek bir ahlâka sahipsindir, asla yalan söylemezsin” dedim. Elini uzattı, ben de elini tuttum ve Ona tabi olup müslüman oldum.

- O, neye davet ediyor?

- O, her şeyin yaratıcısı olan Allah-u Teala'ya ibadet etmeye davet ediyor. Onun davet ettiği dinde üstünlük ancak imân ve kulluk iledir.

Bilâl-i Habeşî (*Radyallahü anh*) başını eğip bir müddet sessizce durdu ve düşündü. Sonra da Ebû Bekir (*Radyallahü anh*)'ın öğrettiği şekilde kelimeyi şehâdet getirerek müslüman oldu.

DEVAM EDECEK

Hadîs-i Şerîfler

Hadîs-i Şerîfler

Ebû Hüreyre (Radiyallahu anh)'dan rivâyet edildiği üzere, Rasûlüllah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

“Allah-u Teala bir kulu sevdiği zaman Cebrail (Aleyhisselam)’a; “Ben filanı seviyorum onu sen de sev!” buyurur. Cebrail (Aleyhisselam) onu sever ve sema ehline; ‘Allah-u Teala filanı seviyor, onu siz de sevin’ diye seslenir. Sema ehli de o kimseyi sever. Sonra yeryüzündeki insanların kalplerine, o kimse hakkında (Allah tarafından) bir sevgi konulur.

Allah-u Teala bir kulu sevmediği zaman Cebrail (Aleyhisselam)’a ‘Ben filanı sevmiyorum, onu sen de sevme’ buyurur. Cebrail (Aleyhisselam)’da onu sevmez. Sonra Cebrail (Aleyhisselam) sema halkına; ‘Allah-u Teala filan kimseyi sevmiyor, onu siz de sevmeyin’ diye seslenir. Sema halkı da o kimseyi sevmez. Sonra yeryüzündeki insanların gönlüne (Allah tarafından) o kimse hakkında bir kin ve nefret konulur.” (Buhârî, Edeb: 41; Müslim, Birr: 157.)

Ebû Zerr (Radiyallahu anh)'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlüllah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

“Kim bir adamı ‘ey kâfir’ diye çağırır veya ona ‘ey Allah’ın düşmanı’ derse; şayet o adam böyle değilse, bu söz söyleyenin kendisine döner.” (Buhârî, Edeb 44; Müslim, İmân 112)

Ebu Said (Radiyallahü anh)'ın rivayetine göre Rasûlüllah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

“Şüphesiz ki, sizler, sizden önceki milletlerin kötü adetlerine karışı karışına, arşını arşınına öylesine uyacaksınız ki, onlar bir kerdenkele deliğine girseler, siz de arkalarından gireceksiniz.

- Ey Allah’ın Rasûlü, sözünü ettiğiniz milletler Yahudi ve Hıristiyanlardır? diye sorduk.

- Onlardan başka kim olacak? diye cevap verdi.” (Buhârî, Enbiya: 50; Müslim, İlim: 6; İbn Mace, Fiten: 1 7.)

HZ. Aişe (Radiyallahü anha), Rasûlüllah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)’in şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir:

“Biriniz yemeğe başladığı zaman besmele çeksin. Eğer başlarken besmeleyi unutursa, ‘Bismillahi fî evvelihî ve ahirihî’ (Başı ve sonu için Allah’ın adıyla) desin.” (Ebu Davud, Et’ime: 15; Tirmizî, Et’ime: 47; İbn Mace, Et’ime: 7.)

Ebû Hüreyre (Radiyallahu anh)'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlüllah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

“Sakın ashabıma sövmeyiniz! Nefsim kudret elinde olan Allah’a yemin ederim ki, sizden birisi Uhud Dağı kadar altın infak etse, onlardan birinin infak ettiği bir müdd’e (avuç) hatta yarım müdd’e bedel olmaz.” (Müslim, Fedailü’s-Sahabe: 221, (2540))

Cabir bin Abdullah (Radiyallahü anh)'dan rivayet edildiğine göre Rasûlüllah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

“Hiç şüphesiz ki, sözün en doğrusu Allah-u Teala’nın Kitabı; yolun en güzeli de Muhammed (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)’in yoludur. Ve işlerin en kötüsü, dinde olmayıp da sonradan uydurulan şeylerdir. Her uydurma şey bid’attir. Her bid’at sapıklıktır, her sapıklık da cehenneme götürür.” (Buhârî, Edeb: 70; Müslim, Cuma: 43; İbn Mace, Mukaddime: 7.)

Abdullah İbni Mes’ud (Radiyallahü anh)'dan rivayet edildiği üzere, Rasûlüllah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

“Şüphesiz ki, İslam garib olarak başladı ve bir gün yine garib hale dönecektir. Ne mutlu o gariblere!” (Tirmizî, İman: 13)

DR. İHSAN ŞENOCAK

EBÛ ZER MAHKEMELERİ

Ruhumuzun gıdasına ihtimam gösterir, her konuşanı dinlemez, her mecmuaya bakmaz, sokakta yürürken bir ölçüde gözlerimizi kapatırdık. Gözün ve ruhun kirlenmemesini, midenin zehirlenmemesinden daha fazla önemserdik. İstiklal Marşı'nın otel odası şairlerinin kaleminde çıkmadığını konuşur, bu yüzden “büyük mevzularımızı” mütevazı mekânlarda tartışırdık. Öfkenin de bir onuru vardı, kızınca: “Salli ale'n-Nebi/Allah Resulü'ne salevat getir.” der; müslümanı öldürmek için değil, öldürmek için eleştirirdik. Faiz parasındaki tozun üzerimize değmesinden korktuğumuzdan bankaların olduğu caddelere girmekten uzak dururduk.

Nereden Nereye?!

İki arkadaş bir araya gelince akdedilen sohbetlerin ana mevzuu, dünya müslümanlarının sorunları olur; Filistin, Keşmir, Çeçenistan gibi mazlum milletlerin yaşadığı coğrafyalar gündemdeki yerini hiç yitirmezdi. Müslümanlar arasındaki ırki farklılıklar ya da mekânsal uzaklıkların hiçbir önemi yoktu. Haritada muhtelif devletlerin şehirleri gözükken Bağdat, Kahire, İslamabad, İstanbul yüreklerimizde aynı ülkenin başkentleriydi. Ruhlarımız, günde en az beş defa ötelere ötesine seyahatlere çıkar, denizaşırı ülkelerde yaşayan kardeşleriyle hakikat fakültesinin “bünyân-ı marsûs”u yani duvarları birbirine kenetlenmiş binası olduğunu görürdü.

Henüz daha sabi-i mümeyyizken, İslam topraklarındaki bütün üniversitelerde aynı müfredatın takip edileceğine inanır, bunun için kitaplar bile belirlerdik. Mustazaf müminleri kendi “ehl-i beytimizden” addeder, acılarını yüreklerimizde yaşardık.

Bosna’da, Gazze’de bombalanan evlerde yaşıyor gibi üşürdük, titrerdik. Haremeyn gibi en ulvi mekânlar ve namaz sonraları gibi en muazzez zamanlarda önce kardeşlerimiz için dua ederdik. İslam’ın iman, ibadet, muamelat ve ah-laktan ibaret olduğunu; bunlardan birinin yokluğunda hiçbirinin tam olamayacağı kabul eder, bir Kur’ân-ı Kerim’in hükümlerinin bir de ölüm gerçeğinin de-ğişmeyeceğini söyledik.

İndî delillerle sahih hadisleri sınırlayanlara, “Allah’ın peygamberi ve insanlık tarihinin en büyük edibinin 23 yıllık risâlet hayatında 15–20 defa konuştuğunu söylemek cinnettir.” der, bu nevi söylemlere hiç mi hiç itibar etmezdik.

Londra’yı, Paris’i tanıdığı kadar, Mekte’yi, Kahire’yi bilmeyen; Hazreti Mustafa (sallallahu aleyhi ve sellem)’yı muhaptaplarına peygamber olarak anlatmakta güçlük çekince; O’nu “dâhi”, “âteşin bir zeka” olarak tanıtan fikir ve kişilik fakirlerini öteki okulun talebeleri olarak kabul ederdik. İslam’ın yaşanacak bir din olduğuna vurgu yapar, onu anlatma gayreti içerisinde olanların yaşantılarını da tartmaları gerektiğini söyledik.

Vaaz ve konferanslarda İslam’ın hayatın her alanına müdahil dinamik bir din olduğunu belirtir, “ahkâm-ı ilahiyye”yi derin bir vecd içerisinde anlatırdık. “Lâ ilahe illallah”ı sadece bir zikir olarak görmez, aksiyon boyutunu da tezekkür eder, gereği için çaba sarf ederdik.

Defterlerin kenarlarına Ayasofya resimleri çizer, İslam’ın zafer kürsüsünden tekrar fetih hutbeleri dinlemenin hayalini kurardık. Osmanlı, sefere çıkan “Nuh’un Gemisiydi”; tekrar gelecek,

tufanın vurduğu yerlerdeki mazlumları içine alacaktı.

Susmak gibi konuşmanın da bir sınırı vardı. Çok konuştuğunu düşünenler; “hep insan sözü dinlendi, şimdi de Allah Kelamı dinleyelim.” der, güzel sesli bir hafızın okuduğu Kur’ân-ı Kerim’le ruhlar teskin edilirdi. Herkes ilmini ve had-dini bilir, “mezâlik-i ekdâm” (ayakların kaydığı yerler) da sadece alim olanlar konuşur-yazardı.

Yemek için yaşamaz, yaşamak için yerdik. “İnsanların doldurduğu kapların en şerlisinin mide olduğuna” inanır, yer sofralarında sünnet üzere otururduk. Ölümü “şeb-i arus” olarak görür, Muaz b. Cebel (radiyallahu anh) gibi büyük sahabilerin vücutlarında ölümün belirtisini fark ettiklerinde söyledikleri; “şu elimdeki veba bana kızıl develerden daha sevimli görünüyor, çünkü bu, beni Allah Azze ve Celle’ye kavuşturacak.” nevinden cümlelerle teslimiyetimizi ölçer, şairin;

*Ölüm bize ne uzak, bize ne yakın ölüm
Ölümsüzlüğü tattık bize ne yapsın ölüm.*

mısralarını terennüm ederdik.

Dünyanın geçirdiği değişime paralel olarak müslümanların da anlama, anlatma ve yaşama telakkileri değişti; İslamî hayata dair yeni kriterler belirlendi. Dünyayı İslam’a göre şekillendirme idealinden, dini dünyamıza uyarlama moduna geçildi.

Medeniyet sarayında tarihin en keskin kırılmaları yaşandı. Allah Teâla’ya tevekkülün yerini, ideolojilere teslimiyet aldı. İlahi kudretin yanında yeni otoriteler belirlendi. Haram yollarla dine hizmet etmek meşru addedildi.

Resimsiz gazete çıkaranların yanlarında yetişenler medya patronu olunca yarı üryan fotoğraflar basmayı meslek ilkelerine sadakatin bir gereği olarak gördü. Müslüman kadına başını açarak da İslam'a hizmet edebileceği söylendi. Oryantalizme yakın duranlar büyük kurtarıcılar olarak takdim edildi. Bütün bunlar nasıl oldu? Yeni eskiyi, güzel çirkini hangi yollara başvurarak mağlup etti? Niçin değiştik? Nice zamandır zihnimi meşgul eden bu sorulara bir "sıla" münasebetiyle cevap aradım.

Tekke olarak inşa edilen fakat onlarca yıl metruk bir halde bırakıldıktan sonra yakın geçmişte termîm edilerek yeniden açılan tarihi bir mekânda talebelikten arkadaşlarla birlikteyiz. Kürsüye çıkanlar okul yıllarına dair hatıralarını ve hatırladıklarını anlatıyor; yüreğimizle inşa ettiğimiz muazzez maziye yâd ediyorlardı. Hâzirûn konuşurken bütün dikkatimle sarf edilen kelimeler arasında dolaşılıyor, o müstakim müminlerin yeni kabullerine, medeniyet algılarına, moderniteye karşı reflekslerine bakıyor, kimin ne kadar aynı kalabildiğini ölçmeye çalışıyordum.

Konuşmanın ilerleyen bölümlerinde, yeni telakkiler hakkında genel bir hüküm verebilmek için müşahhas cümle tahlilleri yapmam gerektiğini gördüm. Alâ melei'n-nâs yapılan tahlillere dair şunları söyleyebilirim: Besmele, hamdele, tasliye konuşmaların mukaddimelerinden kaldırılmış, selam ise en yalın haliyle telaffuz edilmekteydi.

Konuşmanın müslüman üzerinde inandırıcı olabilmesi için ağırlıklı olarak kullanılan ayet-i kerime, hadis-i şerif ya da İslam büyüklerinin sözlerini şahit olarak tercih etme geleneği yerini Batılı filozofların sözlerine bırakmıştı.

Bir zamanlar filozof yalan söyler, peygamberse mutlak doğruyu bildirir diyenler, yalanı kendi doğrularına şahit tutar hale gelmişti. Hâlâ hükümlerin Allah ve Resul buyruğu ile desteklenmesi gerektiğine inananların bir kısmı da "konjoktür" endişesiyle sözün kaynağını tasrih etmeden Kur'an'dan ve Sünnet'ten iktibasta bulunuyordu.

Anlatılanı anlama, metin içerisinde "yok olma" gibi öğrenmenin önünü açan hasasiyetler zayıflamış, müslümanca duruşun en önemli göstergelerinden addedilen müeddeb oturuş şekli de kaybolmuştu. Konuşmaların muhtevası -eskiye nispetle- büyük çapta değişikliğe uğramış, ana mevzularımıza ya hiç girilmiyor ya da üstü kapalı geçirtiliyordu.

İslamabad'la, Kahire'nin aynı çatı altında birleşip, dünya sermayesine müşterek para birimleriyle karşı koyacakları, mazlum milletlerin istiklallerini kazanmaları gibi konular, yerini Batı medeniyetine ait oluşumlar içerisinde yer alarak daha fazla insan hakkı, daha fazla demokrasi temin etme gibi temennilere bırakmıştı.

Herkes kendince bir yerlere gelmiş, makam-mevki, itibar kazanmış, düne göre hayat standardı değişmiş, otobüslerin yerini hususi taksiler; mütevazı kıyafetlerin yerini, markalı elbiseler almıştı.

Yani hızlı ve kontrolsüz bir değişim içerisinde olduğumuz inkâr edilemez bir gerçektir. Ne var ki bu gidişe "dur" diyenler, "Bu durum, gelenek içerisinde yaşanan zorunlu bir yenilenmedir; ya değişecek ya da yokluğa mahkûm olacaksınız." gibi yenilgi psikolojisinin ürünü cümlelerle ikaz edilmekteydi.

Şu kesin bir gerçeği ki, İslam coğrafyasını madde planında işgal eden Batı, zihinleri de etki altına almıştı. “Yenilgi yenilgi büyüyen zafer”, şairin mısralarında kalmıştı. Ayasofya’da ezan okumak ya da Filistin’de zafer marşı söylemek, Batı’nın planladığı dünya kardeşliğini(!) sabote edici talepler olarak görülmekteydi.

Modernitenin telkin ettiği İslam tasavvuru, medeni birikimimizi ezip geçmiş, değiştiren İslam’ın yerini, kişilere ve zamana göre sürekli değişen İslam almıştı.

Lisansüstü ilahiyat eğitimini Batı ülkelerinde oryantalistlerin danışmanlığında yapanlar aydın ilahiyatçılar olarak gösterilmekte, söylenenden ziyade söyleyene itibar edilmekteydi. Bu yüzden dini içerikli kitap, dergi ve gazetelerin sayısı artmasına rağmen dini değerlerin bağlayıcılığı azalmaktaydı.

Ölüm, hesap, haşır, neşir en az duyulmak istenen kelimeler arasındaydı. Ahirete göre yaşama, yeryüzünde ahiret siteleri inşa etme ideali konuşmaların en silik ve soğuk bölümleriydi. Dünya ve ahiret muvazenesinin tesis edilmesinin gerekliliğinden bahsedildiğinde, başlar öne eğiliyor ve lisanî halle; “büyük projelerden bahsederken keyif kaçırın bu ifadelerin sırası mı” deniliyordu.

Batı medeniyeti karşısında sürekli kaybeden taraf olmanın üzerinden şu kadar hafta, şu kadar ay, şu kadar yıl geçti. Şu kadar kelebek kanat vurdu, şu kadar arı bal yaptı. Şu kadar insan doğdu, şu kadar ferdi planda kıyametler koptu. Bu süreç içerisinde mutlak yanlış, mutlak doğrunun yerini aldı. Yanlış, gün geçtikçe inandırıcılığını artırdı. Bu durumda bir mahkeme kurulmalı, bir hâkim nezaretinde

bu hal sorgulanmalı, hakikat ortaya çıkarılmalı. Bu hâkim, kişilik zaafiyeti yaşayan mustagribler arasından çıkmayacağı gibi, konuşurken hatır gözetenlerden de olmayacaktır.

Kısa zamanda kıtalar arası fetihlere imza atıp dev dava dosyalarını çözen sahabe-i kiram şüphesiz kurulması düşünülen bu muasır mahkemelerin tek ideal hâkimleridir.

Ebû Zer (Radiyallâhu Anh)ın Husûsiyeti

Her ne kadar müctehit sahabenin tamamının bütün davalara bakma ehliyetine sahip oldukları kabul edilse de, onların bir nevi ihtisas mahkemeleri kurduklarını, sadakatle ilgili davalara Ebû Bekirlerin, adaletle Ömerlerin, hayâyâ Osmanların, ilme Ali (radiyallahu anhum)’lerin baktıkları dikkate alınarak seçim yapılmalı.

Malum olduğu üzere kişilik zaafiyetinden kaynaklanan değişime karşı yükselen en muhkem itirazın sahibi Ebû Zer (radiyallahu anh)’dir. Ebû Zer (radiyallahu anh), değişen ferdi, ictimai ve siyasi hayat karşısında İslam’ın değerlerini savunan, çağının tanıklarını Allah Resulü (sallallahu aleyhi ve sellem)nün devrinde olduğu gibi yaşamaya çağıran davetçidir. O, haksız yoldan servet edinenlere, din adına insanları sömürenlere, fukaranın ekmeğine el uzatanlara ahireti hatırlatıp; “İşte bu kendiniz için biriktirdiğiniz servettir. Artık yılmış olduğunuz şeylerin (azabını) tadın!” (Tevbe: 35) ayetiyle ikaz eden uyarıcıdır.

O, kıldığı namazı ciddiye almayanlara, gösteriş yapanlara, hayra mani olanlara gür sesiyle: “Yazıklar olsun o namaz kılanlara/Feveylün li’l-musallîn.” (Mâûn:4) diyen yüreğin sahibidir.

O; uyarıcı, bilge, mütevazı, cesur ve münekkit gibi vasıflara sahip aynı zamanda Allah Resulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*)nün 14 seçkin ashabından oluşan has kadro içerisinde yer alan bir hâkimdir. Efendimiz (*sallallahu aleyhi ve sellem*) huzurda olduğunda söze onunla başlar, olmadığında da onu sorardı. (*Zehebî, Siyer-u Alam, 2/58*).

Allah Resulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*); yeryüzünde zaman zaman bozulan muvazenenin yeniden nasıl tesis edileceği ve bu tesis sürecinde takip edilmesi gereken merhalelerin neler olduğu hususunu da ona öğretmişti. Peygamberin öğrettiği davaları karara bağlama planıyla alakalı o şunları söylemektedir:

“Dostum Allah Resulü yerine getirmem için bana yedi hususu emretti: Fakirleri sevmeyi ve onlara yakın olmayı, benden daha düşük seviyede olanlara bakmayı, kimseden bir şey istememeyi, arka dönse de akrabaya sıla yapmayı, acı da olsa hakkı söylemeyi, Allah yolunda hiç kimsenin kınamasından çekinmemeyi ve çokça ‘lahavle ve la kuvvete illâ billâh’ demeyi.” (*Ahmed, Müsned, V, 159*).

Ebû Hureyre (*radiyallahu anh*)’nin rivayet ettiği bir hadiste de Allah Resulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*); “İsa b. Meryem’in tevazu-suna nazar etmek kimi sevindirirse o, Ebû Zerr’e baksın.” buyurdu. (*İbn Sa’d, Tabakât, IV, 228*).

Hazreti Ali O’nu; “ilimle dolu bir kap olarak” vasıflandırdı. (*Zehebî, a.g.e., II, 60*). Bütün bunlar göstermektedir ki bu dava büyük sahabinin şahsıyla bütünleşen Ebû Zer Mahkemeleri’ne havale edilmelidir.

Kürsüsünün arkasındaki levhada; “Hakimiyet Hakkındır” yazan bu büyük hakim, bir gün İstanbul’da, bir gün Kahire’de; bu gün camide, yarın üniversitede mahkemesini kuracak, kararları elinden hiç düşürmediği asası ile yüreklere yazacaktır. Şehirleri, kasabaları dolaşacak insanlara dünya hayatının fâni, ahiretin ise sonsuz olduğunu anlatacaktır.

Yolu Şam’a uğradığında saray yaşantısıyla değişen hayatı cesur bir şekilde sorgulayacak, azledilmesi için vali devreye girip bir mektupla durumu Halife Hazreti Osman’a, “Hâkim Ebû Zer şehri ifsad ediyor.” diye bildirdiğinde de mahkemelerine devam edecektir. Hazreti Muaviye’nin karşısına çıkıp, yükselen saray duvarlarının hesabını sorarken de, yalnız başına çölleri aşarken de Ebû Zer var olacaktır.

Fırsat bulduğu her koşul ve mekânda vazifesini ifa eden Ebû Zer (*radiyallahu anh*), Cemre-i vusta’da oturmuş etrafında toplanan insanların davalarına bakarken yanına gelen birisi tarafından, “Devlet başkanı fetva vermenizi yasaklamadı mı?” diye ikaz edildiğinde: “Şunu bil ki! Keskin kılıcı başımın üzerine koysanız, ben de kılıcı koymanız ile başımı almanız arasında Allah Resulü’nden duyduğum bir kelimeyi söyleyecek kadar bir zaman bulsam, mutlaka o sözü söylerim.” şeklinde karşılık verecektir. (*Ebû Nuaym, Hilye, I, 160*)

Ebû Zer (*radiyallahu anh*) insanları ikaz ederken sade bir dil kullanır, hakikati en anlaşılır şekilde tebliğ ederdi. Sırtındaki abası, elindeki asası ile Kureyş meclislerine gelir, zekatını vermeyen servet sahiplerine cehennem azabını müjdelirdi.

O konuşurken cemaat başını öne eğerek, suçüstü yakalanmanın mahcubiyetiyle onu dinlerdi. Kimileri de sözünü bir an önce kesmesi gerektiğini düşündü. Mecliste söyleyecekleri bitince kalkar bir direğin dibinde namaz kılar, sonra oturur, çevresinde toplanan insanların davalarına bakardı.

Kızdığı zamanlarda sesini yükseltir, esasını kaldırır öyle konuşurdu. Dünyaya malıyla arasında aşılması imkânsız mesafeler vardı. Allah Resulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'nü ilk tanıdığı hal üzere hayatına devam ettiğini, O (*sallallahu aleyhi ve sellem*) kendisini nasıl bıraktıysa ahirette de o şekilde O'nunla bulaşmayı umduğunu söylerdi.

Hilafet merkezine farklı kesimlerden gelen şikâyetler üzerine Ebû Zer (*radiyallahu anh*) merkeze alınır, Hazreti Osman (*radiyallahu anh*) kendisine; “yanımda kal” ricasında bulunur fakat o, Halife'ye, Allah Resulü'nün kendisine: “Binalar dağdaki yarık seviyesine ulaştığında oradan ayrıl.” şeklindeki emrini hatırlatıp, Rebeze'ye gitmesi için müsaade buyurmasını söyler. (Bkz. Zehebî, a.g.e., II, 63).

Rebeze'ye yerleştikten sonra zaman zaman Medine'ye gelir yine Ebû Zerce konuşur. Yönetimden rahatsız olanlar konumunu istismar edip onu muhtemel bir isyanın lideri olarak görmek istediklerini söylediklerinde onlardan da uzak durmayı, meselenin vahametini Halife'ye bildirmeyi yine Ebû Zerce duruşun bir gereği olarak görür; Hazreti Osman'a yaptığı biata sadakat gösterir.

Ebû Zer (*radiyallahu anh*), Rebeze'de ölüm hazırlığına başladığı sırada ken-

disine, üzerine saracak bir kefeninin dahi olmadığını söyleyen hanımına, nâşını evin dışına koymasını yoldan geçenlerin onu tekfin ve tedfin edeceklerini söyler. Hac mevsimi olmadığından yoldan kimsenin geçmeyeceğini düşünen hanımı Ebû Zer (*radiyallahu anh*) vefat edince çaresiz söyleneni yerine getirir. Tam bu esnada oradan bir kafilenin geçmekte olduğunu fark edince onlara şöyle seslenir: “Ey Allah'ın kulları! Burada bir adam öldü. Cenazesini kaldıracak kimsesi ve üzerine sarılacak kefeni yoktur. O, Allah Resulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'nün ashabından Ebû Zer'dir. Allah aşkına yardım ediniz!”

Kervan içerisinde yer alan Abdullah b. Mesud (*radiyallahu anh*) nâşın Ebu Zerr'e ait olduğunu fark edince ağlayarak şöyle der: “Tebük yollarında kumlara bata bata yürüyüşünü fark eden Allah Resulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'nün buyurduğu gibi; yalnız yürüdün, yalnız öldün ve yalnız dirileceksin.”

Ebû Zer (*radiyallahu anh*) kurduğu mahkemelerde çağının tanıklarını: “Hâkimiyet Hakkındır.” buyruğuna göre yaşamaya, hakkı sahibine iade etmeye, gösterişten uzak durmaya, asr-ı saadetteki hayat üzere kalmaya davet etti. Bunun için şehir şehir dolaştı, verdiği hükümlerle değişime meyyal müslüman zihinlere değişmez değerleri haykırdı.

Ya Ebû Zer Mahkemeleri kurularak anlama, yaşama ve anlatmadaki hakikat gaspı önlenemez ya da medeniyet haritamızdaki kırılma daha da derinleşerek devam edecektir.

Hikmetli Söyler

“Hak ağır ve acı, bâtil ise hafif ve tatlıdır. Nice şehvet ve arzular vardır ki, tatmin edildiklerinde uzun süreli üzüntülere yol açarlar.”

Abdullah İbni Mes’ud (Radıyallahü anh)

“İnsanın, kusurlarını sayan düşmanlarından edeceği istifade, kendisini öven dostlarından edeceği istifadeden daha fazladır.

İmâm-ı Gazâlî (Rahmetullahi aleyh)

“Şeytan bir dakika zaman bulsa insanları yoldan çıkarmaya çalışıyor. Bizde az bi zaman bulsak, bir insanı doğru yola almaya çalışalım”

Mahmud Efendi hazretleri (Kuddise sirruhu)

“İhlâs, Allah-u Teâla ile kul arasında bir sırdır. Onu melek bilemez ki yazsın, şeytan bilemez ki bozsun, nefis fark edemez ki saptırsın.”

Cüneyd-i Bağdâdî (Kuddise sirruhu)

“Allah’a yemin ederim ki, gıybet; müminin dinini ifsad etme hususunda, cüzzamın bedeni ifsad etmesinden çok daha hızlıdır.”

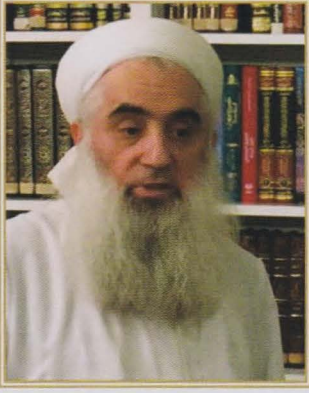
Hasan-ı Basrî (Rahmetullahi aleyh)

“Günah işlediği zaman üzüntü yerine sevinç duyanların hali, günah işlemekten daha beterdir.”

Mansur bin Ammar

“İbadet etmeyi boş vakit bulma şartına bağlayıp ertelemek, nefsi emmârenin abmaklığındandır.”

İbn Atâullah el- İskenderî

HÜSEYİN AVNİ KANSIZOĞLU

MUSTAFA ÖZTÜRK'E REDDİYE -1-

Besmele, hamd ve salat u selamdan sonra...

Hangisi daha kötü ve tehlikeli? Korona virüsü mü, Kuran düşmanı tefsirciler veya Sünnet düşmanı hadisçiler mi? “Nasıl yani? *Kuran düşmanı tefsirciler* ve *Sünnet düşmanı hadisçiler* de mi varmış?” diye soracak olursanız, **tabii ki var** deriz.

Şöyle: Ecnebi memleketlerinde küfrün atölye ve tezgâhlarında imal edilen ve İslam âlemine ihraç edilen yeni bir **İslam** var. Cebren ve hile ile İslam memleketlerinin başına konulup bela edilenler tarafından **ithal** edilip resmileştirilen bir **İslam**.. Dıştaki İslam düşmanı alçakların ellerinden biriyle **ihraç**, diğeriyle de **ithal** ettikleri ama İslam’la uzaktan yakından alakası bulunmayan bir **İthal İslam** mevcut.

İşte hakikatte zehir olan bu İslam, içte birileri tarafından dış takviyelerle de korunarak ümmetin evladı-

na içirilmektedir. Dâhilde, bu **İthal İslam**’ın havariliği ve misyonerliği vazifesi verilenler veya bunu kendi iradeleriyle yüklenenler, başta Müslüman bile olsalar, bir zaman sonra kâhır ekseriyetle **Kuran düşmanı tefsirciler** veya **Sünnet düşmanı hadisçiler** haline gelmektedirler.

Bunlar bilhassa ilim, akıl, anlayış ve idrak bakımından zayıf olan yani manevi bünyelerindeki müdafaa (bağışıklık) sistemleri zaten çökmüş yahut çökmek üzere olan Müminleri, o şeytanca telkin ve vesveseleriyle çok kere imansız hale getirip ebedi cehennemlik yapmaktadırlar..

Onların zehirlerini içmeye mecbur ve mahkûm olanlardan yahut edilenlerden bu tehlikeden kurtulanlar nadir, hatta enderdir. O yüzden açıktır ki, şu **korona virüsü** dedikleri, bunların vesveselerinden inanın ki, çok masumdur.

Zira bu virüs, canını aldıklarından imanı olanların hükmen şehîd olmasına sebep olur. Bir musibet olarak istenmez ise de geldiğinde sabredildiği ve Allah'tan ecirler beklendiği takdirde, hükmen şehîd olmak umulur.

Evvela şöyle bir hayale dalalım: Karşımızda kerrat cetvelini (çarpım tablosunu) yeni ezberlemiş ilk mektep talebesi bir çocuk var. Dünya çapında bir matematik profesörüyle en girift problemler hakkında münakaşa etmeye kalkışmış. Başka bir tarafta da fizik ve kimya öğrenmeye henüz başlayan yeni yetme delikanlılar duruyor.

Bu dallarda dünyada en üstün dereceler almış kimselerle onların sahalarında amansız bir kavgaya tutuşmuşlar. Tıp ilminin henüz başında olan biri bu sahanın bir numaralı mütehasısı ile ağız dalaşı yapıyor, ona yanlışlarını, kendi tercihlerini gösteriyor ve doğruları öğretiyor. Ne eğlendirici, değil mi?!

Gözünüzü şöyle bir kapatıp yine hayal edin: Önünüzde doğru dürüst konuşmayı bilemeyen biri var. Dediklerinin ucunun nerelere varacağını farkında olmadığı gibi söyleneni gereği gibi anlayamıyor. Hele edebiyattan ve inceliklerinden hiç mi hiç haberi yok. Muhakeme kabiliyeti sıfır.

Anlayışı son derece kıt. İşte bu kişi büyük bir edibin eşsiz bir eseri ve ondaki harika sözleri üzerinde tartışma açıyor. Onunla münakaşaya tutuşuyor. Ona **retoriği** öğretiyor. Bu bir yanıyla hayli güldürücü ve eğlendirici; öyle değil mi? Buraya kadar böyle.

Ancak önümüzde yukarıdakilerle kıyas kabul etmeyecek kadar farklı soytarınlık da var.

Haddini bilmezsin birini bu dil ve hatta ilave olarak din kavgasını Allah Teâlâ ve Resulü sallallahu aleyhi ve sellem ile yaparken görüyorsunuz. Buna haliyle gülemiyorsunuz. Aksine kahrınızdan ölecek hale geliyorsunuz. Ona, **Sus be imansız**, diyemediğinize ve onu susturmaya gücünüz yetmediğine göre yaptığını sadece kahroluyorsunuz.

Bir de gözünüzün önüne şöyle bir manzara getirin:

Karşınızda kifayet mertebede dilden, mantıktan, muhakemeden ve dinden haberi bulunmayan Mustafa Öztürk var. Resulüllah sallallahu aleyhi ve sellem, hatta Allah sübhanehu ve teâlâ ile bu hususta kavgaya tutuşuyor. Onlara, nasıl konuşulması lazım geldiğini öğretmeye kalkıyor. Dil ve hatta din öğretiyor. Tabii bu, ciddi bir klinik vaka.. Ne var ki, birileri onu adam yerine koyuyor, kolluyor ve bir yerlere oturtuyor, terfi ettirdikçe terfi ettiriyor. Öyleyse mecbur kalarak onun bir videosunda yer alan söz kılığındaki hezeyanları üzerinde bazı şeyler söyleme ihtiyacı duyuyoruz.

Öztürk Diyor ki:

İnsan, takat sınırları son derece kısıtlı olmasına rağmen şu lafı derler:

***Tanrı**, -merhametinin kat sayısı belli değil- **engin merhamet ve şefkat sahibidir**. Dilinden lânet eksik olmuyor. Şimdi üstadım; ben bunu Tanrı'ya nasıl yakıştırıyım?! Tanrı niçin bu kadar hiddetleniyor?!*

Diyoruz ki:

Öztürk sözüne, dibi başı belli olmayan bir istihza cümlesiyle başlıyor.

Öyle ki:

Bir: Burada *merhametinin kat sayısı belli olmayan ve engin merhamet ve şefkat sahibi olan ama birilerine lânet eden* bir Allah tasviri ile işi bir yere getiriyor: Her şeyin Yaraticısı ile dalga geçiyor. Daha doğrusu hem Allah ile hem rahmet ve şefkatiyle, hem de merhametinin *çok fazla olmasıyla* istihza ediyor. Aklınca bir taşla sadece iki değil, çok kuş vurmaya çalışıyor. *Lânet* etmeyi Allah'a *yakıştıramadığını* söylüyor. Oysa *Allah bilir ama siz bilemezsiniz* buyuran O Yaratıcı, bizzat kendisi Kuran'da otuzdan fazla yerde birilerine lânet ettiğini haber veriyor.. Öztürk buna rağmen *lânet etmeyi* ve *kızmayı* Ona yakıştıramıyor!. Peki, Öztürk'e göre Allah'a yakışmayan bu işler, Kuran'da neden ve nasıl bulunabiliyor? Onca ihtimallerden biri -haşa- Allah'ın böyle bir şey söylememesine rağmen, Peygamber olduğu ve Kuran'ı getirdiği iddia edilen birinin bunları Ona iftira etmesi..

İki: Öztürk, Allah Teâlâ için *dilinden lânet düşmüyor* demekle Ona -haşa- *dil* yakıştırmaları yapıyor. Allah Teâlâ'nın kendi zatına yakıştırdıklarını yakıştırmama da yakıştırdığı bilinmeyen *dili* yakıştırebiliyor.

Üç: Önce, Arapça bir kelime olan ve Türkçe'de de kullanılan *la'n* ve *la'net* ne demektir? Ona karşı çıkacak ve onu Allah'a yakıştıramayacak ciddi bir kişi(!), önce bu lafızların ne olduğunu bulup getirmesi gerekmez miydi? Ama nerede?! Türkçe'deki kullanılışıyla sadece menfilik taşımasından kalkarak soytarıklık ve şaklabanlıklar yapmak ne kıymet ifade eder?! Bu, insan olanlara ne kazandırır?! Hiç.. Öztürk, lügatlerden yahut ıstılahlara dair yazılan eserlerden bir nakilde bu-

lunmuyor. Aksine her zaman yaptığı gibi aktivistliğe kalkıyor. Kendi çalıp kendi oynuyor; havanda su dövüyor.

Öyleyse biz şu kelime üzerinde biraz da olsa duralım..

Cevherî'nin Sihâh'ının tercümesi olan **Vankulî** lügatinde, '*la'n*', *hayırdan irak itmek*, '*la'net*' *de onun (la'n sıfatının) ismidir* denilmektedir.

Bu *kızarak uzaklaştırmak ve kovmak* tabii ki, kelimenin lügat manasıdır. Bizim meselemizdeki şekliyle, *Allah'ın birini kızarak hayırdan irak etmesi ve kovması*. Âsi ve günahkârı hayırdan kovup uzaklaştırması. En büyük suçluyu en büyük hayırdan kovup uzaklaştırması veya bunu kendinden bir şekilde istemesi. Öztürk'ün, birilerine işittirip haber verme niyetiyle, *Mustafa, şu vasfı taşıyanları, büyük hayırlardan kovup uzaklaştırdı* diye haber vermesine benzer bir ifade.

Yâhut ayar verme maksadıyla kendine seslenerek, *Mustafa! Kalk, şu caniyeye cezasını kes; içinde bulunduğu yahut bulunmayı umduğu ve beklediği hayırdan onu uzaklaştır* demesi gibi bir şey. Sadece ediplerin değil, edebiyattan haberi olmayan kaba saba kimselerin bile çok yakından tanıdığı ve kullandığı ince bir edebi üslup.

Abdurraûf el-Münâvî şöyle diyor:

Lânet, manada, rütbede ve mekânda uzaklaştırma ve nihayet uzaklaştırılanın, vücudun el altına, nalın mevkiine düşmesi ve ayağını basan kimsenin zararıyla karşılaşacak hale gelmesi demektir. Bunu Harrânî söylemiştir.

İbnu'l-Kemâl şöyle der: *Lânet*, Allah'tan, kulu kızarak uzaklaştırmak, kul-

dan da, bir kimseye veya bir şeye kızarak beddua etmek demektir.

Râğib da şöyle dedi: La'n, kızarak kovmak ve uzaklaştırmak demektir. Allah'tan, dünyada, (kulun, Allah'tan gelecek) feyz ve tevfikı kabûlden kesilme(si), ahirette de (kulu) cezalandırmak, kuldan ise, başkasına beddua etmektir.

Semîn el-Halebî de Umdetü'l-Huffaz'ında benzer şeyleri söylüyor.

Elîf Efendi ise İslam harfleriyle ama Türkçe olarak yazdığı en-Nûru'l-Furkan'da aynı manaları yazdıktan sonra, **lânet, sebb** (hakaret ve sövme) **manasına da gelir** demiştir.

Ayet ve hadislerden kalkarak, şer'î ıstılah haline getirilen bu lafız, daha geniş bir ifadeyle şu manaya gelir: Allah'ın, kâfirleri **hayrından** ve **rahmetinden**, bazı günahkâr Müminleri de **iyi kimselerin mertebesinden kovması ve uzaklaştırması** yahut kullar tarafından, bunları yapmasını Ondan istemek. Şu halde lânet, Allah'ın, isyankâr kullarından bazılarını, suçları yüzünden **rahmetinden** yahut **iyilerin iyi mertebelerinden uzaklaştırma** ile cezalandırması demektir. Allah'ın en büyük **rahmet**lerinden biri şüphesiz ki, **cennettir**. Allah Teâlâ canileri rahmetinden -haşa- uzaklaştıramaz mı? Neden? Demek ki, Öztürk O'na bu hakkı tanımıyor!

Lânet.. Suçsuzlara layık nimetlerden, en büyük suçları işleyenlerin mahkûm edilerek tart edilmesi, kovulması.. Bir bakıma idam yahut müebbet hapis cezasına çarptırılanların, suçsuz insanların dünyada faydalandığı nimetlerin tamamından yahut çoğundan faydalanma mevkiinden kovulması suretiyle mahrum bırakılması cezası gibi bir şey..

Allah aşkına, buna kim karşı çıkabilir?! Konuşmasını bilmeyenler mi? Bu suçları savunan yahut işleyen veya onları irtikâp edenlere yataklık yapan yahut da yapmayı düşünen kimseler; öyle değil mi? Cınayetleri mahkûm etmemek ve canileri cezalandırmamak, onları mükâfatlandırmak ve suçsuzlara lânet etmek, yani onları Allah'ın rahmetinden kovmak değil de nedir?

Dört: Doğrusu, otuzu mutecaviz yerde Allah'ın lânet etmesine dair inen ayetlerin tamamı haberdır. Beddua değildir. Birkaçında beddua ihtimali de bulunabilir. Öztürk, ayetlerdeki Allah'a izafe edilen lânetle beddua kast edildiği zan ve cehaletinden hareketle boş konuşmuş, cahillik yahut hainlik yapmıştır..

Evet, birkaç ayette, Allah sanki kendisine beddua izafe etmiş gibi ifadeler vardır. Dilerse eder.. Kime ne?! Hangi hadisi bilmez cahil imansız Ona neyi nasıl söyleyeceğini öğretecek?!

Bunun edebiyat ilminde izahları vardır. Kimine göre **böyle beddua edin**, demenin kestirme ifadesi.. Hazif icazları dilde istemediğiniz kadar fazladır.. Konuşmasını biraz olsun bilenlere bu gizli değildir. **Evde cuma günü şu işi yaptın mı?** diyene, **evet, evde cuma günü o işi yaptım** diye cevap verecek yerde sadece **yaptım** demek gibi. Düşmanı yahut **avı buldum ve vurdum** deme yerine, sadece **vurdum** demek gibi. Deli olmayan cahillerin bile bildiği bu meseleyi bilmezden gelip Kuran'ı ve onu getiren Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellemi karalama gayreti imansızlıktan başka neyle izah edilebilir?!

Devâm edecek inşâallâh...

ZİKİRLER, DUÂLAR VE FAZİLETLİ AMELLER

HAYIRLARA NÂİLİYET, ŞERLERDEN EMNİYET, ŞİFÂ VE RIZIK BEREKETİ İÇİN HİCRÎ AYIN BAŞINDA YAPILACAK MÜHİM VAZİFELER

1) Hicri ay başında hilâl görüldüğü zaman (17 Eylül Perşembe akşamı) o ay içerisinde hayırlara kavuşup şerlerden emîn olmak için **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) şu duâları okurdu:

«اللَّهُ أَكْبَرُ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذَا الشَّهْرِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ الْقَدَرِ وَمِنْ سُوءِ الْمَحْشَرِ»، «اللَّهُمَّ أَهْلُهُ عَلَيْنَا بِالْأَمْنِ وَالْإِيمَانِ وَالسَّلَامَةِ وَالْإِسْلَامِ وَالتَّوْفِيقِ لِمَا تُحِبُّ وَتَرْضَى رَبُّنَا وَرَبُّكَ اللَّهُ.»

“Allâh her şeyden büyüktür, bütün hamdler Allâh-u Te‘âlâ’ya mahsustur, Allâh-u Te‘âlâ’nın yardımı olmadan hiçbir günahattan dönüş, hiçbir ibâdete de kuvvet yoktur.

Ey Allâh! Ben Senden bu ayın hayrını (ve bunda başıma geleceklerin hayırlı olmasını) **diliyorum. Kaderin şerrinden** (takdir buyurmaya kâdir olduğun her türlü şerri benim hakkımda hükmedip bu ayda ve sonrasında bana isâbet ettirmenden) **ve mahşerin kötülüğün**(e ve azâbına mübtelâ etmen)**den Sana sığınırım.”** (Ahmed ibnü Hanbel, el-Müsned, rakam:22790, 37/453; et-Taberânî, Kitâbu’d-Du‘â, rakam:908, 1/283)

“**Ey Allâh! Onu** (belâlardan ve azaplardan) **emniyet** (kurtuluş) **ve îmanla**, (tüm âfetlerden) **selâmet ve İslâm**(ın hükümlerini tatbîke nâiliyet) **ile ve sevip râzı olduğun şeylere muvaffakiyet ile bizim üzerimize doğdur.** (Ey hilâl!) **Bizim de Rabbimiz, senin de Rabbin ancak Allah’tır.”** (İbnü Hibbân, es-Sahîh, rakam:888, 3/171; ed-Dârimî, es-Sünen, 2/3; et-Taberânî, el-Mu‘cemü’l-kebîr, rakam:13330, 12/356; et-Tirmizî, es-Sünen, rakam:3451, 1/10)

2) İmâm-ı Sübkî (Rahimehullâh)ın beyânına göre; yeni ay görüldüğünde (17 Eylül Perşembe akşamı) bu duâları okuduktan sonra Tebârake Sûresi’ni okumak sünnettir. Zîrâ onun bir ismi “Münciye” yâni “Kurtarıcı”dır.

Ayrıca o okunduğunda sekînet (feyiz, bereket ve telaşlardan yatışma) nâzil olur. Bu sûre bir ayın günleri sayısınca otuz âyet olduğundan, her bir âyeti hilâl görüldüğünde kendisini okuyan kişiyi, ay boyunca her bir gün gelecek felâketlerden muhâfaza eder. (İbnü Hacer el-Heytemî, İthâfü ehlî’l-İslâm, sh:109; Nu‘mân el-Âlûsî, Ğâliyetü’l-mevâ‘ız, sh:30)

3) İmâm-ı Bistâmî (Rahimehullâh)ın beyânı vechile; her kim ru’yet-i hilâl (gökteki ayın ilk görülme) vaktinde (17 Eylül Perşembe akşamı) elini bedeninin üzerinde gezdirerek “eş-Şâfi” ism-i şerîfini 391 kere okursa **Allâh-u Te‘âlâ** ona zâhirî ve bâtûnî hastalıklardan şifâ verir. (‘Abdurrahmân el-Bistâmî, Vasfû’d-devâ fi keşfi âfâtî’l-vebâ, sh:26; ‘İsâmüddîn Taşköprîzâde, Risâletü’s-şifâ li-edvâi’l-vebâ, sh:76-77)

4) Görme zayıflığı ve göz ağrısından şikâyeti olan bir kişi, hicrî bir ayın ilk günlerinde (18-20 Eylül arasında) ayın ilk hâlini gördüğü zaman sağ elini gözüne koyarak her birinin başında besmele çekip sonlarında da “Âmîn!” diyerek 10 kere Fâtiha Sûresi, ardından 3 kere İhlâs Sûresi, en sonunda da 7 kere:

«شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ!»

“(Ey Allâh!) Her hastalığa karşı (Senden) bir şifâ (istiyoruz). Ey acıyanların en merhametlisi rahmetinle (bize muâmele eyle).” duâsını okuyup sonra da 5 defâ:

«يَا رَبِّ!»

“Ey Rabbim!” diye yalvarırsa, Allâh-u Te‘âlâ’nın izniyle böyle yapan kişinin gözündeki hastalık geçer. (‘Abdullâh ibnû Es‘ad el-Yâfi‘î, ed-Dürri’n-nazîm fî havâssi’l-Kur‘âni’l-‘Azîm, sh:13)

5) İmâm-ı Terîmî (Rahimehullâh)ın beyânı vechile; hilâl (yeni ay) görüldüğünde (17 Eylül Perşembe akşamı) 41 kere Fâtiha-i Şerîfe okuyan kişi o ayın bereketlerine nâil olur ve şerhlerinden emîn olur. (et-Terîmî, el-Vesâilü’s-şâfi‘a fî l-‘ezkâri’n-nâfi‘a, sh:451)

6) Muhammed Hakkı en-Nâzillî (Rahimehullâh) Fâtiha Sûresi’nin rızık genişliği için çok mühim bir sırrını zikrederken şöyle anlatmıştır:

“1262 (1846) yılında Medîne-i Münevvere’de bulunduğum sırada Hind ulemâsından olan şeyhim Mustafa el-Hindî (Kuddise Sirruhû) bana:

‘Benim şeyhim dünyâlık bir işle meşgul olmayıp insanlardan uzak bir yerde ikâmet ederdi. Kendisinin birçok farklı milletten müteşekkil mürîdleri vardı.

Şeyhimin ne bir kazancı, ne de bir ticâreti olmamasına rağmen müridlerinin hepsine sevecekleri yemekleri ikrâm ederek onları her gün doyururdu ki işte bu hâl Fâtiha Sûresi’nin sırrı ile gerçekleşirdi.’ diye anlattı.”

Muhammed Hakkı en-Nâzillî (Rahimehullâh) Fâtiha Sûresi ile alâkalı rızık bolluğu için tecrübe edilen bu virdi şöyle nakletmektedir:

“(Hicrî) bir ayın ilk pazar günü (20 Eylül Pazar) Fâtiha Sûresi 70, pazartesi 60, salı 50, çarşamba 40, perşembe 30, cumâ 20 ve cumartesi 10 kere okunur yâni bu virde (hicrî) ayın ilk haftası pazar günü başlanıp Fâtiha Sûresi’nin kırâati her gün 10’ar tâne azaltılarak bir hafta boyunca devâm edilir.

Şeyhim (Mustafa el-Hindî (Kuddise Sirruhû)) bana bu şekilde icâzet vermiştir.” (Muhammed Hakkı en-Nâzillî, Hazînetü’l-esrâr ve celîletü’l-‘ezkâr, sh:118)

SAFER AYINDA KILINACAK NAMAZLAR

SAFER AYININ İLK GECE NAMAZI

(17 Eylül Perşembe’yi 18 Eylül Cumâ’ya bağlayan gece)

Safer ayının ilk gecesinde yatsıdan sonra vitirden önce dört rekât namaz kılınıp birinci rekâtta Fâtiha’dan sonra 11 kere Kâfirûn Sûresi, ikinci rekâtta 11 kere İhlâs Sûresi, üçüncü rekâtta 11 kere Felak Sûresi, dördüncü rekâtta 11 kere Nâs Sûresi okunur, selâmdan sonra 70 kere:

«سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ،

وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.»

“Allâh-u Te‘âlâ noksan sıfatlardan münezzehtir. Bütün hamdler Allâh-u Te‘âlâ’ya mahsustur. Allâh-u Te‘âlâ’dan başka hiçbir ilâh yoktur ve Allâh-u Te‘âlâ en büyüktür. Allâh’ın yardımı olmadan hiçbir günahattan dönüş, hiçbir ibâdete de kuvvet yoktur.” tesbîhi okunur, peşine de 70 kere:

﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾

“Ancak Sana ibâdet (ve kulluk) ederiz ve yalnız Senden yardım dileriz.” (Fâtiha Sûresi:5) âyet-i kerîmesi okunur. (Muhammed ibnü Hatîriddîn, el-Cevâhiru'l-hams, sh:50-52; İbrâhîm el-Ensârî, Rave'z-zam'ân fî fezâilî'l-eşhuri ve'l-eyyâm, sh:4; Muhammed 'Âbidîn, Tenbîhu'l-kulûbi'n-nâ'ime 'ale'l-evrâdi'd-dâime, sh:71-72; Şeyh Mahmûd Sâmi, el-Ed'iyе ve'l-ezkâr, sh:123-127)

SAFER AYININ HER GÜNÜ OKUNACAK BİR DUÂ

(18 Eylül Cumâ'dan 17 Ekim Cumartesi'ye kadar)

Rivâyet olunduğuna göre her kim aşağıda zikredilecek duâyı Safer ayının her günü okursa Allâh-u Te‘âlâ onu bir dahaki Safer ayına kadar o sene olacak bütün belâ ve musîbetlerden korur. O sene ona aslâ hiçbir belâ isâbet etmez.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَنَبِيِّكَ وَرَسُولِكَ
النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ هَذَا الشَّهْرِ
وَمِنْ شَرِّ هَذَا الْيَوْمِ وَمِنْ كُلِّ شِدَّةٍ وَبَلَاءٍ وَبَلِيَّةٍ الَّتِي قَدَّرْتَ فِيهِ يَا دَهْرُ يَا دَيْهَوْرُ يَا
دَيْهَارُ يَا كَانَ يَا كَيْنُونُ يَا كَيْنَانُ يَا أَرْلُ يَا أَبْدُ يَا مُبْدِيُّ يَا مُعِيدُ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ يَا
ذَا الْعَرْشِ الْمَجِيدِ! أَنْتَ تَفْعَلُ مَا تُرِيدُ، اللَّهُمَّ احْرُسْنِي بِعَيْنِكَ الَّتِي لَا تَنَامُ فِي نَفْسِي
وَمَالِي وَأَهْلِي وَأَوْلَادِي وَدِينِي وَدُنْيَايَ الَّتِي ابْتَلَيْتَنِي بِصُحْبَتِهَا بِحُرْمَةِ الْأَبْرَارِ وَالْأَخْيَارِ
بِرَحْمَتِكَ يَا عَزِيزُ يَا غَفَّارُ يَا كَرِيمُ يَا سِتَّارُ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، اللَّهُمَّ يَا
شَدِيدَ الْقُوَى يَا شَدِيدَ الْمِحَالِ يَا عَزِيزُ يَا كَرِيمُ يَا كَبِيرُ يَا مُتَعَالُ! ذَلَّلْتَ بِعِزَّتِكَ جَمِيعَ
خَلْقِكَ، اكْفِنِي وَاكْفِنِي عَنْ جَمِيعِ خَلْقِكَ يَا مُحْسِنُ يَا مُجَمِّلُ يَا مُتَفَضِّلُ يَا مُنْعِمُ يَا
مُكْرِمُ! يَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ! اللَّهُمَّ يَا لَطِيفَ لَطْفَتِ بِخَلْقِ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، الطُّفْ بِنَا فِي قَضَائِكَ وَعَافِنَا مِنْ بَلَائِكَ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا
بِكَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ! حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، اللَّهُمَّ بِسِرِّ الْحَسَنِ وَأَخِيهِ وَجَدِّهِ وَأَبِيهِ وَأُمِّهِ وَبَنِيهِ، اكْفِنِي شَرَّ هَذَا الْيَوْمِ
وَمَا يَنْزِلُ فِيهِ يَا كَافِيَ الْمُهِمَّاتِ يَا دَافِعَ الْبَلِيَّاتِ! فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ،
وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ، اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي شَهْرِ
الصَّفْرِ وَاخْتِمِ لَنَا بِالسَّعَادَةِ وَالظَّفْرِ، آمِينَ!

“Ey Allâh! Kulun, Nebîn ve Rasûlün olan Ümmî Peygamber Efendimiz Muhammed’e ve Ehl-i Beyti’ne ve sahâbesine salât eyle, bereketler yağdır ve selâm eyle.

Ey Allâh! Muhakkak ki ben bu ayın ve bugünün şerrinden ve Senin bu ayda yarattığın her bir belâ ve musîbetten Sana sığınırım. Ey Ezelî! Ey Bâkî! Ey Kadîm! Ey Mevcûd! Ey Sâbit! Ey Hakk!

Ey (varlığının) başlangıcı olmayan! Ey sonu olmayan! Ey her şeyi yoktan yaratan! Ey her şeyi tekrar diriltecek olan! Ey celâl ve ikrâm sâhibi! Ey ulu Arş’ın sâhibi! Sen dilediğini yaparsın!

Ey Allâh! Canımı, malımı, birliktelikleriyle beni imtihana tâbi tuttuğun çocuklarımı, dînimi ve dünyâmı hiç uyumayan kudret nazarınla muhâfaza eyle. İyi ve hayırlı kullarının hürmetine bu duâmı kabûl eyle! Rahmetinle muâmele eyle!

Ey yüce Allâh! Ey günahları bağışlayan! Ey (kullarına karşı) cömert (olan)! Ey günahları örten! Ey acıyanların en merhametlisi rahmetinle muâmele eyle! Ey kuvvetleri güçlü ve azâbı şiddetli olan Allâh! Ey Kendisi çok güçlü olan! Ey ululuk sâhibi! Ey iyilik sahibi! Ey büyük Allâh! Ey yüce Allâh! İzzetinle bütün yaratıkların zelîl kıldın. Bana kâfi gel, mahlûkâtın(ın şer ve zararların)a karşı bana kâfi gel.

Ey güzellik veren! Ey yaptığını güzel yapan! Ey (dilediğini) güzelleştiren! Ey fazl-u kerem sâhibi! Ey inâm eden! Ey ikrâm eden! Ey Kendisinden başka hiçbir ilâh bulunmayan! Ey acıyanların en merhametlisi! Ey gökleri ve yeri yaratma lütfunda bulunan Latîf! Kazâ ve kaderinde bize lütufta bulun. Belandan bize âfiyet ver. Günahlardan dönüş ve ibâdete kuvvet ancak Senin yardımınıdır. Ey acıyanların en merhametlisi! Rahmetinle (duâmı) kabûl buyur.

Allâh-u Te‘âlâ bize yeter. O ne güzel vekildir. O pek yüce ve çok büyük Allâh’ın yardımı olmadan hiçbir güç ve kuvvet yoktur. Ey Allâh! Hasen ile kardeşinin, dedesi ile babasının, annesi ile oğullarının sırrı hakkı için; bugünün şerrine ve bugünde incek olan belâların şerrine karşı bana kâfi gel. Ey mühim sıkıntılara kâfi gelen ve ey belâları kaldıran! ‘Onlara karşı muhakkak Allâh sana kâfi gelecektir, O hakkıyla işiten ve hakkıyla bilendir.’

Allâh-u Te‘âlâ, Efendimiz Muhammed’e, Ehl-i Beyti’ne ve ashâbımın tümüne salât eylesin. Ey Allâh! Safer ayında bize bereket ver. Mutluluk ve gâlibiyetle bitirmemizi nasîb et. **Âmîn!**” (Muhammed ibnü Hatîriddîn, el-Cevâhiru’l-hams, sh:50-52; İbrâhîm el-Ensârî, Rave’z-zam’ân fi fezâilî’l-eshuri ve’l-eyyâm, sh:4; Muhammed Ebü’l-Yûsr ‘Âbidîn, Tenbîhu’l-kulûbi’n-nâ‘ime ‘ale’l-evrâdi’d-dâime, sh:71-72; Şeyh Mahmûd Sâmî, el-Ed‘iye ve’l-ezkâr, sh:118-119)

SAFER AYININ İLK ÇARŞAMBA GECESİ KILINACAK NAMAZ

(22 Eylül Salı'yı 23 Eylül Çarşamba'ya bağlayan gece)

Safer ayının ilk çarşamba gecesi gece yarısından sonra yeryüzüne nâzil olacak (inecek) belâlardan **Allâh-u Te'âlâ**'nın izniyle muhâfaza olmak isteyen sabah namazından (imsaktan) evvel dört rekât nâfile namaz kılar, şöyle ki her rekâtta Fâtiha'dan sonra 17 kere Kevser Sûresi, 5 kere İhlâs-ı Şerîf, 1 Felâk Sûresi, 1 kere de Nas Sûresi okuyup selâm verir ve duâ eder. (Şeyh Mahmûd Sâmi, el-Ed'îye ve'l-ezkâr, sh:120)

HER AYIN, ÖZELLİKLE DE SAFER AYININ BAŞINDA OKUNARAK KORKULARDAN VE ZELİL DURUMDAN KURTULUP AZİZ OLMAYA VESİLE OLACAK MÜHİM BİR DUÂ

Şeyh Ahmed el-Bûnî Hazretleri'nin beyânı vechile; evliyâullâhtan nakledilen çok garip bir zikir ve pek acâyip bir vird vardır ki:

- 1) Hangi bir köle bununla **Allâh-u Te'âlâ**'ya münâcât etse mutlakâ âzâd olur.
- 2) Hangi bir esir bu zikri yapsa mutlakâ serbest kalır.
- 3) Hangi mahpus okusa, mutlakâ hapisten kurtulur.
- 4) Korku içerisinde olan herhangi bir kişi bu virdi okursa mutlakâ korktuklarından emin olur.
- 5) Hangi bir fakir bununla amel etse mutlakâ zengin olur.
- 6) İnsanlar nezdinde zelil (îtibarsız) duruma düşen hangi bir kimse bunu okursa mutlakâ aziz olur.
- 7) Bu vird zorbaları kahretmek, zâlimlerin ardını kesmek ve fesatçıların şerrini savuşturmak hususunda eşsiz mânâlar ve sırlar taşımaktadır.
- 8) **Her kim bu zikri yazıp üzerinde taşırsa her inatçı zorba ve inatçı şeytan onun karşısında zelil duruma düşer.**
- 9) Her kim bu zikre devâm ederse kendisi gören herkes mutlakâ onu sever.
- 10) Her kim bu zikri çok yaparsa **Allâh-u Te'âlâ** onun kalbini mârifet nurlarıyla diriltir ve canı, malı, eşi ve âilesi husûsunda onu muhâfaza eder, ayrıca korktuğu şeylerin şerrine karşı ona kâfi gelir.
- 11) Hangi bir hükümdar bu vird-i şerîfi zikretse mutlakâ mülkü genişler ve hükmü geçerli olur.
- 12) Bu zikr-i şerîfin içerisinde İsm-i Âzam (**Allâh-u Te'âlâ**'nın en büyük ismi) bulunmaktadır. Bu yüzden bu konudaki birçok fikirden kişiyi müstağni bırakır.
- 13) Her kim bu vird-i şerîfi okuduktan sonra **Allâh-u Te'âlâ**'dan dünyâ ve âhîret işleri

ile alâkalı hangi hâcetini isterse **Allâh-u Te‘âlâ** ona istediğini verir.

14) Her kim bu evrâdı zorba birinin öfkelendiği sırada onun yanında okursa o kişinin gazabı sakinleşir.

15) Bu zikir-i şerîf tevhid sırrını barındırdığı için en yüksek seviyede **Allâh-u Te‘âlâ**’ya mûleh (tutkun) olan velîler tarafından İsm-i Câmî (**Allâh-u Te‘âlâ**’nın bütün isimlerini toplayan bir zikir) olarak bilinmektedir ki bunda bulunan sayılarla ilgili sırlar, harflerle ilgili tesirler, nûrânî isimler ve vefkleri ile ilgili durumlar araştırılacak olsa onda birine dahî ulaşamaz.

16) Yöneticilerin, hükümdarların, büyüklerin, sâlih kimselerin, fazîletli âlimlerin ve mahâretli hekimlerin bu duâyı yaparak dünyâ ve âhîret hayırlarına ve saâdetine (en büyük bah-tiyarlığa) ulaşmaları için aşağıda sayılacak mübârek vakitleri kollayıp ona göre okumaları münâsıptır:

a) Cumâ gününün ilk saati (yâni perşembeyi cumâyâ bağlayan gece imsaktan sonraki ilk saat).

b) Pazar gününün ilk saati.

c) Arefe gününün ilk saati.

d) İki bayram gününün ilk saati.

e) Âşûrâ günü.

f) Şa‘bân-ı Şerîf’in yarı gecesi (olan Berâat Gecesi).

g) Ramazân-ı Şerîf’in 27. gecesi (olan Kadir Gecesi).

h) Her ayın (özellikle Safer ayının) başlangıcında.

i) Senenin tüm gecelerinde.

Bu Duâdan Evvel Kılınacak On İki Rekâtlık Namaz

Şu bilinsin ki bu duâ iki rekâtta bir selâm verilerek kılınacak on iki rekâtın sonra yapılır. Kişi bu on iki rekâtın sonunda oturduğu zaman (tahiyyattan sonra, Salli-Bârik okumadan önce):

«سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.»

“Bütün tenzihler Allâh’a âittir. Bütün hamdler Allâh’a mahsustur. Allâh’tan başka hiçbir ilâh yoktur. Allâh her şeyden büyüktür. O en büyük ve en yüce olan Al-lâh’ın yardımı olmadan hiçbir ibâdete kuvvet ve hiçbir günahattan dönüş imkânı yoktur.” tesbîhini okur. Ardından:

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى النَّبِيِّ مُحَمَّدٍ وَأَزْوَاجِهِ أُمَّهَاتِ الْمُؤْمِنِينَ وَذُرِّيَّتِهِ وَأَهْلِ بَيْتِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ فِي الْعَالَمِينَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ.»

“Ey Allâh! Bütün âlemler içerisinde İbrâhîm (Aleyhisselâm)a ve onun âl-i ashâbına salât ettiğin gibi Nebî(miz) Muhammed (Aleyhisselâm)a, müminlerin anneleri olan (kıymetli) zevcelerine, zürriyetine ve Ehl-i Beyti’ne de salât eyle. Şüphesiz ki Sen hamdolunmaya lâyıksın ve ulusun.” der. (Bunu bilmiyorsa bildiği sîğa üzere Salli-Bârik okur.)

Sonra tekbir getirerek secdeye varır, secdedeyken 7 kere (her birinin başında besmele çekerek) Fâtiha-i Şerîfe okur, sonra 10 kere:

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.»

“Allâh-u Te‘âlâ’dan başka ilâh yoktur, O tektir, hiçbir ortağı yoktur, mülk O’na âittir, hamd O’na mahsustur. O her şeye hakkıyla gücü yetendir.” diye zikreder. Sonra:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِمَعَاقِدِ الْعِزِّ مِنْ عَرْشِكَ وَمُنْتَهَى الرَّحْمَةِ مِنْ كِتَابِكَ

وَبِحَقِّ اسْمِكَ الْعَظِيمِ الْأَعْظَمِ وَجَدِّكَ الْأَعْلَى وَكَلِمَاتِكَ الثَّمَاتِ

أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ عَلَى سَيِّدِي مُحَمَّدٍ وَأَنْ تَقْضِيَ حَاجَتِي هَذِهِ.»

“Ey Allâh! Arşın’daki izzet kulpları, Kitabın’daki rahmetin son noktası, en yüce- nin de yücesi olan ismin hakkına, en ulu olan şânın ve tastamam olan kelimelerin hürmetine Senden Efendimiz Muhammed’e salât etmeni ve bu hâcetimi yerine getirmeni dilerim.” dedikten sonra hâcetini ister.

(Namazda olduğu için Arapça duâ etmek zorundadır, Arapça cümle kuracak ilme sâhip değilse kalbinde murâdını tutarak 5 kere “Rabbenâ!” ya da 4 kere “Yâ Rabbi!” veyâ 3 kere “Yâ Erhame’r-râhimîn!” gibi zikirler okuyabilir.) Bunun akabinde başını kaldırarak oturur ve sağa sola selâm vererek namazdan çıkar.

Namazdan Sonra Kesilecek Kurban

Sonra mümkünse tenhâ bir yerde kusurlardan uzak yağlı bir koç keser (kendi beceremiyorsa başkasına kestirir), hayvanı keserken şeriatın usûlüne riâyet ederek koçu kıbleye çevirir. Kesim esnâsında:

«اللَّهُمَّ هَذَا مِنْكَ وَلَكَ، اللَّهُمَّ إِنَّهُ فِدَايَ فَتَقَبَّلْهُ مِنِّي.»

“Ey Allâh! Bu Sendendir ve yine Senin içindir. Ey Allâh! O muhakkak (cehennemden âzâd olmam için Sana arz ettiğim) fidyemdir, onu benden kabûl eyle.” der.

Kurbanın kanı için bir çukur kazarak kanı toprağa gömer. Sonra hayvanın etini altmış parçaya ayırır ki derisi, başı ve karnı ayrı ayrı cüz sayılırlar. Böylece altmış parçayı fakir- lere dağıtır yâhut (bunu yapamazsa) altmış fakire en iyi yemeklerden yedirir veya (bunu da yapamazsa) yedi fakire yedi dirhem sadaka verir.

Bunları iyi anla ki biz mânevî huzura girmek isteyenler için kapıları açtık. Allâh-u Te‘âlâ dilediklerine fazl-u kereminden verir. Allâh-u Te‘âlâ büyük fazl-u kerem sâhibi- dir. (Şeyh Ahmed ibnü ‘Alî el-Bûnî, Şemsü’l-me‘ârifî’l-kübrâ, sh:157-160)

MÜBÂREK VİRDİN METN-İ ŞERİFİ

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَيَّ سَيِّدِنَا إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ سَيِّدِنَا إِبْرَاهِيمَ فِي الْعَالَمِينَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ (10)، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ (126)، حَسْبِيَ اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ، حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ (7)، بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ (3)، سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَحِيمٍ (19)، لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ (19)، اللَّهُمَّ يَا وَدُودُ! 3 مرات، يَا ذَا الْعَرْشِ الْمَجِيدِ يَا مُبْدِيُ يَا مُعِيدُ يَا فَعَّالُ لِمَا يُرِيدُ، أَسْأَلُكَ بِنُورِ وَجْهِكَ الَّذِي مَلَأَ أَرْكَانَ عَرْشِكَ، وَأَسْأَلُكَ بِقُدْرَتِكَ الَّتِي قَدَرْتَ بِهَا عَلَيَّ جَمِيعَ خَلْقِكَ وَبِرَحْمَتِكَ الَّتِي وَسَعَتْ كُلَّ شَيْءٍ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، يَا مُغِيثُ! أَغْنِنِي (3)، يَا غِيَاثَ الْمُسْتَغِيثِينَ! أَغْنِنِي (13)، اللَّهُمَّ يَا عَلِيُّ يَا عَظِيمُ يَا وَلِيُّ يَا عَلِيمُ يَا حَنَّانُ يَا مَنَّانُ يَا رَحِيمُ يَا رَحْمَنُ يَا جَمِيلُ يَا عَطُوفُ يَا كَرِيمُ يَا حَمِيدُ يَا رَوْوُفُ! أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الْمَكْنُونِ فِي عِلْمِ غَيْبِكَ الْمَصُونِ، وَسِرِّكَ الْمَخْزُونِ أَنْ تُفِيضَ عَلَيَّ مِنْ فَيْضِ جَمَالِكَ الْأَقْدَسِ وَكَمَالِكَ الْأَنْفَسِ سِرًّا نُورَانِيًّا وَاسْمًا رَبَّانِيًّا حَتَّى أَتَصَرَّفَ بِهِ فِي النُّفُوسِ وَالْأَرْوَاحِ وَالْمُهَجِّ وَالْأَشْبَاحِ بِمُهَيِّجَاتِ الْمَحَبَّةِ وَمُبَهِّجَاتِ الْمَوَدَّةِ، يَا مَنْ يُفَرِّجُ عَنِ الْمَخْزُونِينَ، يَا أُنَيْسَ الْمُسْتَوْحِشِينَ! اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِسِرِّ الْأَلْفِ الْمَعْطُوفِ الَّذِي هُوَ مَبْدَأُ الْحُرُوفِ، يَا وَهَّابُ يَا نَافِعُ يَا تَوَّابُ يَا رَافِعُ شَوْقًا يُوَصِّلُنِي إِلَيْكَ وَنُورًا يَدُلُّنِي عَلَيْكَ، وَتَلَقَّنِي بِالرُّوحِ وَالرَّيْحَانِ، وَفَرِّحْنِي بِالْأَمْنِ مِنْكَ وَالرِّضْوَانِ، يَا بَاسِطُ يَا وَاجِدُ يَا مَاجِدُ يَا وَاحِدُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ رَبِّي لَا شَرِيكَ لَهُ وَلَا أَشْرَكَ بِهِ شَيْئًا، اللَّهُمَّ مَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ أَوْ بَأْسٍ أَوْ ضَرٍّ أَوْ شَرٍّ فَاقْمَعْ بِأَسْئِهِ وَأَعْقِلْ لِسَانَهُ وَالْجَمِّ فَاهُ وَاحْبِسْ كَيْدَهُ وَحُلِّ بَيْنِي وَبَيْنَهُ، يَا دَائِمُ يَا حَمِيدُ يَا مُجِيبُ يَا مَجِيدُ بِحُرْمَةِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ مُحَمَّدٍ مُحَمَّدٍ مُحَمَّدٍ مُحَمَّدٍ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِالسِّرِّ الْجَامِعِ وَالتُّورِ السَّاطِعِ أَنْ تَهَيِّبَنِي فُزْقَانًا مِنْكَ تَشْرَحُ بِهِ صَدْرِي وَتَرْفَعُ بِهِ قَدْرِي أَنْتَ وَجْهَتِي وَجَاهِي وَإِلَيْكَ الْمَرْجِعُ وَالتَّنَاهِي، تَجْبُرُ الْكَسِيرَ وَتَكْسِرُ

الْجَبَابِرَةَ وَتَرْحَمُ الْفَقِيرَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ،
 لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ، اَللّهُمَّ إِلَهَ جِبْرِيلَ وَمِيكَائِيلَ
 وَإِسْرَافِيلَ وَعِزْرَائِيلَ وَإِلَهَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ، عَافِنِي وَاعْفُ عَنِّي
 وَلَا تُسَلِّطَنَّ عَلَيَّ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ يَا اللَّهُ بِشَيْءٍ لَا طَاقَةَ لِي بِهِ، يَا سَمِيعَ الدُّعَاءِ يَا
 مُجِيبَ النِّدَاءِ فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ، تَوَكَّلْتُ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ،
 وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ
 الذُّلِّ وَكَبَّرَهُ تَكْبِيرًا **اللَّهُ أَكْبَرُ** (3)، أَعَزُّ مِنْ خَلْقِهِ جَمِيعًا، اللَّهُ أَعَزُّ مِمَّا أَخَافُ وَأَحْذَرُ،
 أَعُوذُ بِاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ مُمَسِّكُ السَّمَاءِ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ مِنْ شَرِّ
 كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ وَشَيْطَانٍ مَرِيدٍ، اَللّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ أَمَانًا مِنَ الرَّدِّ، وَأَمَانًا مِنَ الطَّرْدِ،
 وَأَمَانًا مِنَ الْفَقْرِ، وَأَمَانًا مِنَ الدَّمِّ، وَأَمَانًا مِنَ الْهَمِّ، وَأَمَانًا مِنَ الْغَمِّ، وَأَمَانًا مِنَ الذُّلِّ،
 وَأَمَانًا مِنَ الْجَهْلِ، وَأَمَانًا مِنَ الصَّمَمِ، وَأَمَانًا مِنَ الْبَكَمِ، وَأَمَانًا مِنَ الدَّيْنِ، وَأَمَانًا مِنَ
 الْعَيْنِ، وَأَمَانًا مِنَ الْخَسْفِ، وَأَمَانًا مِنَ الْقَذْفِ، وَأَمَانًا مِنَ الرَّجْفِ، وَأَمَانًا مِنَ الزَّلَازِلِ،
 اَللّهُمَّ أَحْسِنْ عَاقِبَتَنَا فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا وَأَجْزِنَا مِنْ حِزْبِ الدُّنْيَا وَعَذَابِ الْآخِرَةِ، اَللّهُمَّ
 إِنِّي أَسْأَلُكَ بِمُحَمَّدٍ السَّيِّدِ الْكَامِلِ الْفَاتِحِ الْخَاتِمِ نُورِ أَنْوَارِ الْمَعَارِفِ وَسِرِّ أَسْرَارِ
 الْعَوَارِفِ صَفْوَةِ خَلْقِكَ وَسِرِّ عِلْمِكَ وَمِرَاةِ ذَاتِكَ وَمَشْهَدِ صِفَاتِكَ، وَأَسْأَلُكَ بِنُورِ
 وَجْهِكَ وَبِسَاطِ رَحْمَتِكَ وَبِالسَّبْعَةِ وَالثَّمَانِيَةِ وَأَسْرَارِهَا الْمُتَّصِلَةِ مِنْكَ **يَا اللَّهُ!** (3)،
 يَا أَحَدُ يَا صَمَدُ يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ أَنْ تَهْبِيَنِي مِنْ عِلْمِكَ عَقْلًا وَمِنْ حَيَاتِكَ رُوحًا وَمِنْ
 إِرَادَتِكَ حُكْمًا وَمِنْ قُدْرَتِكَ فِعْلًا وَمِنْ كَلِمَاتِكَ لِسَانًا وَمِنْ سَمْعِكَ فَهْمًا وَمِنْ بَصَرِكَ
 كَشْفًا وَمِنْ إِحَاطَتِكَ قِيَامًا وَامْنَحْنِي مِنْكَ بِكَ سِرًّا تَخَضُّعُ لَهُ أَعْنَاقُ الْمُتَكَبِّرِينَ، وَتَنْقَادُ
 إِلَيْهِ نُفُوسُ الْجَبَّارِينَ، فَلَكَ الْحَمْدُ يَا بَرُّ عَلَى كُلِّ بَدَايَةٍ، وَلَكَ الشُّكْرُ يَا بَاقِي عَلَى كُلِّ
 نَهَايَةٍ، إِنَّكَ أَنْتَ الْمُغْنِي الْمَجِيدُ، وَالْغِنِيُّ الْحَمِيدُ، إِلَهِي أَنْمَنِي عَلَى فِرَاشِ أَمْنِكَ
 بِمَنْنِكَ، وَاحْرُسْنِي بِحَارِسِ حِفْظِكَ وَصَوْنِكَ، وَرَدِّنِي بِرِدَائِ الْهَيْبَةِ، وَأَجْلِسْنِي عَلَى
 سَرِيرِ الْعِظَمَةِ مُتَوَجِّحًا بِتَاجِ الْبَهَاءِ، وَاضْرِبْ عَلَيَّ سُرَادِقَاتِ الْحِفْظِ، وَانْشُرْ عَلَيَّ لِيوَاءَ
 الْعِزِّ، وَيَسِّرْ لِي الرِّزْقَ، وَامْلَأْ بَاطِنِي خَشْيَةً وَرَحْمَةً، وَظَاهِرِي عِظَمَةً وَهَيْبَةً، وَمَلِكْنِي

نَاصِيَةَ كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ وَشَيْطَانٍ مَرِيدٍ، وَاعْصِمْنِي مِنَ الْخَطَا وَالزَّلَلِ وَأَيِّدْنِي فِي الْقَوْلِ
 وَالْعَمَلِ، اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْأَلُكَ بِكَ وَبِمَا اَشْتَمَلْتُ عَلَيْهِ ذَاتُكَ مِمَّا لَا يَعْلَمُهُ اَحَدٌ سِوَاكَ
 مِنْكَ اَنْ تُصَلِّيَ عَلٰى الدَّاتِ الْمُحَمَّدِيَّةِ وَاللَّطِيْفَةِ الْاَحَدِيَّةِ شَمْسِ سَمَاءِ الْاَسْرَارِ وَمَظْهَرِ
 الْاَنْوَارِ قُطْبِ فَلَكَ الْجَمَالِ وَمَرْكَزِ مَدَارِ الْجَلَالِ، اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْأَلُكَ بِسِرِّهِ لَدَيْكَ
 وَسِرِّكَ لَدَيْهِ اَنْ تُؤَمِّنَ خَوْفِيْ وَتُقِيلَ عَثْرَتِيْ، وَاذْهَبْ حِرْصِيْ وَحُزْنِيْ وَكَمِّلْ نَقْصِيْ،
 وَخُذْنِيْ اِلَيْكَ مَنِّيْ وَارْزُقْنِيْ الْفَنَاءَ فِيكَ عَنِّيْ، وَلَا تَجْعَلْنِيْ مَفْتُونًا بِنَفْسِيْ مَحْجُوبًا
 بِحِسِّيْ، وَاكْشِفْ لِيْ عَن كُلِّ سِرٍّ مَكْتُومٍ يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ وَاكْفِنِيْ فِيْ ذَلِكَ بِلُطْفِ تَرَاحُ
 اِلَيْهِ اَرْوَاحِ الْاَوْلِيَاءِ وَتَنْبَسُطُ لَهٗ نَفُوسُ السُّعْدَاءِ، فَلَكَ الْمَجْدُ الْاَوْسَعُ وَالْمُلْكُ الْاَجْمَعُ،
 اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ سَبَقَ فِيْ عِلْمِكَ اَنْكَ لَا تَمْنَعُ مِنَ السُّوَالِ بِهِ طَالِبًا وَلَا
 تَرُدُّ مَنْ سَأَلَكَ بِهِ خَائِبًا، اَسْأَلُكَ اَنْ تُقْضِيَ حَاجَتِيْ فِيمَا اَنَا فَقِيْرُكَ فِيْهِ وَاَنْ تَصْحَبَنِيْ
 فِيْ ذَلِكَ بِحُسْنِ الْعَاقِبَةِ اِنَّكَ تَعْلَمُ مَا اُرِيْدُ، وَبِيَدِكَ مَقَالِيْدُ الْاُمُوْرِ وَاَنْتَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ
 قَدِيْرٌ، اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْأَلُكَ وَاَتَوَسَّلُ اِلَيْكَ بِسِرِّ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ اَنْ تُفِيْضَ عَلَيَّ
 مِنْ مَلَابِسِ اَنْوَارِكَ وَمَعَارِفِ اَسْرَارِكَ مَا يَرُدُّ عَنِّيْ اَبْصَارَ الْاَعْدَاءِ خَاسِئَةً وَاَيْدِيَهُمْ
 خَاسِرَةً وَاَنْ تَكْسُوْنِيْ فِيْ كُلِّ مَا اُحَاوَلُهُ بِهَجَّةٍ مِنْكَ، تَرَاحُ اِلَيْهَا اَرْوَاحُ الْمُدْرِكِيْنَ
 وَتَشْخَصُ لَهَا اَبْصَارُ النَّاظِرِيْنَ وَتُسْرُّ بِهَا اَسْرَارُ الْعَارِفِيْنَ، اِنَّكَ اَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوْبِ
 وَمُعَلِّمُهَا، وَكَاشِفُ الْاَسْرَارِ وَمُفَهِّمُهَا، فَلَكَ الْحَمْدُ وَالْمَدْحُ، وَبِيَدِكَ الْخَيْرُ وَالْفَتْحُ،
 اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى اَنْبِيَائِكَ وَالْمُرْسَلِيْنَ وَمَلَائِكَتِكَ الْمُقَرَّبِيْنَ وَاَوْلِيَائِكَ الصّٰلِحِيْنَ وَعَلٰى
 اَهْلِ طَاعَتِكَ اَجْمَعِيْنَ، وَبَلِّغْهُمْ سَلَامَنَا وَتَحِيَّتَنَا وَبَلِّغْنَا بِشَفَاعَتِهِمْ سُؤْلَنَا وَاْمْنِيَّتَنَا، اَللّٰهُمَّ
 اِنِّيْ صَرَفْتُ رَجَائِيْ اِلَى وَجْهِكَ الْكَرِيْمِ وَاَحْسَنْتُ ظَنِّيْ فِيْ عَفْوِكَ الْعَظِيْمِ، فَارْحَمْنِيْ
 وَارْحَمِ الْوَالِدِيَّ وَاغْفِرْ لِيْ وَلِلْمُسْلِمِيْنَ، وَلَا تُصْرِفْ رَجَائِيْ عَن وَجْهِكَ خَائِبًا وَلَا
 تَجْعَلْ حُسْنَ ظَنِّيْ فِيْ عَفْوِكَ كَاذِبًا، اَللّٰهُمَّ كَيْفَ نَصُدُّرُ عَن بَابِكَ بِخَيْبَةٍ وَقَدْ وَرَدَّنَا
 عَلٰى ثِقَةٍ بِكَ فَكَيْفَ تُؤَيِّسُنَا مِنْ عَطَائِكَ، وَقَدْ اَمَرْتَنَا بِدُعَائِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ،
 اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْأَلُكَ اَنْ تَرْحَمَنِيْ اِذَا انْقَضَى اَجَلِيْ وَانْقَطَعَ عَمَلِيْ وَلَبِسْتُ كَفْنِيْ وَفَارَقْتُ
 سَكْنِيْ، يَا رَبَّ الْاَرْبَابِ وَيَا مُسَبِّبَ الْاَسْبَابِ وَيَا مُعْتِقَ الرِّقَابِ وَيَا كَاشِفَ الْعَذَابِ

مَسْنِي الضُّرِّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ، بِسْمِ اللَّهِ الشَّافِي بِسْمِ اللَّهِ الْكَافِي بِسْمِ اللَّهِ الْمُعَافِي،
 أَلَمْ أَمْرٌ كَهَيْعَتِ حَمِّ عَسَقَ طَسَمَ طَسَ حَمِّ قَ نَ فَاللَّهُ خَيْرٌ حَافِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ
 الرَّاحِمِينَ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ (1000)، يَا لَطِيفُ! (129)، يَا كَافِي! (111)، يَا حَلِيمُ! (88)،
 يَا مُجِيبُ! (55)، يَا سَلَامُ! (131)، يَا حَفِيفُ! (889).

ÂHİRETTE KİŞİYİ BİRÇOK FAYDALARA NÂİL KILACAK BİR SALEVÂT-I ŞERİFE

İbnü Ebî Hacele (Radiyallâhu Anh) şöyle demiştir: “Bana ulaşan nakle göre selef-i sâ-
 lihînden bir zât **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)e çok salevât okurdu, vefât ânı gelip
 çatinca okuduğu salevatları vesîle edinerek îmânını kurtarmak için **Allâh-u Te‘âlâ**’dan
 yardım istedi, böylece **Allâh-u Te‘âlâ**’ya yalvarıp yakararak ve **Rasûlüllâh** (Sallellâhu
 Aleyhi ve Sellem)e okuduğu salevât ile tevessülde bulunarak vefât etti.

Öldükten sonra mânâ âleminde görülünce kendisine hâlinden suâl edildi. Bunun üzeri-
 ne o: ‘Benim **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)e okuduğum salevât-ı şerîfe vesîlesi ile
Allâh-u Te‘âlâ’ya yalvarıp yakarmam bana çok fayda verdi.’ diye cevap verdi.

Artık bu rivâyeti işiten kişinin **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)e çok salevât okuması
 îcâb eder, özellikle: ‘**Ey Allâh! O’nu zikredenler zikrettiği sürece ve O’nun zikrinden**
gaflet edenler gâfil olduğu müddetçe, salâtlarının en fazîletlisiyle ruhlar içerisinde
Efendimiz Muhammed (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)**in rûh-u şerîfine (salât eyle), cesetler**
 içerisinde onun beden-i şerîfine (salât eyle), kabirler içerisinde onun kabr-i şerîfine
mâlûmâtının adedince salât eyle.’ sîğasını okuması gerekir, zîrâ bu sîğa çok büyük bir
 keyfiyettir (salevât-ı şerîfe lafızlarının en mühimlerinden).” (İbnü Ebî Hacele, Civâru’l-ah-
 yâr fî Dâri’l-karâr, sh:229-230)

Salevât-ı Şerîfenin Okunuşu

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى رُوحِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ فِي الْأَرْوَاحِ وَعَلَى جَسَدِهِ فِي الْأَجْسَادِ
 وَعَلَى قَبْرِهِ فِي الْقُبُورِ أَفْضَلَ صَلَوَاتِكَ عَدَدَ مَعْلُومَاتِكَ
 كُلَّمَا ذَكَرَهُ الذَّاكِرُونَ وَعَفَلَ عَن ذِكْرِهِ الْعَافِلُونَ.»

Ehl-i Beyt Silsilesinden Müteşekkil Olup Sıtma, Cin Çarpması ve Haşerât Sokması Gibi Akıl Hastalığı Dâhil Herhangi Bir Musîbete Uğramış Kimse Üzerine Okunsa Mutlakâ İyileştirecek Bir Hadîs İsnâdı

Ebu’s-Salt Abdüsselâm ibni Sâlih el-Herevî (Radiyallâhu Anh) şöyle demiştir:

“Bir kere ben **İmâm Alî ibni Mûsâ er-Rızâ** (Radiyallâhu Anh) ile birlikte bulunuyordum.
 Kendisi Neysâbûr (Nişabur) şehrine girince o şehrin ulemâsı ondan istifâde etmek için
 toplandılar.

Aralarında büyük muhaddislerden **Ahmed ibni Harb**, **Yâsîn ibni'l-Kıtr**, **Yahyâ ibni Yahyâ** gibi zatlar bulunuyordu. Irak ehlinde bâzı ulemâ da cemâatin arasındaydı. Onlar, onun bineğinin geminden tutarak:

«بِحَقِّ آبَائِكَ الطَّاهِرِينَ حَدَّثْنَا حَدِيثًا سَمِعْتَهُ مِنْ أَبِيكَ.»

‘O temiz babalarının hakkı için bize (Ehl-i Beyt imamlarından olan) baban (İmâm Musâ el-Kâzım)dan bir hadîs rivâyet et.’ dediler.

Bunun üzerine **İmâm Alî Rızâ** (Radiyallâhu Anh) hepsi babalarından oluşan bir senedle şu hadîs-i kudsiyi nakletti:

قَالَ الْإِمَامُ عَلِيُّ بْنُ مُوسَى الرَّضَا: حَدَّثَنِي أَبِي مُوسَى بْنُ جَعْفَرِ الْكَاطِمِ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّادِقِ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ الْبَاقِرِ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ زَيْنِ الْعَابِدِينَ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ الشَّهِيدُ بِكَرْبَلَا، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبِ الْمُرْتَضَى عَلَيْهِمُ السَّلَامُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ حِصْنِي، مَنْ دَخَلَهُ أَمِنَ مِنْ عَذَابِي.»

‘Bana babam **Mûsâ ibni Ca‘fer el-Kâzım** naklederek dedi ki:

Bana babam **Ca‘fer ibni Muhammed es-Sâdık** naklederek dedi ki:

Bana babam **Muhammed ibni Alî el-Bâkır** naklederek dedi ki:

Bana babam **Alî ibni'l-Huseyn Zeynü'l-âbidîn** naklederek dedi ki:

Bana (Kerbelâ) Şehîd(i) babam **el-Huseyn ibni Alî** naklederek dedi ki:

Bana babam **Alî ibni Ebî Tâlib el-Murtezâ** -Aleyhimüsselâm- dedi ki:

Rasûlüllâh -Sallellâhu Aleyhi ve Âlihi ve Sellem- buyurdu ki:

“**Allâh-u Azze ve Celle: ‘Lâ ilâhe illâllâh** (‘Allâh’tan başka hiçbir ilâh yoktur.’ kelime-i tevhîdi) **Benim** (korunaklı) **kalemdir, kim ona girerse azâbımdan emîn olur.’ buyurdu.**”

(Muhyiddîn el-Kuraşî, Tertîbü'l-Emâli'l-hamîsiyye li's-Şecerî, rakam:93, 1/31; İbnü 'Asâkir, Târîhu Medîneti Dimeşk, 48/367; es-Süyûtî, Câmi'u'l-ehâdis, rakam:33510, 30/440)

Faydalı Mâlûmât

1) Ahmed ibni Hanbel (Rahimehullâh) şöyle demiştir:

قَالَ أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ رَحِمَهُ اللَّهُ: «لَوْ قُرِئَ هَذَا الْإِسْنَادُ عَلَى مَجْنُونٍ لَبُرِيَ مِنْ جُنُونِهِ.»

“Bu isnâd (bu hadîs-i şerîfin râvîlerinin zikredildiği sened silsilesi) bir delinin üzerine okunacak olsa (dahî) elbette o kişi deliliğinden şifâ bulur.” (Muhyiddîn el-Kuraşî, Tertîbü'l-Emâli'l-hamîsiyye li's-Şecerî, rakam:93, 1/31)

2) İmâm-ı Sübkî (Rahimehullâh)ın nakline göre **İbnü Mâce** (Rahimehullâh) büyük muhaddis **Ebu's-Salt Abdüsselâm ibni Sâlih el-Herevî** (Rahimehullâh)ın: “

«لَوْ قُرِئَ هَذَا الْإِسْنَادُ عَلَى مَجْنُونٍ لَبُرَأَ.»

“Bu isnâd (bu hadîs-i şerîfin râvîlerinin zikredildiği sened silsilesi) bir delinin üzerine okunacak olsa elbette o kişi iyileşir.” dediğini nakletmiştir. (*Tâcüddîn es-Sübki, Tabekâtü’ş-Şâfi’iyyeti’l-kübrâ, 1/120*)

3) “Şifâ-i Şerîf”in şerhlerinde zikredildiğine göre; **İmâm-ı Tilmisânî** (*Rahimehullâh*) şöyle demiştir: “İşte bu sened çok şerefli bir isnaddır. Zîrâ Ehl-i Beyt imamlarından rivâyet olunmuştur ve râvîlerinin hepsi Ehl-i Beyt’tendir.

Hattâ hadîs imamları bu hadîs-i şerîf hakkında: ‘Bu öyle bir isnaddır ki, herhangi bir illet (dert ve hastalık) sâhibinin üzerine okunsa veyâhut sıtmaya tutulmuş birinin üzerine okunsa o hasta iyileşir.

Yâhut herhangi bir cin tarafından çarpılma ve sara gibi bir musîbete mâruz kalmış kişinin üzerine okunsa elbette o kişi ayılır ve herhangi bir zehirli hayvan tarafından sokulmuş kimseye bununla rukye yapılırsa (bu sened okunduktan sonra ağızda biriken tükürük alınarak hayvanın soktuğu yerin üzerine sürülürse) elbette o kişi iyileşir.’ demişlerdir.” (*Alî el-Kârî, Şerhu Kitâbi’ş-Şifâ, 2/355; Şihâb el-Hafâcî, Nesîmü’r-riyâz fî Şerhi Şifâi’l-Kâzî ‘Iyâz, 2/457*)

4) Muhammed ibni Abdillâh ibni Tâhir (*Rahimehümullâh*): “Bir kere ben babamın (Abdullâh ibni Tâhir’in) başı ucunda duruyordum. Yanında **Ahmed ibni Hanbel, İshâk ibni Râhûye, Ebu’s-Salt el-Herevî** (*Rahimehümullâh*) gibi büyük muhaddisler bulunuyordu.

O sırada babam: ‘İçinizden her bir adam bir hadîs rivâyet etsin.’ deyince **Ebu’s-Salt** (*Rahimehullâh*) **İmâm Alî Rızâ** (*Radiyallâhu Anh*)dan işittiği ve onun da babaları olan Ehl-i Beyt imamlarından işittikleri bu hadîs-i şerîfi senediyle zikretti.

O zaman oradan bulunanlardan biri: ‘Bu isnad nasıl bir şey (dir ki bütün râvîleri Ehl-i Beyt’ten müteşekkil)?!’ deyince babam (Abdullâh ibni Tâhir (*Rahimehullâh*)): ‘Bu sened delilerin ilacıdır. Bu isnâd (senedde zikredilen Ehl-i Beyt’ten olan râvîlerinin isimleri misk, zâferân ve gül suyu karışımından yapılan bir mürekkeple bir kâğıda yazılıp bu kâğıt suya konulup yazı suda bozulduktan sonra o su) delinin burnuna damlatılırsa elbette o deli (bile) iyileşir.” (*Tâcüddîn es-Sübki, Tabekâtü’ş-Şâfi’iyyeti’l-kübrâ, 1/120*)

İsnâd-ı Şerîfin Hadîs-i Şerîfle Birlikte Okunuşu:

قَالَ الْإِمَامُ عَلِيُّ بْنُ مُوسَى الرَّضَا: حَدَّثَنِي أَبِي مُوسَى بْنُ جَعْفَرِ بْنِ الْكَاسِمِ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ الصَّادِقِ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْبَاقِرِ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ زَيْنِ الْعَابِدِينَ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الشَّهِيدِ بِكَرْبَلَا، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبِ بْنِ الْمُرْتَضَى عَلَيْهِمُ السَّلَامُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ حِصْنِي، مَنْ دَخَلَهُ أَمِنَ مِنْ عَذَابِي.»